SALA DE LECTURA

LA MAREA SĂRBĂTOARE A LIBERTĂȚII

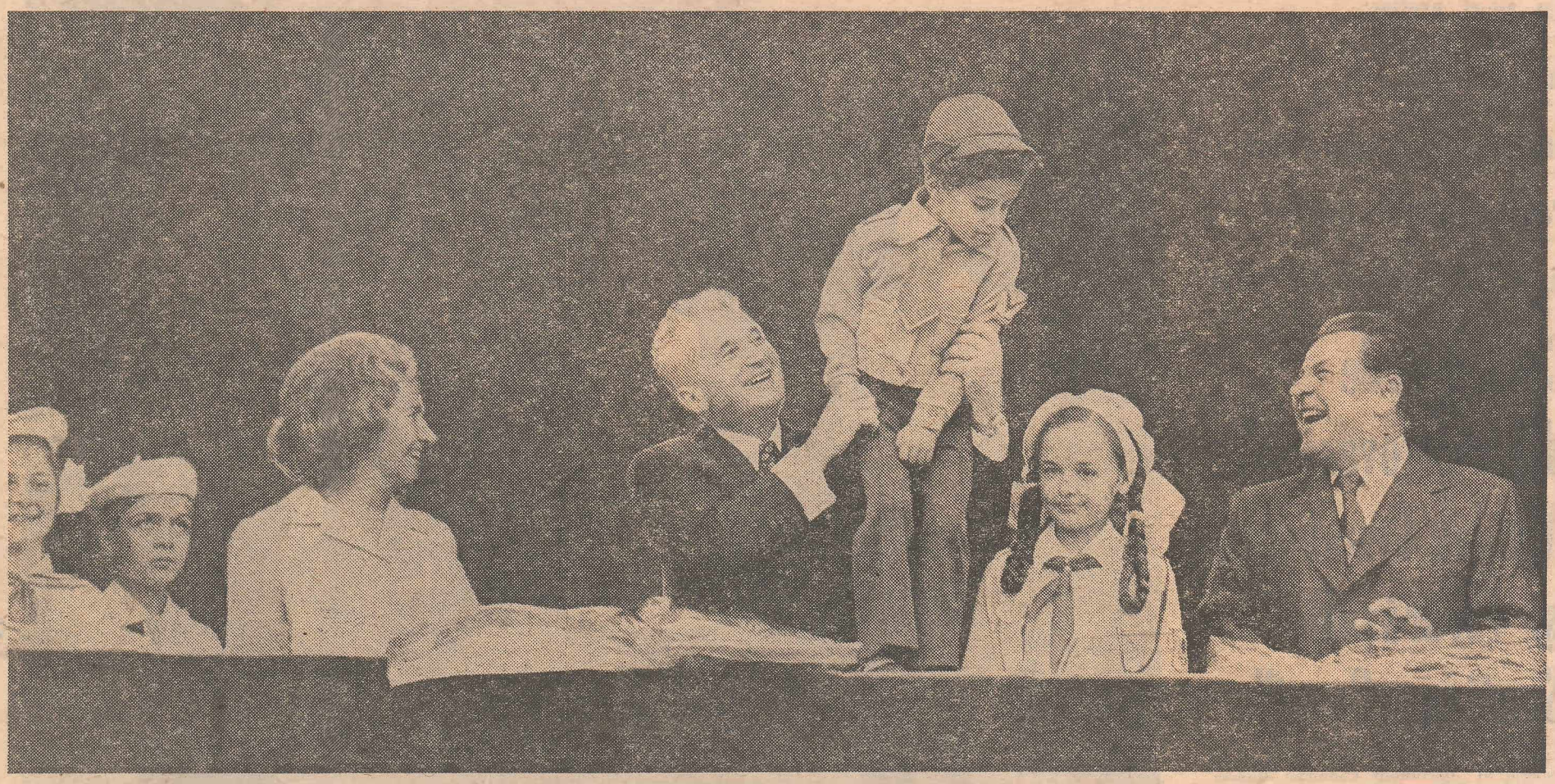

35
ANUL XXIX (1316)
28 AUGUST 1980
Iacara
Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român a sărbătorit ziua de 23 August cu sentimentul bucuriei și al marilor împliniri, cu încredere nestrămutată în virtuțile păcii și în puterea aspirațiilor noastre de a deveni faptă, cu mîndria făuritorului bunăstării de azi și de mîine a patriei.

Pag. 18–19

Cu spatele la Belvedere

● Fragmente dintr-un jurnal de călătorie în Austria

de ADRIAN PĂUNESCU

Pag. 8

Energia vîntului are nevoie de mai mult avînt!

● Anchetă în lumea științei

de OPREA GEORGESCU

Pag. 21

Gloria cucerită sub culorile patriei merită totul

● Un dialog cu Sanda Toma

de DUMITRU GRAUR

Pag. 5

Oameni în slujba oamenilor

● Două interviuri despre cooperația constănțeană

de OVIDIU IOANIȚOAIA

Supremația valorii

Opera nu poate fi decît unică. Dacă în natură nu este posibilă o identitate perfectă între două ființe, nici în literatură nu pot exista două opere absolut identice. Una din ele va fi, obligatoriu, copia — epigonică — a celeilalte. Aceasta și definește, în cele din urmă, argumentul selectiv. Valoarea de unicat a unei lucrări literare, originalitatea ei, de conținut și stilistică, șansa de a fi expresie superioară a unui univers uman cu pregnantă specificitate sînt posibile și necesare atribute care o impun selecției vremii. Cartea de serie, cartea alcătuită după rețete — uneori capabile să-i asigure audiență — poate fi cel mult stimabilă, dar atît. Oricîte artificii interpretative s-ar concentra să dimensioneze, altfel decît o merită, o carte născută dintr-o optică serială, ele nu se vor putea constitui în proteze durabile pentru decisiva probă a timpului. Este posibil ca, pentru un anumit moment, o carte de reală valoare să fie receptată eronat, să nu-i fie intuite dimensiunile în întreaga lor amploare. Sau invers : o carte de valoare medie să fie întîmpinată cu entuziasme critice sau adeziuni din partea cititorului cu mult peste adevăratele ei perspective de longevitate. Timpul însă va așeza, după o selecție nu atît de simplu definibilă, cărțile într-un sistem de ierarhii de o complexitate demnă de spiritul superior, care guvernează legile creației. Spun legile creației și realizez faptul că ele însele se cuvin a fi gîndite asemeni unei cărți nescrise în întregime și care nu va fi scrisă niciodată în întregime. Pentru că fiecare epocă aduce normelor general valabile propriile ei legi estetice, pentru că, prin specificul său, fiecare literatură națională încorporează — în cadrul unor legi sau criterii universal valabile — o seamă de elemente definitorii proprii, fără de care nu ar fi pe deplin înțeleasă asumarea de către o colectivitate umană definibilă precis din punct de vedere istoric și geografic, a unor cărți **anume**, care, citeodată, nu izbutesc să-și

(Continuare în pagina 17)

NICOLAE DRAGOȘ ■

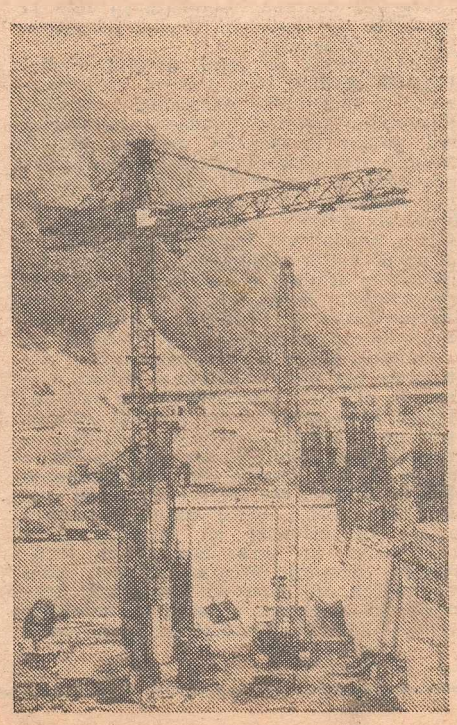

Noroc bun în Dobrogea minieră!

La 750 m sub pămînt, bătălie pentru cupru

Cam pe la jumătatea drumului Constanța-Tulcea, Dobrogea de pămînt — un pămînt aureolat de ploaia aspersoarelor rotindu-se peste holde pătimașe — face loc Dobrogei de piatră. Pătrundem în inima ei, înaintînd spre Altîn-Tepe, Valea de aramă, pe care o avem în memorie încă din clasele primare, cînd învățam la geografie bogățiile patriei. Piatra arde sub roțile mașinii, încinse de soarele de foc al acestui august torid, și nu vedem decît un fel de deșert pe platoul pe care îl străbatem. Vegetație pitică, palidă, neinsuflețită de așezări umane. Totuși, departe, în zare, verdele intens al unei păduri, ca o veritabilă oază. Sînt ecourile peste timp ale vestiților codri ai Babadagului. Pitulată sub poala lor, o construcție metalică, înaltă ca o sondă de petrol. E puțul central al minei. Puțul a

(Continuare în pagina 3)

CICI IORDACHE ■

Un aport prețios la întărirea prieteniei și colaborării între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania

Convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Santiago Carrillo

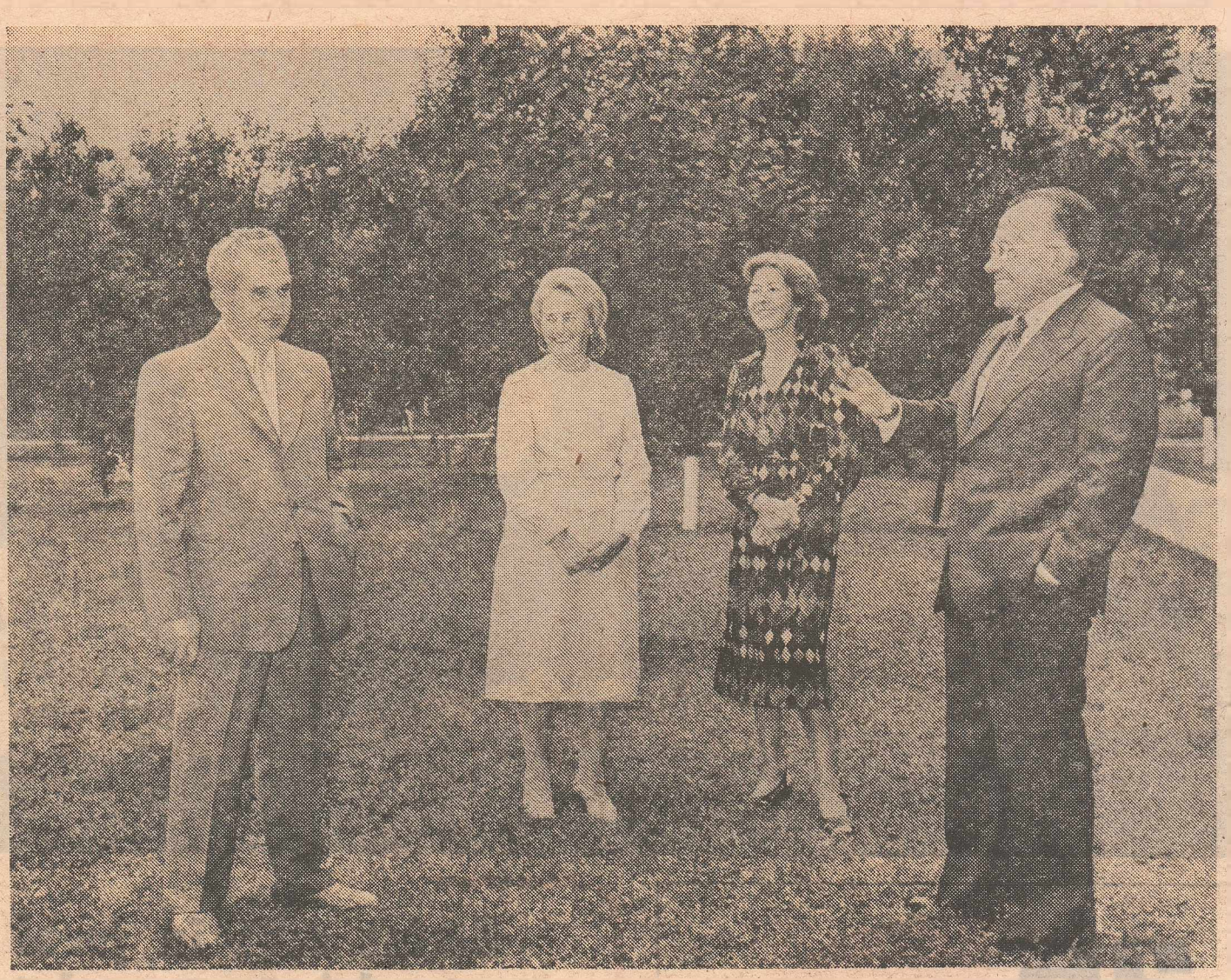

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit duminică la Snagov cu tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, care, împreună cu soția, Carmen Carrillo, se află în țara noastră. Întîlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, care caracterizează relațiile tradiționale de solidaritate și colaborare frățească statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania, între conducerile celor două partide. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut în continuare pe oaspeți la dejun.

★

Marți, 26 august, între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo a avut loc o nouă întîlnire, în cadrul căreia s-a procedat la o amplă informare reciprocă asupra activității și preocupărilor Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Spania și a avut loc un cuprinzător și aprofundat schimb de păreri privind dezvoltarea relațiilor dintre cele două partide, precum și în legătură cu un cerc mai larg de probleme ale vieții internaționale și mișcării comuniste și muncitorești. În timpul întrevederii au fost evocate cu satisfacție bunele relații dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania și a fost reafirmată hotărîrea ambelor părți de a extinde și aprofunda în continuare aceste raporturi de prietenie, solidaritate și colaborare. S-a subliniat că amplificarea continuă a conlucrării dintre cele două partide contribuie la întărirea legăturilor de prietenie dintre popoarele român și spaniol, la adîncirea colaborării dintre România și Spania.

Abordînd aspecte esențiale ale activității politice internaționale, cei doi conducători de partid au arătat că, în condițiile în care în viața internațională continuă să se mențină nesoluționate o serie de probleme complexe și grave, fapt care creează pericole serioase la adresa păcii și securității popoarelor, se impune să se acționeze în mod ferm pentru înlăturarea încordării și tensiunii, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, colaborare, securitate și pace, de respectare a independenței naționale. În acest context, s-a considerat că trebuie făcut totul pentru rezolvarea pe cale politică a stărilor de încordare și conflict existente în diferite regiuni ale globului, a tuturor problemelor care confruntă omenirea, pornindu-se de la principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, de la dreptul sacru, inalienabil al fiecărei națiuni de a se dezvolta liber, de sine stătător, fără nici un amestec din afară.

O atenție deosebită a fost acordată problemelor privind instaurarea unui climat de pace și securitate în Europa. În acest sens, s-a subliniat necesitatea de a se face totul pentru pregătirea și desfășurarea corespunzătoare a reuniunii de la Madrid, astfel încît aceasta să dea un nou și puternic impuls eforturilor consacrate înfăptuirii unitare a documentelor de la Helsinki, să ducă la dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării și cooperării între toate țările continentului și, mai ales, să conțureze măsuri practice de dezangajare militară și dezarmare, fără de care sînt de neconceput pacea și securitatea în Europa și în întreaga lume, să determine convocarea unei conferințe consacrate dezarmării și dezangajării militare în Europa.

În cadrul întrevederii, s-a exprimat hotărîrea Partidului Comunist Român și a Partidului Comunist din Spania de a acționa pentru dezvoltarea și întărirea colaborării și solidarității între partidele comuniste și muncitorești, a unității de tip nou dintre ele, pe baza principiilor egalității depline în drepturi, respectării reciproce a autonomiei, a dreptului fiecărui partid de-a-și stabili propria linie politică, strategia și tactica revoluționară în conformitate cu realitățile și condițiile specifice — istorice, naționale și sociale — din țara respectivă. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo au abordat, de asemenea, probleme ca necesitatea de a se acționa energic pentru lichidarea subdezvoltării în lume, necesitatea unei conlucrări tot mai strînse între partidele comuniste, socialiste, social-democrate, între toate forțele progresiste pentru asigurarea păcii și destinderii în lume și alte probleme.

Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie tovărășească, de deplină înțelegere și respect reciproc, convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, constituie un prețios aport la întărirea conlucrării între cele două partide, între România și Spania, la cauza socialismului, destinderii și păcii în lume.

ION CODRU ■

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Primirile din ultima săptămînă la tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au prilejuit, ca de fiecare dată, abordarea unor probleme de primă importanță privind atît relațiile României, ale partidului nostru cu țările și partidele reprezentate de oaspeți, cît și viața internațională.

În timpul întrevederii cu tovarășul **Arnoldo Martinez Verdugo**, secretar al C.C. al Partidului Comunist Mexican, au fost evocate bunele relații de prietenie și colaborare dintre cele două partide, exprimîndu-se hotărîrea comună de a le dezvolta, de a lărgi schimbul de informare reciprocă și de experiență dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Mexican, în folosul oamenilor muncii din cele două țări, al adîncirii legăturilor de colaborare dintre România și Mexic, dintre popoarele român și mexican. A fost reafirmată poziția celor două partide cu privire la necesitatea întăririi unității de acțiune, colaborării și solidarității între partidele comuniste și muncitorești, pe baza deplinei egalități în drepturi, respectării stricte a dreptului fiecărui partid de a-și elabora în mod autonom linia generală politică, strategia și tactica revoluționară, în concordanță cu realitățile naționale din fiecare țară, fără nici un amestec din afară.

Primirea tovarășilor **Ș. Takahara**, membru al Prezidiului Permanent, și **T. Hoșino**, membru al Prezidiului C.C. al P.C. Japonez, a prilejuit un schimb de mesaje și urări de noi succese între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Kenji Miyamoto, președintele Prezidiului Comitetului Central al Partidului Comunist Japonez. În timpul întrevederii s-a dat o deosebită apreciere evoluției relațiilor de prietenie și solidaritate statornicite între cele două partide. În acest context a fost evidențiat rolul pe care îl are, în extinderea și amplificarea acestor bune raporturi, în interesul popoarelor român și japonez, al cauzei generale a păcii, socialismului și înțelegerii internaționale, Declarația comună semnată în 1978 la București de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kenji Miyamoto.

Fiind primit de șeful statului român, **Prakash Ratilal**, viceministru, viceguvernator al Băncii din Mozambic, a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea tovarășului Samora Moises Machel, președinte al Partidului FRELIMO, președintele Republicii Populare Mozambic, împreună cu o medalie de aur jubiliară, cu prilejul celei de-a V-a aniversări a proclamării independenței țării, în semn de înaltă recunoștință și apreciere a prieteniei frățești și solidarității cu care președintele României a susținut cauza independenței și libertății Mozambicului. Președintele mozambican a transmis, de asemenea, conducătorului partidului și statului nostru multă sănătate și fericire personală, urări de succes deplin în activitatea sa. Mulțumind pentru medalia primită, precum și pentru urările ce i-au fost adresate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită tovarășului Samora Moises Machel un salut călduros și cele mai bune urări. Șeful statului român a arătat că așteaptă cu deosebit interes vizita în țara noastră a tovarășului Samora Moises Machel, care va marca un nou și important moment în evoluția viitoare a relațiilor dintre țările, partidele și popoarele noastre. În cursul întrevederii a fost exprimată satisfacția față de relațiile care s-au statornicit și se dezvoltă între România și Mozambic, în folosul celor două țări și popoare, al cauzei progresului și păcii în lume. Au fost relevate, în acest context, noi posibilități în vederea extinderii și diversificării conlucrării româno-mozambicane în diferite domenii de activitate.

Exprimîndu-și gratitudinea pentru ospitalitatea de care s-a bucurat pe timpul șederii în țara noastră, pentru prilejul ce i-a fost oferit de a cunoaște realitățile poporului român pe calea dezvoltării multilaterale a patriei, **Tom Turvey**, președintele Partidului Cooperatist din Marea Britanie, a adresat, din partea mișcării cooperatiste britanice, a partidului său, un călduros salut și urări de noi succese tovarășului Nicolae Ceaușescu, Partidului Comunist Român, poporului român. Mulțumind pentru sentimentele exprimate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, din partea sa, a Partidului Comunist Român, membrilor Partidului Cooperatist, poporului englez cele mai bune urări. În cadrul întrevederii s-a exprimat, de ambele părți, satisfacția pentru stadiul relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Cooperatist din Marea Britanie, dintre organele politice din cele două țări, precum și convingerea că ele contribuie la adîncirea și diversificarea raporturilor de prietenie și cooperare pe multiple planuri dintre România și Marea Britanie, la mai buna cunoaștere dintre popoarele român și britanic, la promovarea idealurilor păcii, securității și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Primirile la tovarășul Nicolae Ceaușescu au prilejuit și un schimb de păreri în probleme actuale ale vieții internaționale. S-a apreciat că evoluția situației internaționale, care este încă marcată de un șir de probleme grave și profunde, de fenomene și manifestări ce creează pericole tot mai mari la adresa păcii și independenței popoarelor, impune o conlucrare tot mai activă între partidele comuniste, socialiste, social-democrate, între toate forțele progresiste, democratice, antiimperialiste pentru oprirea acestei evoluții periculoase a evenimentelor, pentru reluarea și continuarea cursului spre destindere, respectarea independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, recunoașterii dreptului fiecărui popor la o dezvoltare liberă, de sine stătătoare, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța. În cadrul convorbirilor s-a relevat însemnătatea instaurării unui climat de pace, securitate și colaborare pe continentul european și, în acest sens, s-a subliniat importanța bunei pregătiri a apropiatei reuniuni de la Madrid, pentru ca ea să dea un nou impuls transpunerii în fapt, ca un tot unitar, a Actului final de la Helsinki, dezvoltării largi și neîngrădite a colaborării dintre statele europene, să favorizeze adoptarea de măsuri concrete, eficiente de dezangajare militară și dezarmare. Relevîndu-se marea importanță a lichidării subdezvoltării și făuririi unei noi ordini economice internaționale, s-a evidențiat, legat de aceasta, necesitatea bunei pregătiri a sesiunii O.N.U. consacrate noii ordini economice, menite să asigure progresul mai rapid al tuturor țărilor, îndeosebi al celor rămase în urmă, precum și stabilitatea politică și economică mondială.

ION DUMBRAVĂ ■

Noroc bun în Dobrogea minieră!

(Urmare din pagina 1)

cărui construcție a afirmat, încă o dată, inteligența românească în bătălia pentru materii prime din zăcăminte proprii, această problemă vitală la ordinea zilei pusă în fața națiunii de Congresul al XII-lea, pentru dezvoltarea modernă a României socialiste. E pulsul ce revigorează un zăcământ socotit sfîrșit, epuizat. La stînga lui triumfă, pe cerul albastru, blocuri. Geometrie elegantă de blocuri moderne ca într-o metropolă. Colonia — cum se numea altădată, renăscînd în veritabilul oraș minier Altîn-Tepé de azi.

...Într-un început de decembrie neprietenos și aspru, viscolind ace de gheață, străbătînd drumul de la Constanța pe un camion cu bușteni de mină, sosea acum 20 de ani, venind din Maramureșul cu faimă și îndelungi tradiții miniere, și unde ar fi vrut să rămînă după stagiu, geologul Nicolae Pârvu. Îl întîmpină doar cîțiva oameni, oameni care reprezentau specialiștii și cadrele de conducere ai unei mine, pe atunci, cu viitorul incert. Oameni care îi întrec însă așteptările. De o mare căldură, generozitate și capacitate profesională. Inginerul electromecanic Grigore Stana — buzoian de origine, anul acesta împlinește un sfert de veac de viață în Dobrogea minieră — inginerul Constantin Dumitru, geologa Elena Dumitru și geologul Zaharia Albu. Cei sosiți printre primii, dacă nu cei dintîi, în platoul central, să readucă la viață, să reîncerce să readucă la viață, o mină apusă. Astăzi ei sînt : primul — directorul Întreprinderii miniere Dobrogea, ceilalți doi, devenind soț și soție, își leagă destinul de Altîn-Tepé, deci, directorul exploatării și geologul șef al acesteia, al treilea — geologul șef al întreprinderii cu sediul în Constanța. Pionierii și eroii minieritului modern pe platforma moesică dobrogeană. Ei renunțaseră la confortul orașelor, ca și la fascinația zonelor miniere cu tradiții, unde, prin comparație, munca pare mai ușoară, și chiar este. Prin sacrificiul asumat, trăind în izolare, s-au bătut și zbătut în permanență pentru ideile lor și, da, pentru binele țării. Cert este că, în timpul celui de al doilea război mondial, pirita cupriferă de cea mai bună calitate, crema zăcămîntului, a fost exploatată nemilos, în jaf, de către societăți străine pentru extracția acidului sulfuric, o altă „apă grea" necesară mașinii de război a Germaniei fasciste. S-a crezut, la primele studii, că zăcămîntul e complet sărăcit, epuizat. Dar acești geologi și ingineri, conduși de o filosofie cartesiană, de un patriotism înalt, adevărat, și de profesionalismul lor — act de credință și legămînt — studiază, cercetează, toate posibilitățile, încearcă, scormonesc tot mai în adînc și schimbă optica asupra zonei, iar apoi destinul ei și al oamenilor ei. Urmează proiecte geologice, lucrări și șantiere de explorări și apoi de exploatare, autoasumate, în regie proprie, așa cum le-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, și după concepție proprie. Ceea ce era un foarte mare curaj. Urmează o dezvoltare fără precedent a minei, cu tehnologi de ultimă oră în domeniul extracției cuprului de la mari adîncimi.

Iar din cadrul tehnologiei de exploatare, face parte integrantă și puțul de 750 metri. Performanță încă nedepășită în țară dar și în multe alte locuri din lume pentru minereuri. Prag netrecut încă în adîncimea de exploatare, decît în minele de cărbuni. El are o superbă istorie care se numește Victor Mavrodineanu. Topograf minier din 1949, în ziua cînd l-am cunoscut, la 71 de ani, își întocmea formele de pensionare. Menținut cu derogări speciale de la legile muncii din țara noastră pentru marea-i valoare profesională, pentru o experiență greu de înlocuit. Puțul acesta a fost dificil, foarte dificil de săpat deoarece o străpungere din afară, de la lumina zilei, pe o distanță în adînc de o jumătate de kilometru, trebuia să cadă exact, să se cupleze — cu o eroare admisibilă sub 30 cm, altfel ar fi constituit, un eșec egal cu o catastrofă care ar fi compromis mina și, poate, multe vieți omenești — cu un puț existent în subteran. Săpat pe diagonală, de la un orizont la altul, prin galerii. Topograful, care este de obicei responsabilul principal al unei asemenea lucrări, a realizat, în acest caz, fără să fi avut dubii, ne spune Victor Mavrodineanu, („întrucît calculasem de zeci de ori și supravegheam minut cu minut echipa de muncitori mineri care săpa"), o performanță absolută. Un unicat tehnic. Ca într-un cuplaj de nave în zborurile cosmice, în negura adîncurilor, cuplarea s-a făcut, extraordinar, cu o toleranță de sub 2 centimetri !

...S-a apropiat ora de intrare în schimbul II. În „Sala de apel", minerii, ca toți minerii lumii, în haine de lucru, cu căștile pe cap, cu lămpile electrice la șold și cu traistele cu mîncare pe umăr, stau pe băncile lungi, din lemn, și răspund ca școlarii „prezent". Un ritual minier dintre cele mai emoționante. Nu e atît un pontaj, dacă omul a venit ori nu la lucru, nu e atît o verificare a disciplinei, e grijă umană pentru om. Controlul riguros, cîți intră și cîți ies într-o muncă plină de neprevăzut. Regrupîndu-se, revenind dintre galerii și orizonturi, de pe etaje diferite ale subpămîntului, se reîntîlnesc, în sala de apel, cu sentimentul unei victorii.

Dumitru Mihai, 32 de ani, miner la orizontul 550, șef de echipă. Serios, muncitor, conștiincios, ambițios, inteligent, e un om de bază al minei. E dobrogean, e de prin apropiere, din Meidan-Kői, Valea Teilor. A început ca necalificat în Valea Jiului, s-a reîntors acasă, pentru că minierit de anvergură începea să se facă și pe meleagurile natale. De la vagonetar de front a ajuns repede miner. Spune că în ierarhia lor, asta e o funcție de care poți să fii mîndru. Și el este. Cu echipa sa depășește lună de lună planul și mai ales acum, în augustul nostru august al libertății, pentru că „sîntem uniți, sîntem ca într-o familie, crescuți de aceiași părinți în respectul muncii, singura valoare care îți dă valoare între oameni". Unul dintre părinți este chiar el, Dumitru Mihai. **Nicolae Iane,** 43 de ani, din Ceamurlia de Sus, com. Baia. A preferat să rămînă cu casa în satul lui și să facă naveta. Drumul spre mină l-a găsit ușor, „și tata a lucrat aici, sînt, cum s-ar spune, miner din tată în fiu". E șef de echipă într-un sector care deschide drum, drum spre faliile de minereu. În înalt, ca o aspirație. Lucrează la suitoare și e mîndru de asta, ca de un blazon. Și e un blazon în minierit. „Am bătut cele mai multe suitoare în exploatarea asta, vreo 40—50. E un record și, zic, e ceva pentru o viață de om". **Vieru Cezar,** 28 de ani, moldovean. Din com. Șcheia, jud. Iași. Figură blîndă, oval prelungit, ochi mari, alungiți și melancolici, de culoarea mierii. Pare desprins din picturile votive ale mînăstirilor Moldovei. Este unul din cei șase frați, mineri la Altîn-Tepé. Cel ce a rămas, ceilalți luînd drumul altor exploatări din țară. Locuiește, cu familia ce și-a format-o, într-unul din blocurile coloniei. Este unul din eroii care au săpat puțul-performanță. **Pelivan Gheorghe,** 33 de ani. E un bun, e un foarte bun specialist în lucrări orizontale de pregătire a galeriilor. Ritualul lui zilnic cel mai drag este acela al plecării și venirii acasă, cînd soția îl petrece cu „spor la treabă și să vii sănătos !" Băiatul lui de 10 ani calcă în vîrful picioarelor, cînd tata se așază la masă să învețe. Urmează să dea examenul de admitere la o școală de maiștri mineri. Viață, viață de fiecare zi.

...Mină-tradiție, mină-punct de pornire Altîn-Tepé rămîne în Dobrogea o mină-școală unde au crescut generații de muncitori mineri și de specialiști mineri.

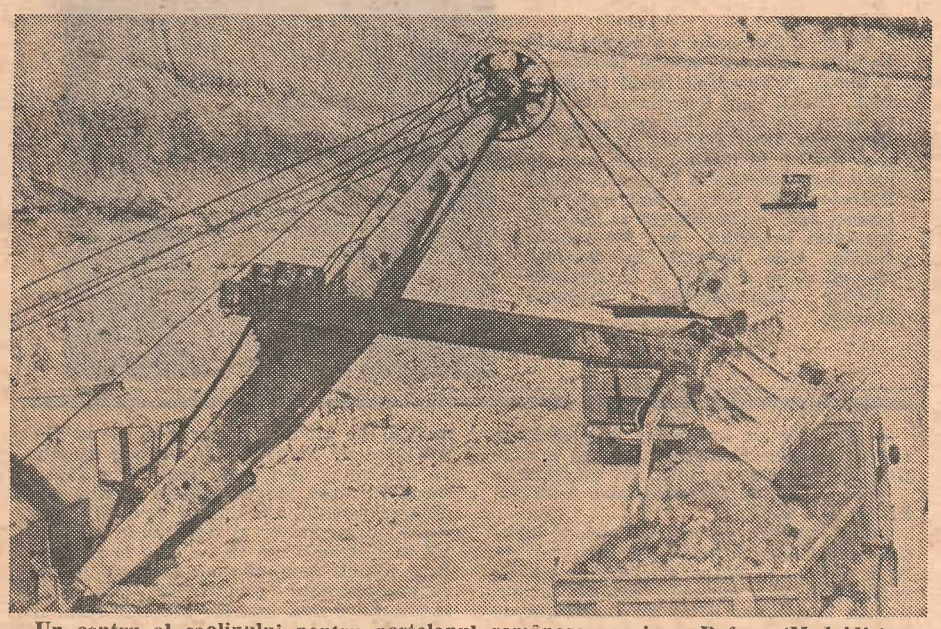

Un centru al caolinului pentru porțelanul românesc : cariera Defcea (Medgidia)

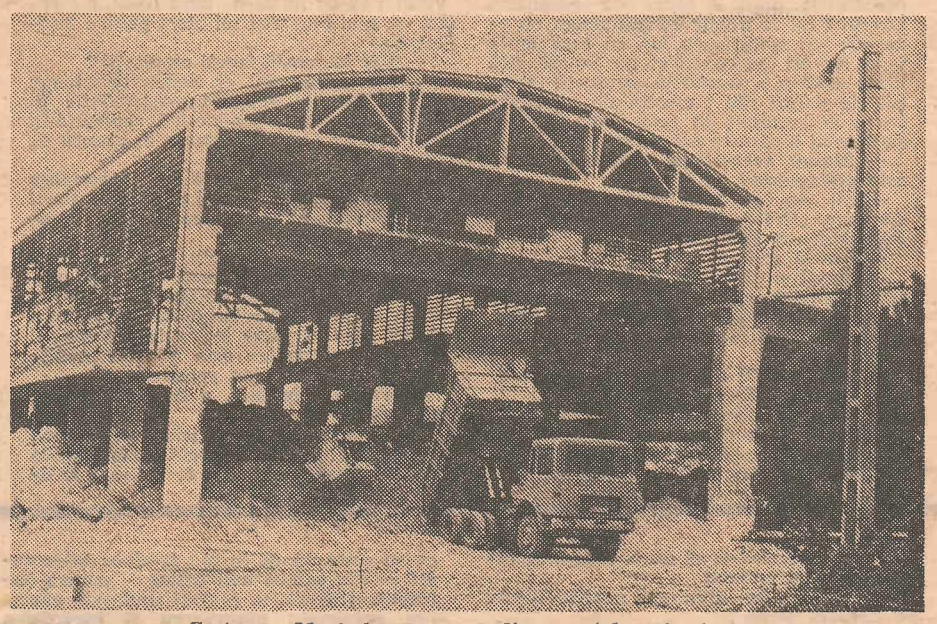

Creta de Murfatlar la unul din punctele tehnologice

Mahmudia pescarilor în relație cu siderurgia

O mină-școală, căci Dobrogea minieră crește. Îi asigurăm cam 10 la sută din producția lui. Întreaga cantitate de calcar siderurgic. Dolomită de cea mai bună calitate". Transportoarele, benzi duble, șosele de cauciuc în mișcare perpetuuă, a cite 7 km. lungime fiecare — premieră și unicat în țară la ora intrării în funcțiune —, zumzăie în jurul nostru, purtînd bulgării roșietici de la carieră spre diverse puncte ale fluxului tehnologic, și apoi, spre portul Mahmudia. Unde sînt încărcați de uriașe macarale, zi și noapte, neîntrerupt, de peste 10 ani, în barajele mineraliere ce pleacă, greoaie și lenește, purtate de împingătoare, în sus pe apele bătrînului Danubiu pînă la cea mai mare cetate a siderurgiei românești. Spectacol anonim, dar nu lipsit de grandoare !

...Dacă Altîn-Tepé marchează „ecuatorul" Dobrogei miniere, nordul nu este cu nimic mai prejos decît sudul și nici invers, în ambele județe — Tulcea și Constanța —, apărînd, în ultimii 15 ani, într-un veritabil galop, mine noi și centre miniere niciodată, altcîndva, existente. Va trebui să reînvățăm harta și geografia acestui spațiu românesc ! Dominat de bogăția nemetaliferelor, minereuri — Eldorado al epocii moderne. Fiecare mină și fiecare centru cu biografia sa, demnă de cartea de istorie a minerităului dintr-o țară cu tradiții în domeniu, așa cum sîntem. În 1957, „exploda" ideea și îndrăzneala valorificării baritinei de Somova, pitulată sub dealurile Niculițelului și adumbrită de faima vinurilor lui. A întîmpinat rezistențe și controverse, dar și-a găsit oamenii gata să-și dea viața pentru această idee. Astfel, extracția, prepararea și înnobilarea baritinei — piine de toate zilele a forajelor petrolifere — atinge, într-un timp incredibil de scurt, doar un deceniu, o experiență care impune respect pretutindeni. Afirmă specialiști de înaltă valoare confirmată internațional, cum sînt geologii Crișan Muntenescu și Nicolae Pârvu trimiși, și apoi solicitați ca experți, învingînd concurența altor țări, în Peru, Zambia, Algeria, Burundi... Afirmă idei noi și tehnologii noi. Cercetările se rafinează, se aprofundează, iar baritina ajunge, trece pe planul doi, primplanul ocupîndu-l procesele de obținere, din același zăcămînt, a zincului, plumbului și a unor sulfuri complexe necesare industriilor de vîrf ale economiei noastre. Așa s-au petrecut lucrurile, și se mai petrec încă, și cu cuarțitele de la Cerna (exploatare pusă în funcțiune în 1976), cu nisipurile conținînd substanțe utile, cu numeroase alte rezerve de minereuri din nordul Dobrogei, pe care îl socoteam doar patria mirificei delte.

Creta de Murfatlar, renumită ca și vinurile lui

Trecînd sub „ecuator", sub linia șisturilor verzi din panoul central, dacă formațiunile geologice întineresc, precum spun specialiștii, scormonitorii lor, de la nord la sud, întineresc în sensul cel mai propriu și exploatările miniere. Ritmul apariției și dezvoltării celor din sud, poate părea spectaculos, surprinzător dar nu pentru noi, cei de-aici, de pe pămîntul românesc, el reprezintă încă o împlinire și chiar un fapt obișnuit, înfăptuirea unuia dintre programele fundamentale ale partidului nostru, pentru dezvoltarea bazei de materii prime a patriei. Se succed astfel, ori se suprapun în timp, deschiderea zăcămîntului de diatomită de la Adamclisi (în 1970). Mai întîi ca o stație-pilot, mai mult pentru testarea și cercetarea valențelor ei, ca în '74 să intre în funcțiune o mare și complexă instalație de preparare. Exploatarea calcarelor siderurgice de la Ovidiu și Băneasa, care vor alimenta noul pol al siderurgiei noastre : Combinatul de la Călărași. Se deschid minele de la Palazul Mare, unul dintre cele mai importante zăcăminte de fier descoperite pînă acum în țară. Aici se cîștigă în prezent, mai bine zis s-a cîștigat, o importantă redută tehnologică. Fiind minereuri mai sărace, prin forțe proprii, cu inteligența tehnică a țării, în mare parte aparținînd Întreprinderii miniere Dobrogea, s-au căutat, s-au găsit și s-au pus la punct soluțiile tehnologice de valorificare. Medgidia a început deja să devină un mare centru minier ! Pentru extracția unor minerale prețioase — potasiu, fier — din nisipurile glauconitice, foarte bogate și abundente în zonă. Ca și pentru valorificarea fosforitelor de la sud de Valea Carasu. Iar creta de Basarabi-Murfatlar (cea mai veche exploatare, cunoscută încă de pe la începutul mileniului nostru, ca material de construcții), a intrat în faze cu totul noi de utilizare, a intrat cu nume și renume pe poarta cea mare a numeroase industrii. Zăcămîntul cel mai valoros în mod natural din țară, creta de Basarabi, este tot mai disputată de chimie, de industria farmaceutică, de agricultură. Specialiștii mineri și chimiști de preparații au introdus tehnologii noi de rafinare, de înnobilare calitativă a ei. Lupta mare, o bătălie deja cîștigată, se dă pretutindeni în lume, pentru finețea pudrei de cretă. Este singurul parametru de concurență. Și specialiștii dobrogeni au ajuns la reziduu zero. Printr-o sită de 10 000 ochiuri pe centimetru pătrat nu mai rămîne nimic. „Am stricat piața națională, zice fără a forța adevărul, geologul Crișan Muntenescu. Toată lumea vrea cretă de Murfatlar ! Deși capacitățile de producție s-au mărit spectaculos în ultimele trei cincinale, nu reușim să satisfacem cererea". Ca și la diatomita de Adamclisi. Nu numai că nu se mai importă diatomită ca agent de filtrare, dar furnizăm produse ale ei cu parametrii calitativi competitivi, pentru o multitudine de industrii și domenii economice. Antiaglomerant pentru îngrășămintele de azotat de amoniu, suport pentru erbicide și insecticide, agent de filtrare a uleiurilor și a altor produse alimentare...

...Dobrogea minieră s-a impus, iată, și se afirmă tot mai mult în economia națională. Geologul șef al întreprinderii, Zaharia Albu, un ardelean cumpătat și cu simțul măsurii, de o rară modestie, unul dintre cei ce au pus bazele minerităului modern în acest ținut pătimaș al pietrei, al smîrcurilor și al soarelui torid, ne prezintă, la finele periplului nostru, un fel de epilog a ceea ce a fost, și un prolog a ceea ce va fi. „Mulți ani noi am muncit aici anonim, dar cu întreaga noastră capacitate și spirit politic. Geologia de producție este fantezie controlată drastic de o mare responsabilitate. Putem spune că ne-am făcut datoria. Am adus în circuitul economiei naționale noi surse de materii prime, lucru foarte important în epoca actuală a unei acerbe bătălii mondiale pentru materii prime. Sîntem în actualitate".

„Părinții să pretindă copiilor pregătirea impusă de timpul prezent, nu de timpul pe care ei l-au trăit“

— Aud, tovarășe profesor Emanoil Dogăroiu, că elevii dumneavoastră intră la facultate în număr foarte mare. E adevărat ce se aude ?

— În 1975, din 22 elevi au reușit la diferite facultăți 22, în 1977, din 27 elevi au reușit 27, iar anul trecut, din 32 au reușit 32 ! În 1976 și 1978 nu am predat la clase de a **douăsprezecea**. Întîmplarea a făcut ca la aceste clase, care au intrat la facultate „in corpore“, să le fiu și diriginte. Am aici media cu care au reușit elevii mei la facultate. În raport de acest test, îmi orientez întreaga mea muncă pe care o am de dus cu seriile viitoare. Rezultatele obținute de foștii mei elevi la examenele de admitere le fac cunoscute și viitorilor elevi. Îi fac să cunoască adevărata stare de fapt, rigorile nu numai ale învățămîntului superior, ci nivelul și pretențiile societății noastre. Sînt poate exagerat, nu în a ține niște evidențe banale, ci în a ține legătura permanentă cu elevii, a ști cît mai multe despre ei.

— Cum realizați legătura permanentă ?

— Dacă un fost elev mă felicită de Anul nou, îi mulțumesc în scris. Expediez zeci de asemenea scrisori de mulțumire. În anii 1977 și 1979 eram la Sinaia. M-au anunțat că au reușit și le-am trimis la fiecare cîte o vedere, cu felicitări. Un fost elev de anul trecut, student la Mecanică fină, acum în armată, a venit în permisie și a trecut pe la liceu să mă vadă.

— Înțeleg că sînteți iubit de elevi.

— S-ar părea că atîta timp cît îmi sînt elevi, nu sînt prea iubit...

— Sînteți prea sever ?

— Am fost acuzat de multe ori că sînt dur. Poate, dar duritatea mea e combinată cu multă înțelegere.

— Ați spus : „s-ar părea“.

— Da, pentru că după ce obțin rezultate bune, și ies, cum s-ar spune, învingători, vin și împărtășesc bucuriile lor cu mine. Atunci înțeleg și ei că orice victorie, mai ales una comună, îți impune o anume severitate cu tine însuți și cu toți cei din jur. Vorbesc ca un profesor ! Și obișnuiesc, în fiecare an, la 1 septembrie, să mă întîlnesc din nou cu elevii absolvenți din acel an și facem un fel de bilanț : fiecare ne spune ce a realizat în urma examenului de admitere la facultate. Atunci întocmesc eu acele situații. Și tot atunci ei aduc multe flori !

— Cum reușiți aceste rezultate de excepție ?

— Nu fac nimic deosebit, căci altfel aș da „rețete“. Urmăresc, în schimb, ca fiecare elev să înțeleagă și să lucreze matematică în mod **continuu**. Le dau teme obligatorii și suplimentare, dar controlez în special ceea ce le recomand suplimentar. De ce ? În temele suplimentare, neobligatorii, sînt exerciții și probleme simple, le pot rezolva și cei care mai au goluri în pregătire. Le dau și teme cu grad sporit de dificultate, pe care le pot rezolva la început numai cei buni, dar cu timpul ajung să le rezolve și ceilalți.

— Tovarășe profesor Emanoil Dogăroiu, probabil că și alți colegi procedează la fel dar nu obțin aceleași rezultate : de ce ?

— Ba unii obțin : colegul nostru, profesorul Gheorghe Roșioru, are rezultate foarte apropiate de ale mele.

— Înseamnă că Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Brăila este o școală serioasă, severă ?

— O școală cu tradiție : e primul liceu real din țară, are un colectiv de profesori de matematică-fizică închegat, care colaborează, antrenează în munca de instrucție și educație familiile, fac convorbiri cu părinții chiar și la clasele unde nu sînt, sau n-au fost diriginți, dar unde predau matematică.

— Cine a impus acest mod de lucru ?

— Nevoia de a avea elevi care să înțeleagă, să lucreze matematică, să înțeleagă rostul muncii continue, numai astfel putînd ajunge la performanțe bune.

— Rezolvarea problemelor de matematică se compară cu munca unui sportiv de performanță ?

— Da, sau cu exercițiul la vioară : o activitate care dă rezultate dacă e continuată, exersată gradat, cu seriozitate.

— Care este deosebirea dintre A ÎNȚELEGE și A ȘTI?

— În procesul nostru de predare-însușire, a **înțelege** e o primă treaptă. Urmează a **învăța**, ca să se realizeze a **ști**. Se realizează prin muncă ! Eu nu termin munca la catedră odată cu examenul de bacalaureat. O continui și după examen, dînd elevilor lucrări scrise, în general la pretențiile unui concurs de admitere. Scopul ? Să se învețe cu atmosfera de examen, cu severitatea lor, cu redactarea unei lucrări de concurs; iar pe de altă parte pentru a scoate în evidență eventualele goluri din cunoștințele lor, pentru a le completa în cele două sau trei săptămîni dinaintea concursului.

— Munca aceasta pe care o depuneți este obligatorie?

— Nu. Au fost voci, la alte licee, care spuneau: „O face Dogăroiu că e deștept!“ Dar asta n-o mai scrieți!

— Am și scris-o!

— Elevii vin la astfel de „examene“ cu toate că nu există nici o obligație de nici o parte. Nu există nici teama de notă. Lucrarea durează trei ore, cît durează și examenul.

— „Înscenați“, adică, regula și atmosfera concursului de admitere?

— Întocmai. Numai că le dau un volum mai mare de lucru, pentru a-i obliga pe toți să lucreze cele trei ore. Și poate nu realizez emoțiile unui adevărat concurs de admitere, dar în parte le realizez cred și pe acestea.

— Descopăr în acest mod de lucru cu elevii și altceva: un profund umanism, dragoste pentru elevi, deși ziceați că s-ar putea să nu fiți prea iubit!

— Așa consider eu că-i pot ajuta pe cei care mi-au fost încredințați pentru instrucție și educație.

— Atunci e o adevărată „bătaie“ ca să ajungă cineva la clasa dv.?

— N-am selecționat niciodată elevii. Am lucrat cu clasa așa cum a fost ea formată de la început. Urmăresc să le stîrnesc doar ambiția, să lucreze singuri.

— Sînteți, înseamnă, împotriva meditațiilor ?

— Da, pentru că elevul meditat în afara școlii devine leneș în gîndire, în muncă, în fapte : își permite să nu fie suficient de atent la ore, pentru că știe că are cine să-i mai explice o dată ; nu-și lucrează **singur** temele fiindcă are cine să-l ajute. Cu timpul devine foarte legat de meditator și rezultatele lui sînt tot mai slabe. Cum să fie slab la învățătură copilul meu, că doar îl și meditez ?, se întreabă unii părinți. Da, pentru că meditația e mai lejeră. Meditatorului îi plătești, și dacă îi plătești, îi și ceri : explică-mi lecția, fă-mi problemele. Elevului i se dă mură-n gură totul, mintea lui nu mai face nici un efort pentru înțelegere.

— Dar la școală faceți meditații ?

— Da, săptămînal, cu clasele terminale. Cu celelalte, de obicei, în săptămînile în care au activitate productivă, realizînd în felul acesta și continuitatea în muncă de care vorbeam.

— Ne-ați vorbit mult de importanța matematicii. Cum vedeți și cum realizați dv. aplicabilitatea ei concret în producție ?

— Deși manualele actuale **nu** ne oferă suficiente posibilități pentru a lega matematica de practica de producție, la capitolele care se pretează, formulez probleme care să pună în evidență modul în care matematica este folosită în alte științe, în tehnică, în producție.

— Faceți, înțeleg, o critică acestor manuale ?

— Nu neapărat o critică, dar autorii puteau să găsească unele probleme, la unele capitole, de pildă la manualele de geometrie și trigonometrie pentru clasele a IX-a și a X-a, mai legate de practică. Geometria mai ales este o știință foarte legată de practică, de la însăși apariția ei. Aud că manualele acestea se vor revizui. Cu cît mai repede cu atît mai bine.

— Elevii dv. primesc meditații particulare ?

— N-au, cred, nevoie de meditații particulare. Discut cu ei, cu părinții lor chiar despre unele dezavantaje pe care le prezintă participarea la cursurile organizate pentru concursul de admitere în cadrul facultăților respective...

— Înseamnă că timpul planificat pentru studiu și învățătură pentru un elev îi este suficient chiar și pentru reușita lui la facultate ?

— Da, cu condiția să se organizeze : cine își organizează timpul cît mai bine cîștigă și aici cît mai mult. Părinților asta le solicit : să-și ajute copiii-elevi în organizarea timpului !

— Citeam pe un fotomontaj : „Alegeți-vă profesia ! Țara este un imens șantier !“ Așa este, dar mi se pare prea puțin pentru a-l determina pe un elev să opteze !

— Orientarea profesională nu prea e pusă la punct, nu numai la noi, ci în general : un candidat își propune, de pildă, să concureze la o facultate, reușește, dar fără loc, și e repartizat la o altă facultate, unde au mai rămas neocupate locuri. Atunci toată orientarea lui cade.

— Este totuși o selecție firească, înseamnă că elevul nu s-a orientat bine !

— Prin pregătirea pe care i-o asigură școala i se poate sugera elevului o profesie : e bun la matematică, fizică, are șanse pentru politehnică ! În afară de faptul cînd părinții, ambițioși, vor să-l facă, fără doar și poate, medic de pildă. Sînt și situații însă cînd elevii au unele dotări mai speciale, talent, aptitudini, pe care nu totdeauna le cunoaștem. În cazul acesta ar trebui să apelăm la testări în laboratoare de psihologie.

— Poate chiar în unele laboratoare din învățămînt !

— E un început la Brăila, dar sînt testați mai mult cei mici. La Școala generală nr. 7, Inspectoratul județean are un cabinet de orientare școlară și profesională și de testări pentru memorie, atenție, îndemînări. Eu mi-am dus clasa la care am fost diriginte, mi-am dus chiar și fiul.

— Ce nu vă place în liceul pe care de curînd îl conduceți ?

— Influența pe care o exercită strada asupra unor elevi. Învață unele lucruri rele pe care școala, familia, nu-i învață. Deprinderile unor tineri certați cu disciplina muncii, cu morala, au influență asupra celor mai slabi. Răul, se știe, se poate deprinde mai repede decît binele. Și atunci, procesul nostru de educație, instrucție sînt mult îngreunate. Sînt, de asemenea, unii părinți care se lasă dominați de copii: îi consideră mari, „deștepți“, pentru că ei, ca urmare a unei vieți grele, a altor timpuri, au urmat clase mai puține. Ca părinte trebuie să-i pretinzi elevului să se pregătească la nivelul cerințelor timpului lui, nu ale timpului pe care tu, părinte, l-ai trăit !

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

P.S.

Cu cîteva ore înainte de închiderea ediției, am aflat că și anul acesta, dintre cei 34 de absolvenți, de la clasa profesorului Emanoil Dogăroiu, au susținut concursul de admitere în învățămîntul superior și au fost admiși toți 34. Iată, într-adevăr, o excepțională performanță !

Emanoil Dogăroiu **s-a născut la 24 ianuarie 1931, în comuna Bărbătești (Vîlcea). A terminat liceul în Rîmnicu Vîlcea, apoi Facultatea de matematică-fizică la Universitatea din București. Din 1953 este profesor de matematică la Brăila, unde cel mai mult funcționează la Liceul „Nicolae Bălcescu“. Un timp a fost inspector școlar, apoi inspector-șef al Inspectoratului județean de învățămînt Brăila. Este decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a și cu medalia „Tudor Vladimirescu“. Profesor fruntaș.**

Maiștrii (IV)

Cîndva cursant la CEPECA, tovarășul ing. **Vasile Tarasov** se ocupă în prezent de perfecționarea lucrătorilor din metalurgie, îndeosebi pe platforma siderurgică din Galați.

— De la ce considerente porniți în alcătuirea programelor de instruire ?

— Conform unei practici încetățenite în industrie, maiștrii erau promovați din rîndul muncitorilor cu o vechime ce depășea 15—20 ani, timp în care ei reușeau să acumuleze solide cunoștințe profesionale, să-și dezvolte deprinderile, putînd fi considerați niște autorități în domeniul profesiunii lor, în plus, cei promovați aveau o bogată experiență de lucru nemijlocit cu oamenii, munciseră mulți ani ca șefi de echipă sau șefi de brigadă. Tradiția nu mai poate sta în picioare în condițiile ritmului înalt de dezvoltare a metalurgiei. Setea de cadre este mult prea mare pentru ca această problemă să fie lăsată pe seama trecerii timpului. Experiența și cunoștințele necesare organizării și coordonării activității de producție la nivelul formațiilor de muncitori care în trecut se acumulau mai greu, după scurgerea multor ani, au trebuit să fie transmise și însușite în mod metodic de către un număr mare de oameni promovați în posturi de maiștri.

— Ce observații vă prilejuiește întîlnirea-test cu cei veniți la cursuri ?

— În mod incontestabil, nivelul de cunoștințe al maiștrilor a crescut. Există din partea lor preocupări pe linia însușirii de cunoștințe în domeniul organizării producției și a muncii, informaticii, metodelor științifice de pregătire a deciziilor, bazate pe matematică modernă, al psiho-sociologiei, al didacticii pentru adulți. Maiștrii gîndesc în spiritul principiilor ergonomice, de economisire a efortului uman. Sînt frămîntați să caute soluții de raționalizare a muncii.

— Ce vă relevă diversele analize făcute pe această temă ?

— O anchetă specială efectuată în rîndul maiștrilor a scos în evidență întrebări și dorințe de acest fel : **„de ce șefii noștri nu procedează cum am învățat noi ?“**, subliniindu-se lipsa exemplului din partea nivelurilor ierarhice imediat superioare — șefi de ateliere, șefi de secții ; **„nimeni nu ne-a cerut oficial să procedăm așa cum am învățat“**. Prin urmare, mulți maiștri se consideră doar simpli executanți ai dispozițiilor primite de la șefii lor. Unii din ei nu au încă formată conștiința de conducător direct al procesului de producție ; **„rezultatele muncii mele mă satisfac și așa“**. O astfel de poziție poate fi dată fie pe seama comodității, a rutinei sau poate a fricii de necunoscut.

— Experiența dv. ar ajuta, sînt convins, să formulați și unele sugestii, în interesul creșterii rolului maistrului în producție.

— În primul rînd e necesar ca **fiecare șef direct să desfășoare o activitate susținută pe linia perfecționării maiștrilor.** Ce am în vedere ? **Cunoașterea cerințelor de perfecționare** — cunoștințe, priceperi, atitudini — ale fiecărui maistru în parte ; **punerea în temă a fiecărui maistru cu activitățile care trebuie organizate,** cu ceea ce se așteaptă de la el ; **trezirea interesului — din partea maistrului — pentru autoperfecționare,** în primul rînd prin exemplu personal ; **observarea și corectarea eventualelor greșeli.**

Se impune ca **șefii ierarhici să renunțe la tutela excesivă** pe care o exercită uneori asupra maiștrilor, încălcîndu-le atribuțiile. Ei au nevoie de suficientă libertate de a acționa, inclusiv de **libertatea de a lua decizii** pentru realizarea sarcinilor. Vreau să subliniez că am întîlnit cazuri în care inginerii interveneau în mod nejustificat în activitatea maiștrilor. Astfel, este **diminuată și eficiența muncii inginerului, care în nici un caz nu are menirea de a-l dubla pe maistru.**

Țin să atrag, de asemenea, atenția asupra necesității de a se respecta cu strictețe principiul subordonării ierarhice, în așa fel încît un maistru să poată primi sarcini de la un singur șef, și nu de la mai mulți.

Discutăm din nou cu tovarășul Miron Popescu de la CEPECA, avînd de această dată la îndemînă și elementele documentare prezentate.

— La noi în țară, maistrul beneficiază de un cadru instituțional favorabil, întărit prin documentele de partid și texte de legi care, toate la un loc, îi conferă poziția centrală în procesul producției materiale. Pe baza informațiilor de care dispun, a experienței centrului nostru, personal sînt îndemnat să perseverez în ideea că terenul cel mai descoperit rămîne, în cazul maiștrilor, însușirea unei **metodologii de conducere.** Prin urmare, cred că trebuie acționat, și fără încetineală, pe plan local, la nivelul întreprinderilor, în această direcție a studierii relațiilor de muncă. Avantajele încep odată cu posibilitatea abordării concrete, pe specificul ramurii, al întreprinderii, al secției respective. Această situație ce cuplează favorabil cu posibilitatea reală ca metodele predate maiștrilor să fie cunoscute și de conducătorii lor. Să reținem bine că **într-un fel conduci conducători** și altfel executanți.

— Legea privind rolul și atribuțiile maistrului în producție evidențiază special acest aspect : măcar o dată la cinci ani, practic de cîte ori nevoile producției o impun, maiștrii trebuie să urmeze o formă organizată de perfecționare.

— Legea este cunoscută, așa se și procedează în multe locuri. Important rămîne să se procedeze pretutindeni, în relație directă cu cerințele organizării și conducerii producției moderne. Condiții există. Iată, centrele de perfecționare de pe lîngă ministerele economice. Sînt, în momentul de față, 300 de instructori pentru formarea cadrelor de conducere de nivel mediu, instruite la CEPECA. S-ar putea relua cursurile de perfecționare a maiștrilor prin televiziune, integrate în sistemul unitar de pregătire a maiștrilor. Există experiențe interesante în această privință pe plan internațional, avem o experiență proprie conturată în anii din urmă. Orice acțiune eficientă, fie și de arie mai restrînsă, se va dovedi binevenită.

NEAGU UDROIU ■

Oameni în slujba oamenilor

„Nevoile populației dictează organizarea“

— Tovarășe Iftimie Ilizei, cîte cooperative meșteșugărești reunește Uniunea județeană Constanța, al cărei președinte sînteți ?

— 13.

— Dac-am fi știut că sînt chiar 13, am fi început acest dialog cu o altă întrebare !

— De ce, cred că n-ați greșit. Completînd, aș adăuga că, obținînd o producție anuală de 850 de milioane, cooperativele în discuție își fac, în linii mari, datoria față de cetățean.

— De ce, cum ziceți, în linii mari ?!

— În ciuda pașilor înainte, rămîne încă destul loc pentru mai bine. După cum se știe, în a doua jumătate a lunii iunie, a avut loc, la București, Consfătuirea de lucru a cadrelor de conducere din sistemul cooperatist și din consiliile populare. Luînd cuvîntul în încheierea ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat, într-o expunere de excepțională importanță, asupra necesității dezvoltării unor sectoare, mica industrie și serviciile către populație, neglijate în ultima vreme, rămase în urmă în raport cu mersul general al economiei românești. Cooperația, sublinia secretarul general al partidului, nu e o treaptă inferioară, ci ea are un loc foarte important în economia noastră socialistă. Pe această linie, aplicînd indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, am obținut unele rezultate îmbucurătoare. Mai avem însă, cum spuneam, multe de făcut.

— Ce-ați realizat, tovarășe președinte, ce mai aveți de realizat ?

— Am pus la punct cîteva tehnologii noi de produse, mai ales în ceea ce privește îmbrăcămintea. În altă ordine de idei, să nu uit, ne-am propus să producem, cît mai curînd, artizanat din ceramică.

— Din ceramică ?! Din cîte cunoaștem, Dobrogea nu-i o zonă tradițională de ceramică, așa-i ?

— Nu e, dar va fi. Materie primă, argilă caolinoasă, există în județ berechet, noi vom lua din cariera Cuza Vodă de lîngă Medgidia. Aveți dreptate, nu-i zonă tradițională, dar tocmai asta urmărim, să creăm o tradiție, pornind de la o calitate înaltă a produselor. În acest scop, am trimis cîțiva tineri la Horezu și la Marginea.

— De ce v-ați oprit cu alegerea tocmai la ceramică ?

— Din mai multe motive. În primul rînd, avem resurse locale, ceea ce vrea să însemne că vom putea rezolva singuri, la nivel de județ cel mult, problemele de aprovizionare tehnico-materială. Apoi, cererea de artizanat a fost și este foarte mare, din desfacerea lui putem cîștiga. În sfîrșit, sperăm ca, producînd artizanat de calitate să punem capăt prostului gust.

— Da, așa stau lucrurile. Ce ne puteți spune în privința micii industrii ?

— Producția ei, iată una din idelle preluate de la recenta consfătuire, trebuie să poarte amprenta specificului local, să răspundă cererilor concrete ale populației din zona respectivă, de pe litoral, în cazul nostru.

— Așa-i, din nou trebuie să vă dăm dreptate. V-am ruga însă să vă referiți, concret, la activitatea uniunii pe care o conduceți. Se poate ?

— Firește. Tălpile pentru încălțăminte, de pildă, foarte cerute la noi, în sezon. Pantofi simpli, tălpi rigide și fețe din pînză de doc. Numai din deșeuri, începem să producem astfel de pantofi. Investiție minimă, eficiență maximă, pînă la 3 milioane pe an. Cum se zice, bani din piatră seacă, recuperînd materiale, talas, rumeguș, resturi de doc, care pînă acum luau drumul lăzilor de gunoi. Ne găsim, cu acești pantofi, în stadiu de finalizare, probele făcute la Techirghiol dînd rezultate cel puțin încurajatoare. Pe aceeași linie, folosim resturi de înlocuitori de piele pentru confecționarea de plase și, în curînd, de jucării. Ca noutate, sîntem pe punctul de a produce nasturi de sidef.

— Nasturi de sidef ?!

— Da, de ce vă mirați ? Ne bate gîndul să pătrundem cu nasturii de sidef pe piața mondială, ei fiind foarte căutați și, din punctul nostru de vedere, costînd o nimica toată.

— Cînd îi vom găsi în magazine ?

— Asta-i altă poveste ! Va mai dura, știți cum e...

— Nu știm, cum e ?

— Omologare, stabilire de preț, treburi care durează. Ele nu depind de noi.

— Tovarășe președinte Ilizei, ce-ar mai fi la acest capitol ?

— Destule. De cărămizi v-am vorbit ? Nu v-am vorbit. Din fosfor gips, reziduu de la Combinatul chimic Năvodari, facem cărămidă. Adăugăm niței nisip, niței ciment și scoatem o cărămidă pe cinste, mai ieftină ca toate, căci ea nu se arde, ca să consume combustibil, ci se usucă.

— Instalația e gata ?

— Ca și gata. În schimb, întrerupătorul automat de scară, realizat de tehnicianul Victor Schramm de la „Radiotehnica“, a fost omologat chiar ieri.

— Sărim de la una la alta, dar asta-i situația ! Vă ascultăm, ce-i cu întrerupătorul ?

— O idee simplă, dar foarte rentabilă. Ne-am gîndit că nu trebuie să copiem, fie și la scară redusă, industria mare, ci ne-am gîndit, urmînd indicațiilor primite la consfătuirea din iunie, s-o ajutăm cu produse pe care ea nu le fabrică. Foarte priceput, Schramm a realizat un întrerupător de scară, pentru blocuri, automat, simplu de manevrat, mai sigur și mai funcțional. În plus, același om a pus la punct o alarmă electronică antifurt, instalație care va avea, sînt convins, mare căutare. Ea nu costă decît 3 sute. E cea mai bună din cîte se fac, la ora asta, în țară.

— Tovarășe președinte, să discutăm, cu voia dumneavoastră, despre activitatea de prestări servicii. Cum stați la acest capitol ?

— Bine, adică nu foarte bine, deși organele de partid, județene și locale, ne-au sprijinit și ne sprijină. În cartierele noi ale Constanței, în Filimon Sîrbu, în Piața Soveja, în Tomis V, în altele, ar mai trebui să deschidem cîteva magazine de desfacere. Lumea vrea mai ales croitorii. A crescut nivelul de trai și omului nu-i mai place să se îmbrace la fel cu vecinul, el caută tot mai mult o stofă aparte sau măcar o serie scurtă. Organele județene și municipale ne-au înțeles și ne-au acordat, în această direcție, tot sprijinul, dar cererea a luat-o, după sondajele noastre, înaintea ofertei. Se simte nevoia, tot în capitala județului, unui atelier de reparat calculatoare, știm asta, dar n-am găsit încă soluția. În rest, pentru că tot vorbim de noile cartiere ale Constanței, aria noastră de activitate rămînînd orașul, am izbutit, cu dovezi, să aducem serviciile cît mai aproape de populație, scutindu-l pe cetățean de drumuri, dotînd orașele județului cu o rețea consistentă de ateliere de reparații. Avem astfel de unități nu doar în zonele urbane, ci și la Băneasa, Cobadin, Basarabi, Kogălniceanu etc. Am vrea să extindem rețeaua la sate numai că, din păcate, cooperația de consum se opune. U.J.C.C. nu face, dar nu lasă nici pe alții să facă. Cît am putut, am intrat în comune, la Năvodari, la Băneasa, în alte părți, dar nu ne putem întinde mai mult decît ne permite plapuma !

— Tovarășe președinte, n-ar fi exclus ca lucrurile să arate exact așa cum le prezentați, vom mai vedea. Dorim însă să vă spunem că, plecînd de aici, vom merge chiar la U.J.C.C., unde vom aduce la cunoștința președintelui criticile formulate de dumneavoastră, aveți ceva împotrivă ?

— N-am, vă rog chiar să procedați așa.

— Ziceați mai devreme că, în sectorul reparațiilor TV, aplicați la Constanța o metodă nouă, o inițiativă proprie. N-am insistat atunci, insistăm acum, despre ce e vorba ?

— Avem un serviciu de urgențe. Cînd aparatul nu poate fi reparat pe loc, în prezența cetățeanului, el e transportat, gratuit, la laborator, omul primind pe durata reparației un televizor din partea cooperativei. Metoda prezintă, ne-am convins, numai avantaje. Pe de o parte, evită contactul direct dintre proprietar și depanator, întîlnire care se termină, de regulă, în defavoarea primului. Pe de alta, cooperativa are interes să termine lucrarea cît mai repede și cît mai bine, televizorul ei mergînd, în acest timp, în casa omului.

— O ultimă întrebare, tovarășe Ilizei. La ce capitol credeți că e, la ora de față, uniunea pe care o conduceți datoare față de populație ?

— Spațiul de acțiune al micii industrii e nelimitat. Noi ne găsim abia la început.

— Ne retragem promisiunea și vă mai întrebăm ceva. Cetățenii au și ei, la rîndul lor, datorii neachitate față de cooperația meșteșugărească ?

— Știți cum se zice, clienții noștri, stăpînii noștri, ca adevăr, nu ca lozincă ! Legat de întrebare, ar fi de discutat. De pildă, cetățenii vor bumbac, dorință altfel legitimă, de înțeles. Numai că bumbacul e, la nivelul industriei, cît e, iar noi trebuie să-i schimbăm mentalitatea omului, căci nu ne putem permite, ca țară, să consumăm mai mult decît producem. În această idee, trebuie să reconsiderăm inul, cînepa, firele naturale pe care ni le oferă solul nostru, la fel de funcționale și de plăcute. În rest însă, trăgînd o linie, rămînem datori față de populație. Vă asigur că ne străduim să-i satisfacem nevoile și gusturile în cel mai înalt grad, nevoile ei dictînd modul nostru de organizare.

„Să mergem la cetățean, nu să vină el la noi“

— Spuneți, tovarășe președinte Ioan Popescu, că în județul Constanța cooperația de consum e reprezentată de 52 de cooperative, 3 în mediul urban și 49, cîte comune are județul. în rural, unități cu personalitate juridică. Asta vrea să însemne, dacă nu greșim, că U.J.C.C. Constanța acționează, de fapt, ca o centrală, corect ?

— Corect. Uniunea coordonează și îndrumă unitățile din teritoriu, volumul de activitate al acestora depășind 1,8 miliarde.

— Clar, volum mare, obligații mari. De la început, tovarășe președinte, o întrebare mai dificilă, care cooperative sînt bune, care mai puțin bune ?

— Vă ofer un răspuns pe măsura întrebării ! În urma Consfătuirii de lucru a cadrelor de conducere din sistemul cooperatist și din consiliile populare, care a pus pe baze realiste, temeinice, activitatea uniunii noastre, am stabilit bugete de venituri nu pe cooperative, ci pe secții, ca fiecare să trăiască din ce realizează, nu să apeleze la bancă. La ora de față, U.J.C.C. Constanța are, în rețeaua de resort, cea mai bună rată a rentabilității pe țară, 4,87 pe ansamblul activității și 15,6 la prestări. La 1 ianuarie 1980, o treime din cooperative aveau rezultate bune, 10—12 din ele realizînd rata rentabilității. Azi, cu asta răspund la întrebare, o treime e rămasă în urmă. Cu alte cuvinte...

— Raportul s-a inversat !

— Exact.

— Felicitări. Vom ajunge să aflăm și explicațiile acestui salt, pînă atunci însă v-am ruga să ne introduceți amănunțit în temă. Ce activități dau cele 1,8 miliarde ?

— La 1 ianuarie, de pildă, din 8 mii de comenzi lunare, 60 la sută erau onorate sub 50 la sută sau deloc. În prezent, același procent e onorat complet.

— Clar, mai departe ?

— Am reconsiderat sistemul de aprovizionare tehnico-materială, în ideea de la noi către centru, nu de la centru către noi. Am realizat un minimum de secții, din cele 65 prevăzute pentru anul în curs deschizînd pînă acum 50. Am încercat și, în mare măsură, am izbutit să acoperim mai bine comunele mari, viitoare centre urbane, făcînd în așa fel încît să-l scutim pe cetățean să mai bată drumul, spre a-și repara radioul sau mașina de cusut, pînă la județ.

— Concret, cum ați procedat ?

— Am înființat și înființăm subcentre. Microdepozite pentru piese de schimb, la Cogealac pentru Cogealac, firește, dar și pentru Istria, Săcele și Mihai Viteazul. la Băneasa și pentru Dobromir și Oltina, la Cobadin pentru Ciocîrlia, Independența etc. În plus, ridicînd nivelul de pregătire al cadrelor, ajutați fiind în permanență în această direcție de organele județene de partid și de stat, am asigurat intervenții calificate. Drept consecință, numărul reclamațiilor a scăzut simțitor.

— Rezultatele sînt, cu probe, tot mai bune, dar dumneavoastră, iertată fie-ne observația, păreți a avea voluptatea de a vorbi numai despre lipsuri, așa-i ?!

— După consfătuirea din iunie, după indicațiile secretarului general al partidului, bate un vînt prielnic, inovator în cooperație, dar mai sînt multe de îndreptat și tot atîtea de făcut.

— De pildă ?

— Se cade să acordăm o mai mare atenție resurselor locale. N-avem, cum ziceam, un atelier de împletituri, deși partea dinspre Dunăre a județului e plină de răchită în zone improprii agriculturii. Pentru a impulsiona mica industrie, am întreprins și întreprindem o vastă operație de depistare a meseriașilor din perimetrul rural în scopul organizării unei rețele puternice cu munca la domiciliu. Ne preocupă, în altă ordine de idei, dezvoltarea producției de artizanat, a produselor din scoici, materie primă aproape gratuită.

— Discutînd în urmă cu un ceas, la U.J.C.M., ne-a fost dat să auzim critici la adresa cooperației de consum. Nici ei nu fac la țară, nici pe noi nu ne lasă, susținea președintele cooperației meșteșugărești ?! Ce părere aveți ?

— Orice colaborare, dacă despre asta e vorba, nu poate fi decît în folosul populației rurale. Firește, respectînd legalitatea.

— De unde știe, concret, cooperația de consum ce dorește cetățeanul ?

— Primim comenzi și, în plus, discutăm, cel puțin o dată pe lună, cu gestionarii. Numai că treaba asta, repet, o facem de puțin timp, am schimbat cîte ceva, dar n-am putut schimba totul cît ai bate din palme.

— De pildă, ce-ați mai schimbat ?

— Am întocmit o, cum să-i spun, machetă cu deșeuri, cu materiale stocate inutil, pe care am făcut-o să circule prin toate unitățile, descoperind lucruri foarte interesante. Am stabilit astfel o structură a mărfurilor lent și greu vandabile. Iată, la Istria, am găsit un important sold imobilizat, material supraelastic în valoare de 2 sute de mii de lei. L-a preluat, imediat, cooperativa din Cobadin, folosindu-l în croitorie. La fel s-a întîmplat cu Viișoara, 4 mii de metri de pînză albă de care unitatea din localitate n-avea nevoie. I-am dirijat către Cobadin și s-au făcut din ei cearșafuri. Cu alte cuvinte, ne-am ajutat singuri, fără a mai aștepta de la alții.

— Tovarășe președinte, care-i situația în sectorul achizițiilor și contractărilor ?

— Nu-i strălucită. Cooperației de consum i s-au dat, recent, sarcini deosebite în acest sector, iar noi ne străduim să le aducem la îndeplinire, cointeresînd populația într-o măsură mai mare decît pînă acum. Numai că nu e, vă asigur, simplu, mai ales în județul Constanța.

— De ce această precizare „în județul Constanța“ ?

— Pentru că el e, în agricultură, complet socializat și, ideile se leagă, dotat cu mari sisteme de irigații. Neexistînd țărani individuali, se cade să găsești alte soluții decît cele obișnuite în a activiza populația să crească porci sau oi, să zicem. Că trebuie s-o facă, e clar, nimeni nu poate consuma fără să producă.

— Ce-a întreprins U.J.C.C. în această direcție ?

— A pornit la identificarea terenurilor apte a deveni, prin amenajări simple, microbazine de furaje. A trecut la înființarea, e drept încă timidă, a unor creșcătorii de porci, de oi și de păsări. Complexe nepretențioase de păsări outoare sînt aproape gata în 5 localități, în curînd nu vom mai achiziționa ouă, le vom folosi pe cele obținute în rețeaua proprie. Avem în vedere și amenajarea unor iazuri pentru pește.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cum înfăptuiește cooperația constănțeană politica de creștere a bunăstării

— În primul rînd, comerțul și alimentația publică, ponderea. Cooperativele noastre aprovizionează peste 40 la sută din populația județului, cu toate categoriile de mărfuri, inclusiv materiale de construcție. În completarea tabloului, 10 la sută producție industrială, 2 la sută prestări servicii, tot atîta contractări achiziții etc.

— Prestările și serviciile doar 2 la sută ?!

— Da. Ponderea lor e necorespunzătoare față de cererea și structura populației. Dealtfel, din cele 75 de profile incluse în nomenclatorul Centrocoop nu deținem decît 57. Recenta consfătuire a dat, cum aminteam, un puternic impuls acestor activități, aflate în prezent în extindere și diversificare.

— O clipă, care-ar fi cele 18 lipsă ?

— N-avem încă la sate ateliere de reparat motociclete și biciclete, deși bicicleta devine, din cauza crizei energetice, un mijloc de transport tot mai folosit. Ne mai lipsesc ateliere de giuvaergerie, de tocilărie, de încărcat și reparat brichete, domeniu în care de asemenea cererea e în creștere, de împletituri, de jaluzele și rulouri și așa mai departe.

— Din ce cauză ?

— Pînă la energica intervenție a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la consfătuirea din iunie, cooperației nu i s-a acordat prea mare atenție. Ea a fost un fel de cenușăreasă. Au existat însă și cauze locale, concrete, în sensul că necesitățile oamenilor, mai ales cele noi, legate de creșterea nivelului de trai, n-au fost temeinic studiate. A dominat obișnuința, a stăpînit comoditatea, s-a muncit după ureche.

— Din cîte am aflat, aveți un an de cînd conduceți această centrală care e U.J.C.C. Constanța. Ce măsuri ați luat, ce măsuri luați, pentru remedierea situației, nu foarte simplă de vreme ce ziceți, citățm, că sîntem departe de a face față la prestări și foarte departe la servicii ?

— Am să răspund din nou cu sfîrșitul ! În luna iunie, U.J.C.C. Constanța și-a realizat, pentru prima dată, planul la prestări, primind în această direcție un ajutor substanțial, un sprijin concret din partea Comitetului județean de partid. În lunile următoare l-a depășit, iar acum se află în postura de a recupera restanțele.

— E limpede, tovarășe Popescu, s-a schimbat ceva, ce ?

— Am împărțit, ca primă măsură, problemele în două categorii.

— Mari și mici, așa-i ?

— Nu, probleme rezolvate și probleme nerezolvate. În ceea ce le privea, și le mai privește, pe ultimele, am stabilit priorități și, legat de ele, o disciplină fără cusur. Am pornit să studiem, științific, cererile de mărfuri și de servicii, instituind caiete de comandă, adăugate informațiilor primite de la gestionari, aflați în contact permanent cu cumpărătorii. Am urmărit ferm onorarea comenzilor, sistemul acesta schimbînd, în cîteva luni, raportul.

— În ce fel ?

DE CE NU ȘI O MICĂ INDUSTRIE A TURISMULUI? [III]

Inspirată de generoasele indicații ale tovarășului Nicolae Ceaușescu privind dezvoltarea micii industrii, ca cerință importantă a economiei naționale în actuala etapă, ancheta noastră, care și-a propus să releve ideea creării unei mici industrii în turism, continuă astăzi prin nominalizarea altor resurse unde spiritul gospodăresc și inițiativa locală pot da ființă acestei idei.

TEREMIA MARE:

O microstațiune balneară ca în vis

Între atîtea bogate și foarte mari comune ale Banatului, o comună de nici 4 500 de locuitori este, desigur, mică. Aflată într-o margine de județ, o asemenea comună mică este Teremia Mare. Primarul, Viliam Heinz, căruia cei mici îi zic, în comună, tovarășul Vili, iar cei mari pur și simplu Vili, este — după propria lui expresie cu care își explică ortografia numelui — „un șvab latinizat". Prin 1965, cînd a fost ales primar, la Teremia, apa potabilă era o problemă. Părea chiar de nerezolvat. Trei ulițe mai noi n-aveau nici o fîntînă. Trebuia făcută una acolo, dar toți înțelegeau că n-ar ajunge. Dincolo de fîntîni îndrăzneala oamenilor, învățați dintotdeauna cu ele, nu trecea. Noul primar s-a hotărît să treacă acest prag. Au forat. Au găsit apă. Și, pentru prima oară în Banat, cum îi place lui să-și amintească, au început introducerea apei curente în casele oamenilor. Cu un hidrofor. Primarul și-a adus aminte că și la ei există o sondă care dăduse, cîndva, de apă termală. O sondă abandonată. A redeschis-o. „Ne-a ajutat mult și județul, zice el. Atunci, în 1976, am și pus conducte pe 600 de metri. Apa avea 68 de grade. Mă duceam, în fiecare seară, să controlez conductele, pe toată lungimea. Soția mea venea cu mine și mă aștepta la capătul lor dinspre sat. Pînă mă întorceam, își învîrtea mîinile în apa caldă, că avea, la una dintre ele, un nodul reumatic. După două săptămîni a scăpat de acel necaz. A dispărut și n-a mai apărut nici azi. Atunci am știut amîndoi că apa e bună și pentru tratamente. Au aflat oamenii. Am făcut un bazin foarte rudimentar. Veneau și din satele din jur „la groapă la Teremia". Și n-au venit degeaba. Dar numărul lor creștea. Am făcut un bazin de ciment, în trepte. Pînă la urmă, tot mic a rămas. Atunci am mai făcut unul de 14 metri pe 6. Uneori și acesta e neîncăpător. Vin, zilnic, între 250 și 350 de oameni. Vin de la Comloșu Mare, de la Gotlob, de la Lovrin, chiar și din orașul Sînnicolau Mare. Așa se face că am ajuns să construim o microstațiune balneară, care va fi dată în funcțiune în cel mult o lună și jumătate. Sîntem la finisări. Acum cunoaștem compoziția apei și recomandările medicilor".

Parterul are două saune — „nu trei că am concura Timișoara", zice primarul — saune cu instalații ultramoderne, cabinet medical, vestiare, vane individuale și două bazine splendide. La primul etaj va fi un restaurant modern cu 100 de locuri și toate utilitățile, o terasă mare descoperită, o terasă mică acoperită, bar. La al treilea nivel, camere cu 30 de locuri de cazare. Opt camere. Peste drum sînt două șiranduri cu apă obișnuită.

La Teremia Mare, folosirea apei termale face din această comună o nouă stațiune balneară.

BILED:

În proiect și în construcție un mic Felix

Comuna Biled se află în județul Timiș. Ca orice comună, are, desigur, un primar. El se numește Ioan Schmidt. Care — ca orice primar — e secondat de un viceprimar. Cel de aici este Liviu Mărgan. Zic **aici**, pentru că, am uitat să vă spun, am și ajuns la Biled. Prietenul meu din Timișoara, cel care mi-a povestit primele lucruri despre Biled, a precizat că localnicii accentuează prima vocală și m-a rugat să fac bine și să scriu numele comunei corect. Așa cum l-ați citit. Mai ales că, prin partea locului, este și acum în circulație o legendă despre niște ființe fabuloase care, datorită unei particularități de receptare a sunetelor, aud, scriu, ba chiar și tipăresc toponimul sub formă de **Bilet**. Lucru care, la urma urmei, ar putea să lase destul de indiferent pe oricine. Nu însă și pe bănățeanul care nu este doar fălos — ca orice bănățean — ci și un om sensibil. Sensibil, de pildă, datorită gospodarilor Timișoarei, la substantivul **bilet**. Fîndcă acest **bilet**, cînd este de tramvai, nu se vinde decît în pachețele de zece bucăți. Așa încît, un om venit cu treburi urgente în oraș, chiar dacă n-are nevoie decît de două bilete — care l-ar costa doi lei — mai trebuie să cotizeze cu alți opt la „clubul" celor pe care nu-i interesează asemenea lucruri. Dar, ați văzut, am scris corect numele comunei conduse de primarul Ioan Schmidt. Așa că putem să trecem la subiect: adică la... apă. Primarul spune că acum cîțiva ani, o sondă, căutînd țiței — „sîntem zonă petroliferă, nu uitați!" — a găsit apă geotermală. Temperatura la ieșire: 61 de grade. Apa are proprietăți antireumatismale. Da, interlocutorul și-a adus aminte, în 1971 s-a produs descoperirea. Pînă anul trecut, această apă, care, după știrea primarului și a viceprimarului, ar avea o compoziție asemănătoare cu celebra apă de Felix, pînă anul trecut s-a folosit exclusiv la tratamentul zis „topire", aplicat din moși-strămoși tulpinilor de cinepă. Noroc că sonda s-a nisipat, cum zic proaspeții petroliști de la Biled. Ea a fost repusă în circuitul economic cu ajutorul unei pompe. O pompă e un obiect banal și se cam știe la ce poate folosi. De obicei. Pentru că, la Biled, obiectul se pare că a avut un efect miraculos: i-a făcut pe oameni să gîndească mai gospodărește. Gospodarii comunei s-au gîndit să amenajeze, pe lîngă sonda termală, o bază de agrement. S-au procurat materialele, s-a procurat proiect, s-a deschis finanțarea, ce mai, a și început lucrarea. Un bazin de dimensiuni olimpice va fi deja gata în acest an. Un alt bazin pentru neînotători, un restaurant cu terasă, o parcare, două terenuri de tenis, terenuri de joacă, laolaltă cu alte amenajări și utilități vor fi toate gata în anul viitor. Pentru ca, „într-o etapă următoare" cum zice tovarășul Ioan Schmidt, să se amenajeze o microstațiune balneară. Cu vreo 8 bazine în trepte și cu diferite proporții de amestec al apei termale cu apa dulce.

DORIN GHERGHINESCU ■

POTCOAVA:

Unde-i stațiunea? Uite-o, nu-i!

Am ajuns în comuna Potcoava din județul Olt după orele 22,00. O suită de peripeții automobilistice — 4 banale pene plus o explozie de cauciuc — ne-au întîrziat sosirea cu cîteva ore bune. Pornisem la drum să vedem cum își petrec oamenii timpul într-o stațiune balneară locală, ce condiții li se oferă — comuna Potcoava fiind anunțată și în Almanahul Scînteia și în Monografia județului Olt drept gazdă a unei asemenea stațiuni sezoniere, înzestrată cu „apă minerală iodurată, bromurată, sodică, concentrată...", recomandată pentru mai multe afecțiuni.

Nici un presentiment nu ne-a vestit aventura ce avea să urmeze. Iată-ne deci aterizați în pomenita comună, sondînd terenul, întrebînd în dreapta și în stînga pe întîrziații serii unde-i stațiunea. „Care stațiune?" — ne întrebau ei, la rîndul lor, cu un „hm" scurt, plasat înaintea întrebării, ce ascundea în el o ironie căreia nu-i pricepeam sensul. „Ei, s-o lăsăm baltă — a încercat să pună capăt discuției unul dintre ei. Mai bine vedeți-vă de drum. De-o fi să fiți și dumneavoastră păcăliți, vă spunem că nu sînteți nici primii, nici ultimii, probabil. Iar de-o fi să rîdeți de noi, să știți de la mine că nu vă șade bine la oră așa tîrzie". Am adunat și alte răspunsuri care mai de care mai bizare. Și, cum pe asemenea răspunsuri în doi peri nu-ți puteai așterne un pat, ne-am continuat demersurile, întrebînd, tatonînd, sondînd, strigînd și la poarta președintelui C.A.P.-ului, dar cum omul era la o nuntă nu ne-a răspuns nimeni. În sfîrșit, am dat de cîțiva tineri care ne-au lămurit: stațiunea lor balneară încă nu s-a deschis, chiar dacă este anunțată ca atare prin broșurelele turistice. Dealtfel, ne spun ei, stațiunea nu a ființat niciodată, povestea ei ajungînd pentru comuna lor precum cea a ciobanului mincinos care tot strigînd „săriți, lupul!", și tot sculînd satul în zadar, cînd fiara a venit de-adevăratelea nimeni nu l-a mai crezut. De vreo 5 ani, ne explică oamenii tîlcul acestei istorioare, tot auzim placa asta cu deschiderea stațiunii Potcoava. De vreo 2—3 ani cei ai satului tot sapă canale care, de atîta așteptare, se astupă, și iarăși le sapă, și iarăși se astupă, de-au ajuns de rîsul trecătorilor care nu-i iartă și-i întreabă „unde-i stațiunea, mă?"

A doua zi, duminică dis-de-dimineață, am vizitat „stațiunea". Clădirea propriu zisă — una dintre cele mai frumoase din centrul civic — este aproape gata: căzile și bazinul interior sînt puse la punct. Sînt terminate și lucrările de extindere a centralei termice, și canalul termic, și trecerea peste apa Plapcei. Din cei 4 km de canale pe unde urmează a sosi binefăcătoarea apă, 3 au conductele deja îngropate, bătălia dîndu-se deci pe ultimul kilometru. Mai rămîn de realizat bazinul de epurare de la parcul celor 5 sonde și bazinul din imediata apropiere a stațiunii — lucrări care, după cum aveam să constatăm, au demarat bine în ultimul timp. Însuși prim-vicepreședintele județului, tovarășul Dumitru Cristea, vine aproape zilnic la Potcoava urmărind respectarea graficului de lucru.

Ce dovedește acest ritm alert de lucru de ultimă oră? Că se poate și așa! Sau, cum sublinia secretarul biroului executiv al consiliului popular local, „ce se face acum, se putea face de niște ani buni". Ca niște oameni pățiți, cei din Potcoava sînt suspicioși chiar și acum cînd visul lor legat de deschiderea stațiunii este foarte aproape de a fi împlinit, cînd mai au doar un pas pînă la trecerea hopului peste ani. Le e teamă să nu se petreacă iarăși ceva cu I.J.G.C.L.-ul, beneficiarul stațiunii, sau cu constructorul, I.J.C.M.-ul, și lucrările să rămînă iarăși de pripas. Clădirea, în care își dusese viața dispensarul comunal, a fost preluată pentru stațiune cu vreo 4—5 ani mai înainte, timp în care a fost complet imobilizată, înghițind zadarnic căldură pe vreme de iarnă, cuplată fiind la sistemul de încălzire al zonei. Apoi, startul la săparea canalelor a fost dat tot cu niște ani în urmă, așa încît, pe lîngă inutila muncă de desfundare și nivelare, terenul din jur, teren al C.A.P.-ului, nu a putut fi folosit.

Dar, dacă la Potcoava de bine, de rău am putut urmări cum va arăta stațiunea în curînd (localnicii au și o cantină, cea a S.M.A.-ului, pregătesc și un parc pe malul apei, au și disponibilități de cazare în blocurile din centrul comunei, mai au și o pădure întinsă pe 400 hectare ș.a.), la **Icoana**, localitate vecină unde, după aceeași sursă de informare, aveam să găsim o stațiune balneoclimaterică sezonieră, nu am aflat decît ideea și locul unei foste firme care o anunța ca atare. Ni s-a arătat unde ar fi trebuit să fie plasată — la vărsarea Plapcei în Vedea și nicidecum pe malul Oltului, care-i departe și de Icoana și de Potcoava; unde ar fi trebuit să fie campingurile, de unde ar fi trebuit adusă apa și alte amănunte pe care nu mai are rost să le așternem pe hîrtie întrucît nu s-a urnit din loc nici o pietricică în direcția transformării ei în stațiune. Și cît de atrăgătoare sînt cuvintele înscrise negru pe alb într-un almanah: „Icoana, stațiune sezonieră situată pe Valea Oltului în comuna cu același nume. Altitudine 150 m. Apă minerală, clorurată, sodică, bromurată, iodurată, concentrată, hipertonă; bioclimat stimulent. Indicații în afecțiuni reumatismale, neurologice, periferice, ginecologice, endocrine. Instalații pentru băi calde (sic!) cu apă minerală, bazine cu apă termală".

GEORGETA BLĂNARU ■

NUNTAȘI:

De ce nu un Techirghiol la Nuntași?

Spațiu fericit de istorie și de natură, cît de nedrept este uitată Istria! Chiar de organele județene. Cînd ne-am afirmat dorința de a scrie un reportaj despre satul în perimetrul căruia a sălășluit acum 2 000 de ani Pompeiul românesc — cel mai mare oraș elenistic de la Pontul Euxin, din epoca de apogeu a Greciei antice, comparabil cu Miletul și cu Atena însăși — ne-am lovit de o oarecare rezistență. Nu prea e dezvoltat, ni s-a spus (adevărul), și nici nu prea are șanse în viitorul apropiat. Nici măcar ca rezultate economice în C.A.P., nu stă prea bine. Am rămas uluiți. Știind că are cel puțin două surse extraordinare de dezvoltare turistică, și implicit economică. Vestigiile istorice, atît de celebre, ale Cetății Histria, superb conservate și mereu inedite, ca și lacurile din preajmă. Sinoe cu grindurile și smîrcurile populate cu mari colonii de păsări, refugiate din Delta Dunării, și Nuntași — înscris în toate ghidurile turistice drept stațiune balneară sezonieră de mare valoare terapeutică.

Vizităm cele două puncte de interes. Mai întîi Cetatea. La intrarea ei se construiește un muzeu nou, mai exact un nou lăcaș pentru muzeul inițiat de Vasile Pârvan și ctitorit de urmașul acestuia, istoricul Scarlat Lambrino. În interiorul clădirii mici, devenită improprie, a actualului muzeu, se restaurează o piesă rară — o cadă de baie din epoca romană a Cetății, descoperită recent de către dr. Petre Alexandrescu, șeful secției de arheologie greco-romană a institutului de specialitate al Academiei R.S.R. Colega sa, arheologa Maria Coja, aflată pe șantier în partea de nord a vestigiilor, are o zi deosebită, o zi fericită. Săpăturile îi confirmă o ipoteză privind existența zidurilor de apărare în partea de nord a Cetății la sfîrșitul secolului VI î.e.n., fapt inedit, ce reevaluează multe alte date și opinii cu privire la situarea portului histrian antic la Marea Neagră. Iată ce ar putea să intereseze, sîntem siguri, pe numeroși turiști din țară și de peste hotare dacă li s-ar organiza deplasări la Istria. (Prin înseși scopul și destinele lui, turismul nu înseamnă act de cultură, cunoaștere?!). Surprinzător însă, O.N.T. Litoral, cum ne confirmă atît Muzeul județean de istorie, cît și custozii și specialiștii și paznicii de la Cetate, îndrumă foarte puțini paspeți aflați la ora actuală pe litoral, spre marele obiectiv turistic. În total, cu cei ce vin individual, care sînt cei mai mulți — cum ni se spune — din țară și de peste hotare, încasările înregistrează între 200—300 persoane zilnic. Ceea ce e foarte puțin. E adevărat, reclamele de pe litoral ne cheamă mai ales spre Nisipurile de Aur și spre Istambul decît spre Histria, Callatis sau Tomis. Primarul comunei Istria, Tudor Dorobanțu, ne arată, ca să ne convingem, numeroase procese-verbale de la întîlnirile cu cetățenii, unde aceștia au cerut (și cer) electrificarea și introducerea alimentării cu apă a Cetății și un regim mai bun de transport, de legătură între Constanța (ca și alte localități de pe litoral) cu Istria. Și măcar un autobuz pe zi care să parcurgă și cei cîțiva kilometri lăturalnici șoselei principale, spre Nuntași. „Pentru a atrage și cointeresa pe mai mulți turiști". „Ceea ce ar ajuta la dezvoltarea localității noastre, dar nu s-a aprobat la consiliul popular județean".

Vizităm apoi, stațiunea Nuntași — Duingi, după denumirea lacului cu „nămol sapropelic și apă hipertonă". Nimic din instalațiile despre care grăiesc ghidurile balneoclimatice. „Care stațiune, tovarăși?", ne-a dat tîreoale această întrebare ca un strigăt. „Tatăl meu a fost primar al comunei, din 1946 pînă în 1956, cînd a murit. A fost ilegalist, iar visul lui de primar și visul meu de copil a fost să vedem la Nuntași o stațiune cel puțin ca Techirghiolul și Amara-Ialomița. Sînt născut și crescut în Istria și pot să vă spun că de zeci de ani vin, în condiții grele și rudimentare, — satul e departe de lac — cetățeni din toată țara. Vin în cîrje și pleacă pe picioare, ne spune Constantin Ionică, pe care l-am găsit în fața unei căsuțe de camping, pe un scăunel pliant tîrît de-acasă. De la Medgidia unde locuiește și lucrează la Centrala Canal Dunăre — Marea Neagră. Viața m-a pedepsit cu un reumatism poliarticular. Am fost internat la Spitalul „Fundeni" din București de unde am plecat „ameliorat", dar aici m-am vindecat. M-am reîntors în ultimele trei veri la visul meu de copil. I-am testat valoarea pe... pielea mea, adică pe oasele mele. E extraordinar! Știți dumneavoastră că „exportăm" nămol de Nuntași la Techirghiol? Probabil, datorită solicitărilor, cel de-acolo nu ajunge. De ce așa și nu un Techirghiol la Nuntași? Adică o stațiune civilizată, cu dotări măcar pentru cazare, dacă nu și pentru tratament?!

CICI IORDACHE ■

Comitetul municipal Petroșani al P.C.R. Din verificările efectuate rezultă că la 1 septembrie 1979 tovarășa **Murgu Mirela** din Orăștie a fost numită ca profesoară la Școala generală nr. 4 din Petroșani. Nu este căsătorită. I s-a repartizat o locuință în str. Venus, bl. 13, ap. 55.

■

Consiliul popular al sectorului 2 — București, Serviciul reglementarea spațiului locativ. Referitor la scrisoarea tovarășei **Diaconu Elena** vă comunicăm că în ședința din 16 iulie a.c. a Comitetului executiv al C.P.S. 2 s-a hotărît să i se atribuie petentei apartamentul 1/2c din str. Rossini nr. 2.

■

U.J.C.M. Brașov. Magnetofonul MAIAK 203 al tovarășului **Mărunțel Gheorghe** din Tohanu Vechi nu fusese pus în stare de funcționare deoarece ne lipseau circuitele integrate necesare, din import. Cum între timp s-au primit piesele de schimb menționate, magnetofonul a fost repus în stare de funcționare și predat clientului.

■

Consiliul popular al județului Sibiu. Un colectiv de 6 reprezentanți de la C.P.J., I.C.M.J. și I.J.G.C.L., împreună cu locatara **Cereoz Voica,** semnatara scrisorii transmise nouă de redacția Flacăra, a constatat la fața locului că sesizările cuprinse în scrisoare erau întemeiate. S-a dispus ca pînă la 15 septembrie I.C.M.J. Sibiu să termine remedierile la toboganul pentru resturi menajere (scara A și B), tencuielile exterioare, șape la balcoane, uși și geamuri, conducta de scurgere de pe acoperiș. S-a dispus ca I.J.G.C.L. să asigure montarea și punerea în funcțiune a ascensoarelor pînă la 15 octombrie a.c.

■

Într-o zi, m-a frapat numele unei artere bucureștene: Șoseaua Cățelu. Ulterior mirarea mea a crescut, aflînd că mai există și un bulevard al Gării Cățelu. Cine o fi fost acest Cățelu, pe care edilii Capitalei îl nemuresc dînd numele lui unei șosele, unei gări, unui bulevard și unui cartier?. M-am gîndit atunci că ar trebui să li se amintească lucrătorilor de la acel serviciu sau direcție din cadrul primăriei Capitalei ce are în grijă nomenclatura străzilor că istoria veche și nouă a țării este mult mai bogată decît o arată toponimia orașului nostru. **(Dumitru Vasiliu,** bd. Ion Șulea 28, bl. A 8, sc. 1, ap. 13)

■

Întrucît la magazinele din mai multe orașe nu am găsit pneuri pentru biciclete Pegas, vă întreb unde se pot cumpăra aceste articole ? (Cititorul **Emil Suchar** din Iași ne-a adresat această întrebare, pe care noi o facem cunoscută celor în măsură să dea răspunsul cuvenit.)

■

Consiliul popular al sectorului 1 — București. Apartamentul 3 din str. Ștefan Furtună 74 (3 camere) a fost repartizat în cotă la I.I.T.P.I.C. În felul acesta situația locativă a lui **Bălău Aurel,** care s-a adresat revistei Flacăra, a fost rezolvată.

■

I.T.A. Maramureș, referitor la scrisoarea adresată revistei de către **Semkovics Mihai** ș.a. din Crăciunești. Cursele de autobuze Sighet-Bocicoiu Mare au fost suspendate, conform Decretului 277/1979, avînd în vedere că pe acest traseu circulă zilnic 6 perechi de trenuri cu plecare și sosire la ore potrivite activității economice din municipiu.

(N. R. Toate bune și frumoase, dar I.T.A. Maramureș trece sub tăcere alte două aspecte din sesizarea semnată de 27 navetiști: 1) că oamenii sînt trimiși la tren după ce I.T.A. le-a încasat banii pe abonamente și 2) că la plîngerea lor nu li s-a răspuns. De ce?)

■

Consiliul popular al municipiului Tîrgu Mureș. Vă facem cunoscut că tovarășului **Burian Iosif** i s-a oferit din fondul locativ de stat o locuință în str. Avram Iancu 9. Cum însă aceasta nu a fost acceptată de petent, din motive obiective, cererea familiei Burian rămîne în atenția conducerii Întreprinderii Metalotehnica și a C.P.M. Tg. Mureș, pentru a fi soluționată în cadrul cotei de locuințe atribuite în anul 1980.

Ministerul Sănătății. Pentru repararea protezelor auditive importate în trecut, posesorii lor întîmpină greutăți, în special cînd sînt necesare piese de schimb, cum este și cazul semnalat în scrisoarea tovarășului **Munteanu Ioan** din București, str. Antiaeriană 113. În continuare se vor face demersuri pentru obținerea pieselor de schimb, lucru destul de dificil, avînd în vedere faptul că nu mai sîntem cumpărători de aparate de la firmele respective. S-a luat legătura cu Oficiul farmaceutic nr. 1 București, cu recomandarea ca unitățile tehnico-medicale să rețină pentru reparații protezele numai în cazul cînd există piesele de schimb necesare sau posibilitatea trimiterii aparatelor la firmele producătoare.

■

Trustul de construcții Maramureș. Înțelegem necazul tovarășului **Micle Mircea** și al vecinilor săi, din Bd. Republicii 7, dar nici noi nu avem amnezie, cum cred dumnealor. Nu am uitat de acel munte de pămînt și nici de altele care mai sînt pe unele zone verzi din cartierele Traian și Bogdan Vodă din Baia Mare. Ne lipsesc însă mijloacele de transport necesare. Cele care ne sînt asigurate de către 2 întreprinderi de transport — I.T.A. și I.J.T.L. — nu satisfac toate nevoile noastre și atunci în mod inevitabil acordăm prioritate transporturilor de care depinde terminarea altor case, pentru cei ce încă nu au. Așadar, nu am uitat „muntele", ci doar n-am putut încă să îl cărăm de acolo.

■

Direcția comercială a județului Botoșani. Ca urmare a sesizării pe care ne-ați transmis-o spre rezolvare, I.C.S.I.M. a dispus zidirea golului de ușă dintre locuința tovarășului **Botoșan Isidor** din str. Săveni 16 și magazia de mărfuri. Astfel se elimină posibilitatea pătrunderii în locuință a mirosurilor persistente de chimicale.

■

Consiliul popular al municipiului Sibiu. Cînd a cerut la Starea civilă un nou act de naștere pentru fetița lui, **Vișa Ionel** a fost îndrumat să-l mai caute pe cel vechi, în conformitate cu Instrucțiunile de stare civilă 190/1970 și cu Decretul 278/1960. În prezent cazul este rezolvat în sensul că petentului i s-a eliberat un nou certificat, cu respectarea instrucțiunilor de stare civilă în vigoare. **(N.R.** Care instrucțiuni, adăugăm noi, ar trebui făcute publice, evitîndu-se astfel unele discuții la ghișeu și unele reclamații.)

■

Consiliul popular al județului Harghita. La verificare s-a constatat că sancțiunea aplicată telefonistei Apostol Floarea a fost mică față de abaterea reclamată de tovarășa **Onu Natalia** din Tulgheș (întîrzierea unei telegrame cu 2 zile). La recomandarea noastră, D.J.P.Tc. a revenit asupra deciziei și a aplicat sancțiunea de reducere a retribuției pe o lună cu 10 la sută. A fost sancționată cu reducerea retribuției pe o lună cu 5 la sută și diriginta înlocuitoare a Oficiului P.T.T.R. Tulgheș. Astfel s-a considerat că sancțiunile aplicate sînt suficiente și educative, telefonista fiind la prima abatere gravă.

■

Tribunalul Suprem — cabinetul vicepreședintelui. În litigiul de paternitate dintre **Potca Maria** și Penczel Gheorghe, Judecătoria Bistrița și Tribunalul județean Bistrița-Năsăud au adoptat soluții în favoarea reclamantei. Împotriva acestor hotărîri procurorul general a declarat recurs extraordinar, care a fost admis prin decizia 935 din 10 mai 1980 a Tribunalului Suprem, modificînd hotărîrile respective în favoarea pîrîtului. În cuprinsul motivării acestei soluții se arată că nu există probe convingătoare în sensul pretinsei paternități. Petenta se poate adresa Procuraturii Generale pentru un nou recurs extraordinar, care însă ar urma să fie judecat de un complet de 7 judecători al Tribunalului Suprem conform art. 39 din Legea pentru organizarea judecătorească.

■

Comitetul sectorului 2 București al P.C.R. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2 a aprobat atribuirea apartamentului 51 (3 camere) din bl. 10 str. Luntrei nr. 3, drept cotă la Spitalul clinic Colentina, pentru rezolvarea situației locative a tovarășei **Stoica Didina.**

■

Consiliul popular al județului Vaslui. În urma deplasării la fața locului, s-a constatat că nu se poate executa branșamentul electric de la vecin la locuința tovarășului **Filiuță Ștefan** din Mălușteni, fiind necesară extinderea rețelei stradale. Pentru acest an planul este completat fizic și valoric și în cazul cînd nu se ivește nici o posibilitate se va prevedea lucrarea în planul de electrificare pe 1981, cu condiția ca fondurile constituite în bani de la populație să fie depuse de Consiliul popular comunal în contul I.R.E. Iași. De asemenea, stîlpii de lemn necesari se vor asigura pe plan local pînă la data de 15 noiembrie a.c.

■

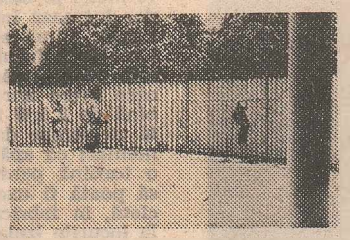

Amenajarea unor băi sulfuroase mezotermale combinate cu nămol în stațiunea Venus este o faptă de laudă. Dar în ce stare se găsesc ele astăzi, după numai cîțiva ani de utilizare ? ! După ce ai plătit taxa de 5 lei, constați că garderoba nu are personal și fiecare își agață hainele pe unde poate, cum se vede în prima fotografie. Indicațiile medicale, de pe un panou șters de intemperii, prevăd un duș prealabil cu apă dulce la 20—22 grade, însă dușurile sînt stricate. Intri în bazin, riscînd să te rănești pe scara cu 3 trepte rupte din 5 cîte sînt toate, și te scîrbești văzînd gunoaiele ce plutesc pe la colțuri, apoi te miri la ce-o fi folosind gardul cu întreruperi (fotografia de jos) care împarte apa în două zone la fel de murdare. **(Niculae Popescu,** București, bd. Păcii 52—54 bl. 4 ap. 70)

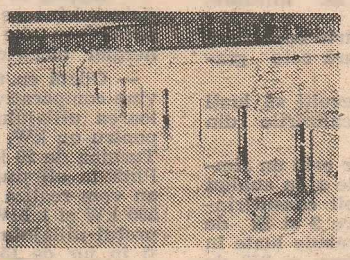

■

D.J.P.Tc. Iași, ca răspuns la sesizarea adresată redacției de către **Ciubotaru Iordache.** Din verificări rezultă că la introducerea publicațiilor în cutiile poștale de la casa scării factorul făcea, din grabă, unele inversări. Au fost luate măsuri de înlocuire a factorului și de urmărire mai atentă a distribuirii corespondenței și abonamentelor la presă. Dacă au nemulțumiri în legătură cu distribuirea ziarelor și revistelor, abonații din Iași sînt invitați să le semnaleze telefonic la numerele 1 23 36 și 1 81 58.

■

În luna iunie mi-am cumpărat un frigider Arctic, de care însă nu m-am putut folosi mai mult de 2 săptămîni. După încă 2 săptămîni de așteptare a venit un reprezentant al Cooperativei Metalocasnica și a constatat că agregatul este defect și trebuie înlocuit. Apoi săptămînile au tot trecut, iar eu tot fără frigider stau. Sînt mereu trimis de la cooperativă la reprezentanța din București a fabricii de frigidere. Și uite așa, trece vara. **(Radu Mitran,** București, str. Radu Constantin 16, bl. Z 4, sc. II, ap. 38, sector 5)

■

A.D.A.S. Întîrzierea produsă în soluționarea celui de-al doilea caz de pagubă (accidentul din 16 aprilie 1980) s-a datorat faptului că în ambele accidente au fost avariate aceleași subansamble ale autoturismului, iar tovarășul **Rostoceanu Victor** din Brăila a efectuat reparațiile în regie proprie și nu a prezentat toate documentele justificative. Au fost necesare verificări asupra realității pagubei, cazul clarificîndu-se abia la data de 7 iulie a.c.

■

Consiliul popular al județului Teleorman. Comuna Ciolănești este cuprinsă în plan cu lucrări de extindere a rețelei electrice care vor începe în trimestrul IV 1980, în cadrul acestora fiind și străzile pe care locuiesc familiile lui **Trușcă C., Trușcă Gh., Neacșu I., Mincu M., Gurtui F., Curisoiu D., Curisoiu I., Curisoiu M.** și **Busca D.,** semnatarii scrisorii adresate revistei Flacăra.

■

Casa de filme 5. Deși Casa de filme nu se ocupă de efectuarea plăților, în cazul semnalat de cititorul dv. **Dumitru Bunica** din Reșița am întreprins investigații și am constatat că respectiva echipă de filmare nu a dispus de actele justificative necesare pentru stabilirea sumei ce i se cuvine petentului pentru munca prestată. Cu toate că filmul și-a lichidat conturile, dacă D.B. ne va trimite declarațiile solicitate, vom face demersuri pe lîngă Centrala Româniafilm pentru a se aproba plata retroactiv a acestor contracte.

■

Consiliul popular al județului Ilfov, referitor la scrisoarea adresată redacției de **Anisim Ion** din Bolintin Vale. În urma verificărilor făcute la fața locului s-a constatat că petentul și familia sa locuiesc în condiții necorespunzătoare. Comitetul executiv al Consiliului popular comunal a hotărît să i se atribuie teren pentru construirea unei case proprietate personală, corespunzător nevoilor familiei compuse din 4 persoane.

■

C.I.F.F.C. Săvinești. Restituindu-vă scrisoarea adresată revistei Flacăra de către **Constantin C. Constantin** din Șovoaia, comuna Borlești, județul Neamț, vă comunicăm că petentul a fost încadrat la I.F.F.P. Roman, unitate la care a fost repartizat după absolvirea Liceului de chimie din Piatra Neamț.

■

Se numește Ioan Curcuță (fiul lui Gheorghe și Aglaia, născut la 23 septembrie 1939 în Coșula, comuna Copălău, județul Botoșani), este tatăl meu, dar m-a abandonat de mult. Prin sentința 1981/1971 a Judecătoriei Bistrița a fost obligat să contribuie la întreținerea mea cu 200 lei pe lună. El însă și-a uitat și sentimentele de tată și obligația impusă de justiție. Se ascunde de noi și de urmărirea autorităților, schimbînd locul de muncă mai des decît cămașa. Îmi vine greu să procedez așa, dar sînt nevoită să apelez la ajutorul oamenilor de bine care vor citi aceste rînduri și cunosc adresa ori locul de muncă al așa-zisului meu tată. **(Teodora Curcuță,** comuna Urmeniș, județul Bistrița Năsăud)

■

Un grup de locatari ai Căminului de nefamiliști al I.A.I.F.O. Zalău roagă să fie sprijiniți în următoarea problemă. Infiltrațiile de apă de la subsol au adunat o baltă de aproape 2 m adîncime ce dă naștere unor mirosuri insuportabile și unor roiuri de țînțari la fel de insuportabili. În urma plîngerilor noastre, o comisie din partea primăriei Zalău a venit la fața locului, a constatat necazul nostru și atît. (Scrisoarea este semnată de **V. Cîmpeanu, D. Ardelean, S. Pușcaș, A. Drăgan, V. Sabadiș, I. Zagor, V. Buruian, V. Suverosan, I. Pintea, I. Fețeu, A. Costina, V. Maior, L. Costina, I. Berbecar, I. Ardelean)**

■

Cînd am fost transferată la actualul meu loc de muncă — I. T. Someșul din Cluj-Napoca — odată cu carnetul de muncă nu mi-a fost trimis și actul de studii, ne scrie tovarășa **Genoveva Gomboș.** Pentru a cere acest act, am trimis o scrisoare recomandată la A.S.A.S. (București, Bd. Mărăști, 61), de care ținea unitatea la care lucrasem înainte, I.P.C.I.B. — Șantierul Cluj. Asta a fost în 1964, am primit atunci confirmarea de recepție, dar răspuns nu mi s-a dat nici pînă azi.

Consiliul popular al județului Suceava, referitor la scrisoarea prin care numitul **Velecico Petru** din comuna Izvoarele Sucevei cere sprijin pentru încadrarea sa în muncă. În lunile iunie și iulie a.c. i s-au oferit următoarele posturi, pe care el le-a refuzat: lăcătuș mecanic la Exploatarea minieră Călimani sau la Secția prefabricate Suceava ; muncitor necalificat la 9 unități de construcții, miniere sau industriale. În caz de neîncadrare în muncă la termenele legale, urmează a i se aplica prevederile Legii nr. 25.

■

G.I.G.C. București. Din verificări reiese că se realizează temperatura legală, de 18 grade, în încăperile de locuit ale apartamentului tovarășului **Coicea Ilie** din Șos. Giurgiului 104 bl. A sc. I, ap. 7, unde corpurile de încălzire funcționează corespunzător. Spălarea radiatoarelor nu intră în atribuțiunile G.I.G.C. Se confirmă faptul că petentului i s-au pretins bani pentru spălarea radiatoarelor, dispunîndu-se în consecință măsuri de sancționare administrativă împotriva celor vinovați. Menționăm că în viitor, dacă mai apar probleme în legătură cu încălzirea sub 18 grade a locuinței, locatarul se poate adresa telefonic la **Dispeceratul termoficare Berceni (83 30 70),** pentru a se putea interveni operativ.

■

Comitetul municipal Petroșani al P.C.R. Din verificările efectuate rezultă că tovarășul **Chelaru Alexandru** este invalid de război, avînd picioarele amputate, și i s-a aprobat cumpărarea unui Trabant Hycomat. Ca atare, Consiliul popular municipal Petroșani i-a aprobat petentului montarea garajului solicitat.

Pagină realizată de MIRCEA FODOREANU ■

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Maria Dobre — Sînsimion (Harghita), ș.a. : În cazul că nu mai posedați carnetele, prin care să dovediți că ați cotizat la fostele asigurări sociale, vă puteți adresa Oficiului de evidență a documentelor de asigurare — O.E.D.A. — București, Intrarea Progresul nr. 17, pentru obținerea de dovezi privind perioadele în care ați cotizat ● **Elisabeta Matiasici** — București: Calculul cotelor de întreținere este reglementat de Hotărîrea 2/1973 a C.P.C.P. Prevederile acestei hotăriri sînt obligatorii pentru toate asociațiile de locatari, Cuantumul cotelor de întreținere poate fi contestat în termen de zece zile la Comitetul asociației, iar în caz de respingere a contestației, vă puteți adresa adunării generale ● **Lucia Negulescu** — Slobozia : Dovedirea vechimii în muncă prin reconstituire pe bază de declarații se poate face în următoarele condiții: depunerea cererii la comisia de reconstituire a vechimii în muncă de pe lîngă consiliul popular de pe raza de domiciliu ; dovadă că la data depunerii cererii de reconstituire cel în cauză se găsește încadrat cu contract de muncă, este membru într-o cooperativă meșteșugărească sau că este cadru permanent al M.A.N., M.I., ; dovada privind lipsa arhivei, din care cauză unitatea unde a lucrat s-a reorganizat, iar unitatea care i-a preluat sarcinile și atribuțiile nu poate elibera adeverința de vechime în muncă ; un înscris din care să rezulte că în perioada ce se cere a fi reconstituită au existat raporturi de muncă între unitatea respectivă și cel care solicită reconstituirea; în cererea de reconstituire să se menționeze, pentru a fi audiate, cel puțin două persoane care pot dovedi cu acte că au lucrat în aceeași perioadă și unitate cu solicitantul ● **Eleonora Puiac** — Cluj-Napoca : Nu este necesar să vă deplasați pînă la București, scrieți-ne care vă este necazul.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Bătălia pentru noile surse de energie

Energia vîntului are nevoie de mai mult avînt!

Un clasic în domeniu, profesorul Dorin Pavel, a spus în urmă cu ani : „Potențialul energetic eolian al țării noastre este apreciabil și se apropie ca valoare de cel hidraulic". De la această afirmație, între timp verificată și completată, au pornit și cei care, în programele de valorificare a noilor surse de energie, au rezervat energiei eoliene un rol pe măsura potențialului ei. Mai trebuie spus că deși energia vîntului este veche de cînd lumea, în țara noastră tradiția folosirii ei este aproape inexistentă și totul trebuie luat de la început. Așa a fost nevoit să procedeze și Laboratorul de cercetare pentru utilizarea energiei vîntului de la Universitatea Brașov, principalul colectiv care se ocupă acum de implementarea energiei eoliene.

La sediul laboratorului, inginerul Vlad Ilie, șeful acestuia, ne arată problemele cu care se confruntă astăzi energia eoliană și, deci, întregul colectiv de la Brașov care lucrează la valorificarea ei.

„Pentru rezolvarea problemei trebuie să privim în paralel cele două principale aspecte : vîntul, pe de o parte, tehnologia și echipamentul, pe de altă parte. Să vorbim mai întîi despre vînt. Fără el, discuția n-ar avea sens. Pînă astăzi nu avem o zonare energetică eoliană pe teritoriu. Numărul de observații meteo și cantitatea de informații pe care le avem la dispoziție nu ne permit să realizăm o zonare corespunzătoare. În țară avem 80 de stații meteo care fac observații din oră în oră și o sută care fac măsurători din 6 în 6 ore. Toate aceste stații fac înregistrări instantanee, care nu sînt suficiente pentru concluziile noastre. Dispunerea acestor stații nu este făcută după criterii energetice. Sînt încă județe care n-au stații de observare. Laboratorul va deveni în continuare și proiectantul de sistem și va fi obligat să asigure investitorii de eficiență economică. Pentru elaborarea criteriilor tehnice, pe baza cărora se vor amplasa turbinele, este nevoie de studierea influenței micro și macro reliefului și de zonarea energetică eoliană. Aceste criterii tehnice vor decide prioritatea amplasării turbinelor în zonele cele mai eficiente. Se impune cooptarea în cadrul laboratorului a unor meteorologi și geografi care să prelucreze datele existente și să le completeze cu cele noi de care este nevoie. Această acțiune a și început. Am luat legătura cu stațiunea Stejarul, de lîngă Piatra Neamț, o stațiune de geografi cu ajutorul căreia vrem să demarăm acțiunea în acea zonă a țării".

După această mică introducere despre ce trebuie să știm pentru a porni mai departe, discuția cu inginerul Vlad Ilie continuă la atelierul de machete și încercări.

— Cum au demarat aici cercetările ?

— Cercetarea a demarat cum nu se poate mai bine. În această acțiune sînt angrenate acum peste o sută de cadre didactice din universitate. Am găsit aici și entuziasm și pricepere și, mai ales, un cadru adecvat unei munci de cercetare complexe cum este aceasta. Pentru lucrările de fond sînt angrenate catedrele de bază. Pentru aerodinamică, catedra de mecanica fluidelor. Pentru calculul vibrațiilor, catedra de rezistență. Pentru sisteme de echilibrare, catedra de organe de mașini. Catedrele de fizică, electrotehnică și silvicultură, de asemeni trebuie menționate pentru aportul lor în problemele de specialitate.

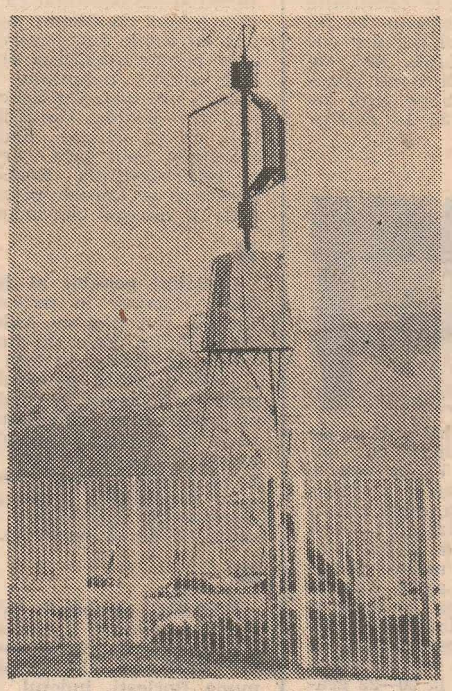

Turbinele eoliene de 2 kW de la Fundata, Mâneciu și ICECHIM. Cea de la Fundata are o autonomie de două săptămîni, după o încărcare de numai două ore.

— Ce v-a interesat în primul rînd?

— Poziția axului, numărul de pale, forma profilului palei, puterea în axul turbinei, coeficientul de utilizare.

— Care este coeficientul de utilizare, randamentul ?

— Între 0,1 și 0,48. Sînt foarte buni, dacă ne gîndim că energia primară este gratuită.

— Spuneați că ați fost nevoiți să luați cercetările de la început. Realizările din aviație nu v-au folosit ?

— De la ele am plecat, dar este un simplu pas de plecare. În aviație s-au studiat efectele aerului asupra aripii considerîndu-se un unghi de atac între 2 și 32 de grade, pe cînd la turbine trebuie luate în cercetare unghiurile între zero și 360 de grade. Turbionii de aer care se formează în urma aripii de avion întîlnesc aripa următoare după o anumită distanță, uneori suficient de mare, pe cînd în cazul nostru pala turbinei este urmată imediat de cealaltă, pe care o influențează.

În sala de machete și încercări, deocamdată insuficient dotată, se încearcă o multime de turbine și de pale, o permanentă căutare.

— Sperăm ca în primăvara anului viitor să apară o carte în Editura tehnică cu realizările și observațiile teoretice și practice obținute de colectivul nostru. Calcule matematice, fizice, observații despre comportarea diferitelor tipuri de turbine. Va fi o carte în care vom spune tot ce știm pînă la ora asta despre vînt.

— Cu ce realizări se poate mîndri pînă acum această nouă activitate ?

— Lucrările realizate au o mare importanță, nu atît prin economia pe care deocamdată o aduc, ci prin problemele pe care le-au rezolvat și care vor fi asemănătoare și la turbinele de capacitate mai mare. Turbine de 2 kW funcționează la observatoarele meteo amplasate în locuri izolate : Fundata, Lăcăuți și Bucin. Alimentează cu energie electrică stațiile automate de avertizare hidrometeorologică. Stațiile sînt dotate cu baterii de stocare care printr-un invertor furnizează curent de 220 V. Au autonomie de două săptămîni, după o încărcare de numai două ore.

— Deci, dacă în două săptămîni vîntul bate timp de două ore, am suficient curent electric cît să am asigurată autonomia stației ?

— Da. În luna următoare, în satul de vacanță Roșu și la I.F.E.T. Tîlmaciu vor fi instalate turbine de 6 kW pe oră. Autonomia lor va fi de 3 zile, după o încărcare de 4 ore.

— La ce viteză a vîntului încep să lucreze ?

— Ele sînt calculate pentru o viteză de 10 metri pe secundă, o viteză de referință, dar lucrează între 5 și 25 de metri pe secundă. După această viteză intervin sistemele de frînare. Anul acesta, în poligonul de încercări de la Ghimbav, pentru care avem aprobarea, vom monta o turbină de 2 kW cu acționare lentă, echipată cu pompe de apă pentru irigații și alimentări cu apă. În curînd vom avea gata o turbină pentru populație. Este gîndită să poată fi executată din piese de bicicletă, în fabricație. Ne gîndim în special la locurile izolate, în prima fază, dar ea, evident, va putea fi folosită oriunde.

— Spuneați de poligonul de încercări...

— Am primit aprobarea pentru teren de la primul secretar al Comitetului județean P.C.R., tovarășul Gheorghe Dumitrache, care ne sprijină pe toate fronturile. În poligon vom instala turbine care vor furniza curent electric pentru ferma zootehnică din apropiere, vor furniza energie pentru irigații. Îmbinăm utilul cu plăcutul, cum se spune. În paralel, vom face măsurători, încercări. Poligonul va fi dotat și cu un tunel aerodinamic de încercări care în stadiul la care ne găsim ne este indispensabil.

— La ce lucrați acum, care sînt planurile de viitor ?

— Pe planșetă, la ea lucrează un grup de ingineri și tehnicieni, Laszlo Almași, Dan Borzași, Păun Panait, Gheorghe Lunică, Marin Mocanu, Ovidiu Blăjan, Eugen Călinescu, avem turbina de 20 kW care va fi racordată la sistemul energetic național. Eficiența sistemului va începe să fie simțită.

— Înțeleg că de la o anumită capacitate sistemul începe să devină eficient în comparație cu alte feluri de producere a energiei electrice.

— Odată cu turbina de 20 de kW el devine comparativ cu cel hidroenergetic. Valoarea utilajului investit este de 37,5 lei pentru un kW. La hidro este de 30—35 lei. Turbina de 20 kW va fi omologată în 1981. Pînă la sfîrșitul cincinalului, în fiecare an vom realiza un tip de turbină : 50, 100, 500 kW și 1 MW. Pentru turbina de 1 MW prețul utilajului investit pentru un kW va fi în jur de 15 lei, deci jumătate din cît se investește pentru hidro.

— Ne-am obișnuit să evaluăm aportul energetic în tone combustibil convențional. Vă rugăm să ne furnizați cîteva date.

— Considerînd că vîntul bate 4 000 de ore pe an, aportul unei turbine de 1 MW este de 1 500 tone cc. Ea furnizează 4 milioane kW oră pe an.

— Deci, interesul nostru este să avem cît mai multe asemenea turbine. Cam așa cred că se pune problema.

— Pînă în 1990, aportul energiei eoliene va trebui să fie de 1,5—2 milioane tone cc.

Coborîm în ateliere, unde maistrul Gheorghe Iliescu și muncitorii Gheorghe Hosu, Gheorghe Zegheru, Alfred Krempels și Constantin Șerban lucrează la montajul turbinei de 6 kW ce va furniza energie electrică în satul de vacanță Roșu. Aici se execută palele turbinei, subansamblurile turbinei, adică tot ce pot executa cei de aici prin autodotare. Problema nu este însă atît de simplă pe cît pare la prima vedere. Aflăm în curînd de ce. Ne-o spune tot șeful laboratorului.

„Din păcate, la realizarea unei instalații eoliene trebuie să participe mai multe întreprinderi care pînă la ora asta nu au sarcini precise de la nimeni. Industria noastră nu a reușit încă să se alinieze realizării de prototipuri. Ne bazăm încă pe entuziaști, pe relații și pe intervenții, pe receptivitatea unor conducători".

— Este exact momentul să dăm exemple. Pozitive și negative. Poate reușim să fim în felul acesta eficienți.

— Înainte de asta și ca să nu fiu înțeles greșit, vreau să arăt că americanii, într-un program NASA, au demarat cercetarea în 1974 și au ajuns în 1979 la turbina de 1 MW. După 5 ani ! Laboratorul nostru s-a înființat de un an și e format doar din 55 de oameni. Să trecem totuși la exemple. Centrala de tractoare Brașov, prin întreprinderile mecanice Codlea, Brașov și Făgăraș, s-a oferit să realizeze producția de serie a unor repere. În perioada 1982—1985 utilajele necesare energiei eoliene vor fi în valoare de două miliarde lei. Ministerele încep să fie interesate în momentul cînd se ajunge la această cifră, își dau seama că asta este pîinea lor de mîine. La M.I.C.M. am găsit multă înțelegere. Direcția tehnică și-a însușit punctul cel mai bun de vedere. Pe actualele suprafețe, prin dotări suplimentare, ne vor putea asigura utilajele necesare. Alții nu sînt la fel de receptivi. La I.M.M. Baia Mare am cerut din martie 5 reductoare. Vor să ni le dea în 1981, deși ele sînt din producția curentă. Pe I.M.E. București n-o interesează 5 generatoare. Pentru prototipurile noastre experimentale nu putem comanda zece mii. De la Electronica București am obținut un invertor după o rugăminte de un an. Avem nevoie de la F.E.A. București și de la I.E.M. București de cîteva aparate din schemele de testare și automatizare. Pentru sistemul de frînare al turbinelor am folosit sistemul de frînare față de la Dacia 1300, tocmai pentru a evita unicatele. Pentru a face rost de cîteva piese trebuie să ajungem la directorul Săpunaru pe care îl cunoaștem. Nu putem merge pe calea obișnuită a repartițiilor, ceea ce ar întîrzia cercetarea nejustificat de mult. Prioritatea asigurată prin reglementările în vigoare nu este respectată. Trebuie intervenit într-un fel ca un program național de cercetare, mai ales în ceea ce privește sursele noi de energie, program prioritar, să fie tratat ca atare. Să nu uităm că cerem cantități mici, necesare unor prototipuri, cîteva bucăți, și ne zbatem pentru ele pierzînd timp cu probleme de aprovizionare curentă, în loc să ne ocupăm de cercetare. În privința cadrelor necesare, am primit un sprijin substanțial de la primul secretar al Comitetului județean P.C.R. care ne-a cerut listă cu oamenii și cu specialitățile de care avem nevoie pentru a interveni personal pentru obținerea transferului. Totuși este greu să convingi un specialist de la Tractorul, unde s-a operat majorarea de retribuție, să vină să lucreze în energia eoliană renunțînd la 500 de lei pe lună. În țară s-au adus truse DISA, speciale pentru analiza caracteristicilor vîntului și cu ajutorul cărora se pot face măsurători specifice. Universitatea Brașov n-a primit nici o repartiție.

După cum sperăm să fi rezultat din materialul prezentat, la Universitatea Brașov, și nu numai acolo, de energia eoliană se ocupă specialiști din cei mai competenți. Așa nu este un motiv să-i lăsăm singuri. Este de datoria tuturor specialiștilor să abordeze problemele legate de implementarea energiei eoliene prin prisma programului prioritar, gîndindu-se nu numai la interesele de astăzi ale întreprinderii în care lucrează, ci la interesele de mîine ale întregii noastre economii, la interesele țării. Reglementările sînt făcute în H.C.M. 246 din 28 decembrie 1979. Cine nu l-a citit este rugat să-l citească.

OPREA GEORGESCU ■

Din laboratoarele microproducției

La parametrii mondiali și fără valută

Situat pe strada Lucrețiu Pătrășcanu, la numărul 3 A, și înconjurat de un șantier aflat în plină activitate, Institutul de cercetări textile, mai pe scurt I.C.T., reușește totuși să păstreze și să degaje o notă de intimitate, ba chiar și de cochetărie. În interiorul clădirii principale a institutului, un uriaș cub cu patru etaje, aceeași atmosferă de intimitate, bun-gust și evidentă dragoste față de frumos, firești, la urma-urmelor, dacă ținem cont că majoritatea cercetătorilor sînt, ca să zicem așa, cercetătoare.

Și iată-ne, dincolo de aceste prime amănunte, în **Secția de microproducție a stației pilot pentru materiale stratificate**, însoțiți fiind de inginera Eugenia Mărgărit, responsabila compartimentului de inovații și invenții. Utilajul în jurul căruia ne învîrtim, la propriu și la figurat, are o lungime de aproximativ 9 metri, este înalt de 2 metri și jumătate și măsoară în lățime aproximativ 3 metri. I se spune mașină de chimizat și este rodul unei îndîrjite munci de cercetare pe care au depus-o, timp de peste doi ani, inginerii **Pia Ciobanu, Grigore Virlan** și tehnicianul **Ioan Pop.**

Brevetată în anul 1979, mașina de chimizat a celor trei cercetători de la I.C.T. a cucerit, în același an, valoroase premii în cadrul saloanelor de invenții de la Iași, Brașov și București. Concomitent, invenția a fost brevetată de cîteva din marile puteri textile ale lumii, adică în S.U.A., Anglia, Italia, R.F.G. și Elveția, iar pentru o altă țară, Japonia, demersul actelor este în curs de elaborare.

Spuneam că mașina de chimizat este rodul unei munci îndîrjite. Adăugăm că ea a fost în același timp, și rodul unui efort marcat de-o responsabilitate inedită. De ce ? Pentru că, în urmă cu cîțiva ani, în fața unui compartiment al industriei textile se punea cu acuitate alternativa : ori se aduce din import o mașină de chimizat, care ar fi costat exact 6,5 milioane lei valută, ori se cumpără în continuare o poliamidă chimizată, poliamidă care, la rîndul ei, ar fi costat cel puțin cît mașina, ori se realizează la noi în țară, după o concepție proprie, o astfel de mașină. Ei bine, ținînd cont că industria noastră chimică produce o poliamidă optimă pentru a fi supusă unei tehnologii de chimizare, cei trei cercetători de la I.C.T. s-au angajat să proiecteze într-un timp cît mai scurt, după o tehnologie proprie, o mașină românească de chimizat.

„Cercetarea lor, afirmă inginera Eugenia Mărgărit, a fost încununată de un succes deplin și, aș zice, rar întîlnit. Nu numai că nu s-au plătit cei 6,5 milioane lei pentru mașina ce ar fi trebuit să o aducem din străinătate, dar prețul total al stației pilot realizate aici s-a oprit la numai 197 000 lei. Mai mult decît atît, microproducția stației pilot a reușit să acopere întregul necesar de poliamidă chimizată, materie primă preluată de Întreprinderea textilă „Someșul" din Cluj-Napoca. Acest fapt i-a conferit stației pilot o eficiență economică de 4 milioane lei pe parcursul unui singur an și există toate premisele ca poliamida chimizată aici să poată fi vîndută și la export, ceea ce vrea să însemne că, din punct de vedere calitativ, produsul atinge parametrii unei înalte exigențe. Bineînțeles că, avînd în vedere prețul de cost al mașinii, plus faptul că absolut toate piesele și subansamblele sînt de proveniență românească, stația însăși inclusiv tehnologia pot fi supuse exportului."

Învîrtindu-ne deci, la propriu și la figurat, în jurul unei invenții despre care credem că am spus aproape tot, am abordat-o și pe operatoarea chimistă Gabriela Mihăilescu din partea căreia am reținut : „În ceea ce mă privește pot să spun că atît eu, cît și colegii mei, Virgil Bogdan, Viorel Anghelescu și Adriana Petrescu, lucrăm destul de ușor la această stație ale cărei operații sînt, în marea lor majoritate, automatizate, astfel încît rolul nostru este de a supraveghea parametrii de dozare, de temperatură sau operația de termosudare. Practic, după cum se vede, poliamida se derulează de pe un sul, apoi, în dozator, se presară o pulbere, care este chiar substanța chimică și, cu această pulbere, poliamida intră în cuptorul de sinterizare, compartimentul principal al stației, cuptor în care, pe două linii simultane, una de infraroșii alta de încălzire cu ulei, substanța chimică se topește și face corp comun cu poliamida. După aceste operații poliamida astfel preparată se întîlnește cu un suport textil cu care, prin niște valțuri de termosudare, dă naștere produsului pe care îl trimitem la „Someșul". Și altceva ce să mai spun? Doar, poate, faptul că într-un singur schimb, adică în 8 ore, stația noastră realizează 2 000 de metri de poliamidă chimizată, cantitate care nu mai poate fi numită microproducție, ci producție în toată regula, mai ales că lucrăm pe două schimburi. Din punctul meu de vedere, cam atît."

Iar din punctul nostru de vedere, dincolo de oricare altă concluzie, suficient pentru a saluta, așa cum se cuvine, acest deplin succes al celor trei specialiști de la Institutul de cercetări textile.

VICTOR NIȚĂ ■

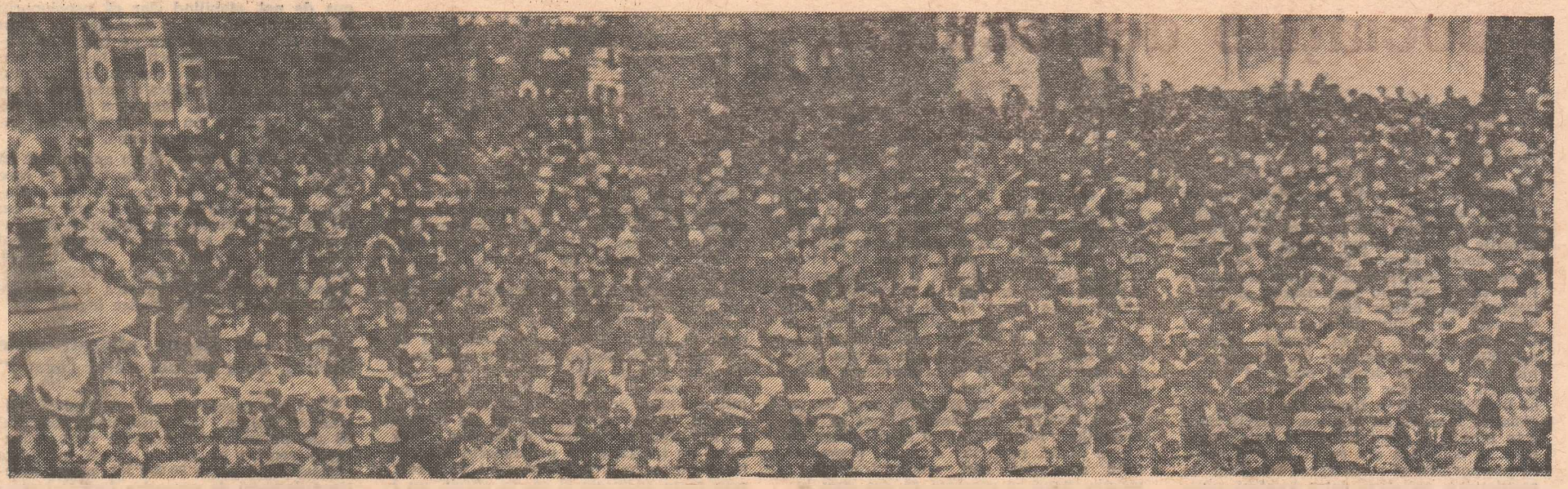

Dictatul de la Viena,
expresie a politicii de forță promovată de statele fasciste

Se împlinesc 40 de ani de cînd, în seara zilei de 27 august, 1940, consilierul Legației germane din București, transmitea guvernului român o notă prin care, în numele guvernului Reichului, „invita" ministrul român al afacerilor străine să se prezinte la Viena, în ziua de 29 august. Mai dorea, același guvern străin, ca ministrul român să fie investit cu „depline puteri pentru tratative privind relațiile ungaro-române". Ce se urmărea în fond ? Cedarea unei însemnate părți din teritoriul României, Ungariei horthyste, fapt care avea să se și întîmple. Era, acest demers, o expresie tipică a modului trufaș de acțiune al diplomației naziste, de ignorare a celor mai elementare norme ce stau la baza relațiilor dintre state suverane. Era vremea cînd forța dreptului încetase să mai guverneze, fiind înlocuită de dreptul forței și al pumnului. Această din urmă forță i s-a impus și României, smulgîndu-i-se, prin odiosul Dictat de la Viena, din acel august îndoliat al anului 1940, o parte din Transilvania, trup din marele și de totdeauna al țării.

Supus presiunilor, amenințărilor conducătorilor celui de al III-lea Reich, la care se adăugau cele exercitate de conducătorii Italiei fasciste, guvernul român a fost silit să înceapă convorbirile cu guvernul Ungariei horthyste, la Turnu Severin, în zilele de 16, 19 și 24 august. S-au încheiat fără a se ajunge la un rezultat : guvernul român a refuzat să dea curs cererilor guvernului horthyst de a ceda Ungariei un teritoriu de 69 000 km², cu o populație de 3,9 miiloane de locuitori, dintre care peste 2,2 milioane erau români și doar 1,2 milioane erau maghiari. În situația creată, Hitler a preluat în mod direct reglementarea „diferendului" ungaro-român, dorind să-i dea o astfel de rezolvare, încît să faciliteze accesul trupelor germane spre Budapesta și București, să creeze posibilitatea ca România și Ungaria să servească interesele Germaniei. De scopul acestor manevre, aservirea celor două țări în conflict Germaniei naziste, învrăjbirea lor pînă aproape de declanșarea unui conflict armat, și-au dat seama și unii reprezentanți ai unor forțe democratice din rîndul naționalității maghiare din România. Dar pînă și Hitler era conștient de netemeinicia pretențiilor horthyștilor ! La o întrevedere cu Galeazzo Ciano, ministrul de externe al Italiei, afirma : „Soluționarea problemei este deosebit de complicată datorită faptului că, unei revendicări teritoriale care se bucură de extrem de multă popularitate în rîndul națiunii ungare, i se opune o revendicare etnografică cu siguranță incontestabilă. Structura populației în regiunea în litigiu, considerînd cît mai favorabil poziția Ungariei, este următoarea : la 1,5 milioane de unguri, există 3 milioane de români și șase sau șapte sute de mii de germani". Cu toate acestea, dictatorul nazist a hotărît să acționeze pentru realizarea pretențiilor horthyștilor : pentru răpirea din teritoriul sfînt al României, după odioase manevre de culise, după șantaje și amenințări directe pe care istoria le-a consemnat, aproape 43 000 km², cu o populație de peste 2,6 milioane de locuitori ! Astfel, el recompensa Ungaria horthystă pentru devotamentul și sprijinul acordat politicii revanșarde a Germaniei și Italiei și sancționa România, pe care o considera potrivnică Axei, pentru fidelitatea ei față de politica de securitate colectivă potrivnică agresiunilor.

În fața acestei situații, poporul român s-a ridicat cu hotărîre împotriva Dictatului de la Viena : la Cluj, Timișoara, București, Sibiu, Brașov, în numeroase alte localități din întreaga țară au avut loc mari demonstrații de protest. Sutele de mii de oameni își exprimau hotărîrea de a apăra, prin toate mijloacele, hotarele țării. Activitatea desfășurată în acele zile de Partidul Comunist Român, atît direct, cît și prin intermediul unor organizații de masă, a imprimat viguroasei mișcări de protest, populare, un caracter hotărît antifascist, antihitlerist. În raportul din 3 septembrie 1940, înaintat Berlinului, Legația germană din România informa : „În toată Transilvania au loc demonstrații la care se strigă : Jos cu Hitler ! Jos cu Mussolini ! Nu dăm Transilvania !". Prin amploarea și caracterul lor antifascist, prin vibrantele apeluri adoptate, prin participarea largă a maselor, reunind oameni aparținînd unor clase și pături sociale diferite, demonstrațiile împotriva Dictatului de la Viena constituie un moment important al luptei poporului român pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei, o expresie a împotrivirii lui față de politica expansionistă promovată de statele fasciste. Românii nu s-au împăcat niciodată cu ideea perpetuării Dictatului de la Viena. Refacerea hotarelor ciuntite ale patriei preocupa toate forțele politice românești, fapt sesizat, iarăși, de Legația germană din România, care raporta Berlinului : „Nici un român nu vrea să creadă că prin arbitrajul de la Viena problema transilvăneană a fost rezolvată definitiv și pentru totdeauna... Pentru români este o dogmă că arbitrajul de la Viena nu înseamnă sfîrșitul". Al cui sfîrșit ? Cum puteau românii să creadă într-un arbitraj samavolnic ? Istoria a demonstrat că un popor pașnic, doritor să fie lăsat să trăiască în interiorul granițelor sale, lăsate de strămoși, acolo unde își veghează și bucuria și mormintele, nu sfîrșește niciodată. Dimpotrivă, istoria a demonstrat, și e bine să se înțeleagă aceasta, că au sfîrșit tocmai cei care amenințau cu sfîrșitul ; cei cărora nu le mai ajungea spațiul !

Documentele elaborate de Partidul Comunist Român în anii 1940—1944 chemau poporul la luptă : „împotriva Dictatului de la Viena", „pentru libertatea națională", pentru eliberarea românilor din partea de nord a Transilvaniei „de sub jugul hitlerist al lui Horthy". Problema anulării Dictatului de la Viena a constituit unul dintre principalele elemente catalizatoare ale coaliției de forțe care a pregătit și înfăptuit Insurecția națională antifascistă și antiimperialistă din august 1944 și care reprezintă începutul revoluției de eliberare națională și socială a poporului român. „Alături de armatele aliate — se spunea în primul document difuzat la radio în seara zilei de 23 August, după răsturnarea de la putere a lui Antonescu, — și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena, pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină". Dictatul de la Viena avea să fie anulat **de fapt** odată cu înfrîngerea autorilor și beneficiarilor lui : Germania nazistă, Italia fascistă și Ungaria horthystă. Atunci cînd, în toamna anului 1944, prin lupta unită a ostașilor români și sovietici, au fost alungate de pe pămîntul românesc ultimele unități ale trupelor hitleristo-horthyste. **De drept,** Dictatul a fost anulat prin Convenția de armistițiu din 12 septembrie 1944 semnată la Moscova, între România, Națiunile Unite și prin Tratatul de pace de la Paris, semnat la 10 februarie 1947, care restabileau frontiera de stat dintre România și Ungaria, frontieră existentă la 1 ianuarie 1938. Lua sfîrșit, astfel, un act samavolnic la adresa țării noastre, odios, un act arbitrar care dovedise popoarelor Europei, popoarelor lumii întregi, cît de primejdioase sînt acele acte care atentează la integritatea teritorială, la suveranitatea națiunilor, cît de dăunătoare și de plină de vrajbă a fost și este politica de forță și dictat. Împotriva unei astfel de politici, România s-a pronunțat cu hotărîre și consecvență : prin respectarea drepturilor inalienabile ale tuturor popoarelor, a suveranității lor, prin promovarea unei politici de pace, prietenie și înțelegere între popoare, prin actele profund pacifiste, de răsunet mondial, ale președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. România, Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, înfăptuiesc astăzi totul, în relațiile dintre state, ca niciodată astfel de acte să nu se mai repete. Pentru că au trecut 40 de ani, dar timpul încăput în aceste patru decenii nu a putut șterge nici amintirea și nici durerea încercată atunci de poporul român.

A. SIMION
N. GRIGORE-MĂRĂȘANU

Sub poala pădurilor care au fost

Ce înseamnă un veac ? Pentru foarte mulți oameni, un secol înseamnă doar un șir de întîmplări asupra cărora nu mai putem reveni, asupra cărora mai avem doar puterea de a le răstălmăci uneori înțelesul. Însă lucrurile, e limpede, se schimbă atunci cînd este vorba despre o casă prin care s-au perindat cam vreo trei generații de oameni, fie ea mai semeață, fie mai lăsată-ntr-o rînă, dar veche ca o stană de piatră, neînvinsă sub piatra de moară a timpului. Asupra făpturii ei ne mai putem apleca, nici descurajați și fără trufie deșartă, și chiar cu speranța că nu ne aplecăm de pomană. Ceea ce noi și facem, ca să aflăm că, așa, mai proptindu-i tavanul, mai schimbîndu-i o grindă, mai subzidindu-i o boltă clintită din încheieturi de cutremur, Dragomirii din Gîngiova Doljului au izbutit să țină în picioare o casă mai mult de un veac încheiat. Pe lîngă o casă, un veac, pentru ei, nu înseamnă nimic.

A ridicat-o pe temeliile ei de acum un Marin Dragomir, cu mult înainte de a fi fost înălțate și zidurile școlii din sat, care mai deunăzi și-a serbat centenarul. Și numele lui Marin Dragomir s-a șters de mult din registrele lumii. A dus-o mai departe prin vreme, întreagă și bine chitită pe temeliile ei, un Ion Dragomir, șters și el din registrele lumii. Și rosturile de astăzi, în sfîrșit, i le poartă pe umeri nepotul întîiului și fiul lui Ion, un Gheorghe adică, și el Dragomir. Cînd îi mai drege un zid, un căprior sau un stîlp din cerdac, e ca și cum ar rîndui într-alt fel, poate chiar cu mai multă înțelepciune, o întîmplare petrecută pe vremuri, într-o viață care curge nu de ieri, nici de alaltăieri, ci tocmai din '912... Vă amintiți ? Prin '912 murea, la Berlin, Caragiale și aici, în sfîrșit, i le poartă pe umeri nepotul întîiului și fiul lui Ion, un Gheorghe adică, și el Dragomir. Cînd îi mai drege un zid, un căprior sau un stîlp din cerdac, e ca și cum ar rîndui într-alt fel, poate chiar cu mai multă înțelepciune, o întîmplare petrecută pe vremuri, într-o viață care curge nu de ieri, nici de alaltăieri, ci tocmai din '912... Vă amintiți ? Prin '912 murea, la Berlin, Caragiale și aici, în Balcani, sunau trîmbițele proaspăt alămite ale unui război inutil, purtat chiar degeaba. Și cîte nu s-ar mai fi putut petrece altfel, cu totul și cu totul altfel, într-o viață de om ?...

Iată, stăruim de cîteva ceasuri lîngă zidurile acestea mai vechi de un veac, între oglinzile lor văruite în alb, în umbra lor albă, sau în lumina care le fulgeră firele fragile de iarbă crescută în streșini... Și, ca să nu adormim de tot pe prisoa năpădită de soare, să ne desfacem din amorțire și să zicem că într-una din diminețile verii acesteia Gheorghe Dragomir nu mai rabdă povara aducerilor aminte și întoarce cu fața la perete o fotografie din anii lui tineri, în care chipul lui smead, maltratat de un retușeur inabil, abia i se limpezește deasupra petlițelor unui regiment de artilerie antiaeriană. Asta poate să însemne, după gestul lui Gheorghe Dragomir, că războiul n-a fost. Și n-o fi știind chiar prea multe reporterul, dar un dram de istorie tot știe : „Bade Gheorghe, degeaba, a fost...."

Și cîte altele n-au mai fost, aievea, de-adevăratelea, și nu neapărat în visuri urîte... Într-o luncă apropiată a Jiului, cîndva, odată ca niciodată, că dacă nu ar fi fost nici nu s-ar fi povestit, fosnea o pădure. Radeșița pe nume. Într-adevăr, semnul ființei ei de demult, încă neîmputinată, mai stăruie doar în harta cea veche a stolnicului Constantin Cantacuzino, sau în hărțile topografilor militari austrieci Schwantz și Specht. Aici, din pădurea aceea, zice badea Gheorghe acum, a mai rămas amintirea, prin cîntece care se cîntă la nunți, prin istorii vesele care se spun la alte petreceri, și chiar și amintirea aceasta, acum, se cere căutată pe sub mîlul unor vaste orezării. Și are, și nu are dreptate. Chiar în clipa aceasta, cînd Gheorghe Dragomir se scoboară în pivniță, să mai scoată o carafă cu vin, trupul lui, parcă firav, parcă legănîndu-se sub pala unui vînt zămislit în memorie, se îndoaie de-a dreptul sub trunchiurile pădurii de ieri. Pînă chiar și doagele butoiului din care curge năzbîtia dătătoare de curaj și putere, în urmă cu vreo șapte decenii, tot din trupul acelei păduri au fost scoase, de unul de-i zicea lumea Franz, și Bauer pe numele tatălui său. Un dogar cîndva vestit pe aceste meleaguri, străin pripășit într-o Gîngiovă mereu primitoare cu oamenii care-și cunosc meseria și știu să o ducă la un capăt priitor pentru toți. Iar soția lui Gheorghe, Florica, atunci cînd carafa revine plină ochi de sub poala pădurii de ieri, ni se spovedește cu o vagă neliniște : „Eu, dragă domnule, cînd am intrat prima dată în casa asta, în urmă cu vreo patruzeci și patru de ani..." Și în vorbele ei, dintr-o dată, se ivește o apăsare anume, o certitudine trasă din gîndul că veșnicia nu se măsoară cu metrul, ca și cum ar fi de la sine înțeles că zidirea aceasta, pe treptele căreia se încălzește la soarele verii, durează acolo de la capătul veacurilor...

MIHAI PELIN

Asociațiile de locatari, un traseu al neînțelegerilor?

Citeva scrisori sosite la redacție ne-au sugerat ancheta de față pe tema relației cetățean-asociație de locatari (și invers), cazurile de care ne-am ocupat trăgind, în final, același semnal și anume : se simte nevoia completării unor capitole ale actualului statut privind organizarea și funcționarea asociațiilor de locatari ! Neprevederea dreptului de sancțiune, deci al luării de măsuri și în cazuri socotite mărunte, dar generatoare de neînțelegeri, nivelează adesea drumul ocolit al nerespectării normelor de comportament etic, al încălcării, într-o formă sau alta, a legislației locative în vigoare. Îngrijorător este faptul că acest traseu al neînțelegerilor se complică din ce în ce mai mult, că promovarea și respectarea relațiilor de conviețuire socialistă între locatari, obligație de bază a asociațiilor, este uneori acoperită de interese meschine, de ambiții care nu au nimic de-a face cu legalitatea. Iată cîteva exemple pentru care, negăsindu-se modalitatea de stopare a lor, au devenit cazuri de sine stătătoare.

Despre un circuit în care eroine sînt niște pisici

Nu este prima oară cînd locatarii blocurilor 18 și 19 de pe strada Secuilor nr. 13, sector 4, se plîng de invadarea blocurilor lor de pisici. O invadare organizată, adică susținută de niște persoane care în marea lor dragoste pentru neamul pisicesc uită elementarele norme de conviețuire de la bloc. O fac și de această dată, prin intermediul Asociației locatarilor blocului 19, într-o scrisoare semnată și parafată, adresată Consiliului popular al sectorului 4, cu rugămintea expresă „de a ne sprijini luînd măsuri ca sus-numitele să fie amendate și totodată să li se impună încetarea acestei activități în încăperile blocului". Cine sînt sus-numitele și care ar fi activitățile la care se referă semnatarii ? Prima ar fi Aurica Iordache, deținătoarea apartamentului 38, scara II, parter, care „de ani de zile se ocupă cu crescătoria unui număr exagerat de pisici, producînd neplăceri locatarilor". Sigur, se explică oamenii, în principiu nu au nimic cu rasa pisicească dar, în cazul lor, se simt obligați să ia atitudine : în fața scării în rondurile lor de flori există mai tot timpul resturi de mîncare, pe scări persistă mirosul de mortăciune ce răzbate din subsolurile „pline de purici". Între sus-numite este amintită și N. Tudorache (ap. 148, sc. 4) care avînd la rîndu-i și ea „niște biete pisici și doi cîini" a făcut front comun cu Aurica Iordache, dîndu-se peste cap să le procure hrană, să o prepare, mirosul de pește prăjit anume pentru pisici întrînd și el în ambianța deloc armonioasă a blocului.

Așa s-a născut în amintitul bloc de pe strada Secuilor un adevărat lanț al slăbiciunilor : locatarii, aduși la disperare de atitea pisici, reclamă situația președintelui asociației sau administratorului ; aceștia, după ce constată că așa stau lucrurile, avertizează verbal pe întreținătoarele directe, după care, văzînd că zadarnică-i orice trudă, se adresează consiliului popular cerînd ajutor. De la consiliul popular, secția organizatorică, aflăm că nu pot interveni în nici un fel, neavînd dreptul de a da amenzi, așa încît, situația în fapt își urmează netulburată circuitul...

Cînd în locul legalității își spune cuvîntul ambiția

Profesorul pensionar Constantin Mărculescu, domiciliat în București, str. Sergent major Ancuța Ilie, nr. 9, sector 4, a ajuns a fi arătat cu degetul ca rău-platnic în cvartalul său de blocuri, pentru simplul motiv că respectă legalitatea locativă. Coșmarul său, care ține de niște ani buni (din '76 se tot frămîntă fără efect problema) se numește simplu **culoar.** „În apartamentul pe care-l ocup — își deapănă necazul pe hîrtie pensionarul — printre dependințe figurează și un culoar în suprafață de 7,60 m, fără nici o sursă de încălzire (radiator, coloană, conductor), pentru care conducera asociației îmi pretinde cotă parte pentru cheltuieli combustibil. Și, cu toate că le-am dovedit cu legea în mînă că nu trebuie să plătim pentru asemenea culoare, cu toate că le-am oferit și răspunsurile primite pentru elucidarea problemei de la foruri competente, nimeni nu a luat în considerare legalitatea cererii mele (care, de altfel, nu privește numai apartamentul meu), din cauză că s-a opus tov. președinte al comisiei de cenzori, Dumitru Mateescu".

Aceasta este o primă scrisoare pe care am primit-o la redacția noastră în decembrie anul trecut. Am pornit pe urmele ei, mergînd la fața locului, încă de pe atunci. Constatînd că omul are dreptate, am stat de vorbă cu conducerea din acea vreme a Asociației de locatari, promițîndu-ni-se (chiar și de către tov. Mateescu) că se vor lua măsuri de intrare în legalitate a tuturor culoarelor fără sursă de încălzire, că pensionarul Mărculescu nu va mai fi admonestat fără rost prin toate ședințele și că, în sfîrșit, nu i se vor mai reține bani pentru pomenitul culoar.

Iată însă că o a doua scrisoare semnată de același C. Mărculescu aduce dovada că toate acele promisiuni au rămas vorbe în vînt, că lucrurile nu numai că au rămas în aceeași stare dar că în ce-l privește, pentru hotărîrea de a respecta legea a avut parte de atunci încoace numai de șicane și tachinări, tonul hărțuielilor fiind dat de același Mateescu, ajuns între timp administratorul blocurilor. Nu i s-au mai primit banii pentru cotele de încălzire, apă, întreținere fapt pentru care omul a fost nevoit să le depună la C.E.C. în contul asociației ; a încercat depunerea acestor sume și prin mandat poștal dar i-a fost returnat. „Față de toată bunăvoința mea de care nu s-a ținut seama, în final am fost afișat ca rău platnic, arătat deci cu degetul acuzator și, pentru ce ? Pentru că am respectat legea ?"

Avea dreptate petentul nostru să numească comportarea asociației abuzivă și de rea-credință ! Cum altfel să numești opacitatea unor oameni care nu vor să țină cont de lege, care nu vor să țină cont de adresele unor foruri ca D.G.D.A.L., Oficiul organizatoric al consiliului popular al sectorului de care aparțin, sub îndrumarea și coordonarea căruia se află ? Stînd de vorbă cu tov. Ion Zafiu, inspector principal în cadrul acestui oficiu, care în urmă cu un an a anchetat cazul expus de noi, stabilind clar că pensionarul Mărculescu nu poate fi obligat la plata cheltuielilor de încălzire pentru holul nedotat cu sisteme proprii de încălzire, am reținut o motivație a nerezolvării cazului demnă de făcut publică : neavînd cum să-l constrîngă pe Mateescu să aplice această hotărîre, nu au putut curma nemulțumirile pe această temă.

Dacă în materie de pisici am înțeles că nu se pot da amenzi, în acest caz, în care încălcarea legislației locative este flagrantă, răspunsul în cauză nu are nici un fel de acoperire.Ce s-ar întîmpla, am întreba noi, dacă s-ar lăsa rosturile unei asociații pe mîinile unor oameni care, dintr-o ambiție, ar călca în picioare legislația în vigoare, ar călca în picioare oamenii nedispuși să încalce legea ?

„Cînd vrei să ne plătești nene Stelică, doar pe noi ne-ai furat ?"

Cînd s-a descoperit că nea Stelică (Niculescu Stelian, administratorul blocului 55 de pe strada Moldoveni nr.8, București) reușise să facă o gaură în punga asociației de peste 70 000 lei, prima reacție a comisiei de cenzori a fost să-i pună întrebarea de mai sus, așteptîndu-i-se răspunsul cu sufletul la gură. „Vă voi da cîte o mie de lei pe lună" — le-a zis nea Stelică, luîndu-și și un angajament scris în acest sens, recunoscîndu-și spășit vina.

Întrebarea își avea tîlcul ei, sîntem lăsați să înțelegem. Banii luați erau buni luați, nevoia de recuperare a lor impunîndu-se ; se ajunsese aci și din vina comisiei de cenzori care, neluîndu-și în serios atribuțiile încredințate — și anume, de a verifica cel puțin o dată pe trimestru gestiunea asociației — se simțea obligată să-și facă simțită prezența cel puțin la recuperarea unei părți a pagubei. Așa se face că lucrurile au fost tergiversate destul pînă ce cazul a fost încredințat organelor în drept, justiției. În final, vinovatul și-a primit pedeapsa, ocupîndu-și locul pe care îl merita : la închisoare. În urma lui însă au rămas nemulțumirile locatarilor, furați ca-n codru, sub ochii tuturor.

Morala acestei întîmplări ni se pare destul de clară : nu prea e lucru curat la mijloc cînd încerci să te înțelegi cu hoțul să-ți dea înapoi ce ți-a furat. Iar lucrul necurat de aici este superficialitatea cu care s-au făcut controalele de către cei în drept să le facă. Moralmente și ei sînt implicați pe banca acuzării. E oare suficient atît ?

GEORGETA BLĂNARU ■

Creditul neglijenței și hoțul lefter

Povestea lui Ion Goran, din comuna Popești — Argeș, pînă de curînd casier la cooperativa de credit din comuna vecină — Izvoru — ne reamintește binecunoscuta zicală despre omul potrivit și locul potrivit.

În funcția de casier — deci acolo unde se mînuiesc în permanență valori însemnate, se primesc zilnic sume mari de bani etc. — nu este cîtuși de puțin potrivit un individ stăpînit de viciul beției. Or, Ion Goran tocmai de un asemenea viciu era stăpînit.

Așa cum rezultă dintr-o relatare de dată recentă a organelor de miliție care se ocupă de cercetarea „cazului" Goran — da, a devenit un caz și încă unul de proporții amețitoare —, **meteahna** fostului casier al cooperativei de credit din Izvoru **era de notorietate publică.** Și totuși, el a continuat să îndeplinească asemenea funcție aproape 10 ani (?!), fără ca cineva să se întrebe : de unde poate obține acest om, zilnic, bani pentru chefuri costisitoare ?

Cercetările efectuate de ofițerii Gheorghe Iscroiu și Tudor Iordache, din Miliția județului Argeș, au relevat aspecte de-a dreptul incredibile cu privire la atitudinea celor care ar fi avut posibilitatea și datoria să prevină consecințele ireparabile provocate de un astfel de casier.

Ion Luță, spre exemplu, fost contabil la cooperativa respectivă, în perioada 1968—1976, nu numai că nu l-a împiedicat pe casier de la ilegalități, ci dimpotrivă, l-a inițiat în falsificarea documentelor contabile.

Ilie Pupăză care i-a succedat lui Luță la contabilitate — 1976—1978 — a dovedit o crasă neglijență în verificarea actelor întocmite de Goran. Mai mult, Badea Ciortan, fost executor la Uniunea județeană a cooperativei de credit, care avea sarcina să verifice debitele și să le încaseze, și-a însușit o parte din banii proveniți din debite.

Să mai mire pe cineva faptul că, în astfel de împrejurări, un casier stăpînit de viciul beției avea să-și însușească din banii cooperativei pentru cheltuieli prin restaurante ?!

Ar mai fi fost o posibilitate de cunoaștere a realității de la cooperativa respectivă, evident, mult mai înainte de a se fi produs pagube prea mari : **reviziile periodice. Au trecut** prin comuna Izvoru, în ultimii ani, nu mai puțin de 5 revizori : Constantin Model, Vasile Predescu, Marin Badea, Eugen Popescu și Ion Mihai. Dar ce fel de revizii au făcut, dacă n-au descoperit că Ion Goran încheiase an de an zeci și zeci de acte fictive, însușindu-și sume tot mai mari ?

Formalismul și lipsa de răspundere profesională a revizorilor amintiți au ajuns pînă acolo încît și atunci cînd își propuneau să verifice prin sondaj contractele de împrumut încheiate de casier pe numele a diverși cetățeni, îi creau acestuia posibilitatea de a lua mai întîi legătura cu cei vizați, împrejurare în care le solicita celor care habar n-aveau că figurează cu împrumuturi, să recunoască, în fața revizorilor, că au încheiat asemenea contracte. Implorîndu-i pe aceștia să-l salveze și promițîndu-le că după control el va rezolva totul, încît cei care figurau cu împrumuturi să nu aibă neplăceri, Goran a perpetuat și amplificat o situație financiară **incredibilă** la cooperativa de **credit** — ca să folosim un joc de cuvinte. Cercetările au stabilit un prejudiciu de peste 850 000 lei !

Și, culmea ironiei, de la cel care a provocat în mod sistematic acest gol în averea obștii, nu poate fi recuperat aproape nimic, pentru simplul motiv că el a cheltuit banii pe băutură. Firește, rămîn cei care au dat dovadă de îngăduință, neglijență și lipsă de răspundere. Nu le va fi ușor, dar nu se poate altfel.

MIHAI GROZAVU ■

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Reacția eficientă — pe față ! — a colectivității

Foarte importantă este — s-a spus, s-a repetat, se știe — **reacția oamenilor, a colectivității** aflată pe stradă, în tramvai, în autobuz, în orice loc public, în momentul în care **unul dintre membrii colectivității** are de suferit vreo atingere neplăcută, vreo agresiune de un fel sau altul, verbală sau prin faptă, din partea indivizilor certați cu etica socialistă. Două „exemple simetrice" recente, grăitoare prin limbajul faptelor :

Un om adoarme pe o bancă în parcul Sf. Gheorghe din Capitală. Îl vede un hoț, care-i subtilizează discret geanta, aparatul de radio și alte cîteva lucruri. Nici un milițian prin apropiere. N-a văzut nimeni hoția? Ba da. Au văzut-o cîțiva oameni — fiecare, desigur, cu rostul lui, mergînd la serviciu sau venind de la serviciu — care și-au abandonat, un timp, treaba lor și s-au dus după hoț, au pus mîna pe el și l-au dus la circa 10 de Miliție.

Nu le-a cerut nimeni vreo intervenție.

Au pierdut și un oarecare timp din activitatea lor. Unii au întîrziat de la serviciu...

Ceva însă — ceva mai presus decît interesul lor imediat — i-a îndemnat să nu-l lase pe omul acela care dormea să fie jefuit, să nu-l lase nici pe hoț să scape. Acel ceva căruia și copiii de școală elementară îi cunosc numele. Conștiință. Conștiință civică. Conștiința curată a colectivității.

Altă „scenă publică" în care oamenii nu au reacționat, din păcate, nicicum. Au privit. Doar atît. Au fost spectatori. Spectatorii unei drame.

...Autobuzul de Cernica se întorcea de la strandul cu același nume. În mașină, cu totul indiferent la normele transportului în comun, un cetățean fuma. Firește, îi deranja cu fumul său pe ceilalți pasageri. Dintre ei, a reacționat unul singur, atrăgîndu-i atenția fumătorului să stingă sau să arunce țigara. A intervenit însă „avocatul" fumătorului, colegul sau prietenul lui. **„Ce te bagi tu, mă ? Vezi-ți de treaba ta ! Etc., etc., etc.".** Ați asistat, probabil, și destui dintre dumneavoastră, la asemenea tipice susțineri de atitudini condamnabile. S-a născut un duel verbal lipsit, evident, de orice urmă de protocol... Ceilalți pasageri — inclusiv șoferul autobuzului — asistau indiferenți la tot acest „teatru". Là un moment dat însă, furios, cel care-i făcuse observație fumătorului scoate cuțitul și-l lovește pe... „avocatul" fumătorului. Lovitură foarte periculoasă, care-i atinge și ficatul.

Deznodămînt dramatic la un „nimic" care putea fi rezolvat ușor dacă...

1) ...luau atitudine toți pasagerii împotriva individului care a confundat autobuzul cu un fumoar și cereau șoferului să oprească autobuzul ;

2) dacă inițiativa acestei atitudini ar fi avut-o însuși șoferul, omul care avea primul datoria asigurării unui transport civilizat pasagerilor.

Multe poate rezolva reacția — pe față — a colectivității.

Și să nu uităm morala (una dintre ele) : privind cu insensibilă detașare, cu indiferență „spectacolul" unui fapt antisocial **care nu ne privește direct, nemijlocit, pe noi,** putem fi mîine, la rîndul nostru, noi victima unui asemenea „spectacol" pentru alții...

MARIUS POPESCU ■

„În fața țării noastre se deschid perspective măreţe; nici o generație nu a avut fericirea de a fi părtașă la asemenea transformări sociale, de a vedea atît de limpede și de apropiat viitorul strălucit al țării. Ce poți să dorești mai mult decît să participi la lupta și munca pentru înfăptuirea acestui viitor, pentru progresul și prosperitatea patriei !“

NICOLAE CEAUȘESCU

Ascultînd cum bate, avîntat, viguros și înălțător, inima țării

1944
1980
TRAIASCA 23 AUGUST - BIRUITOAREA INSURECȚIA ARMATĂ A POPORULUI ROMÂN
PCR
PCR
PCR

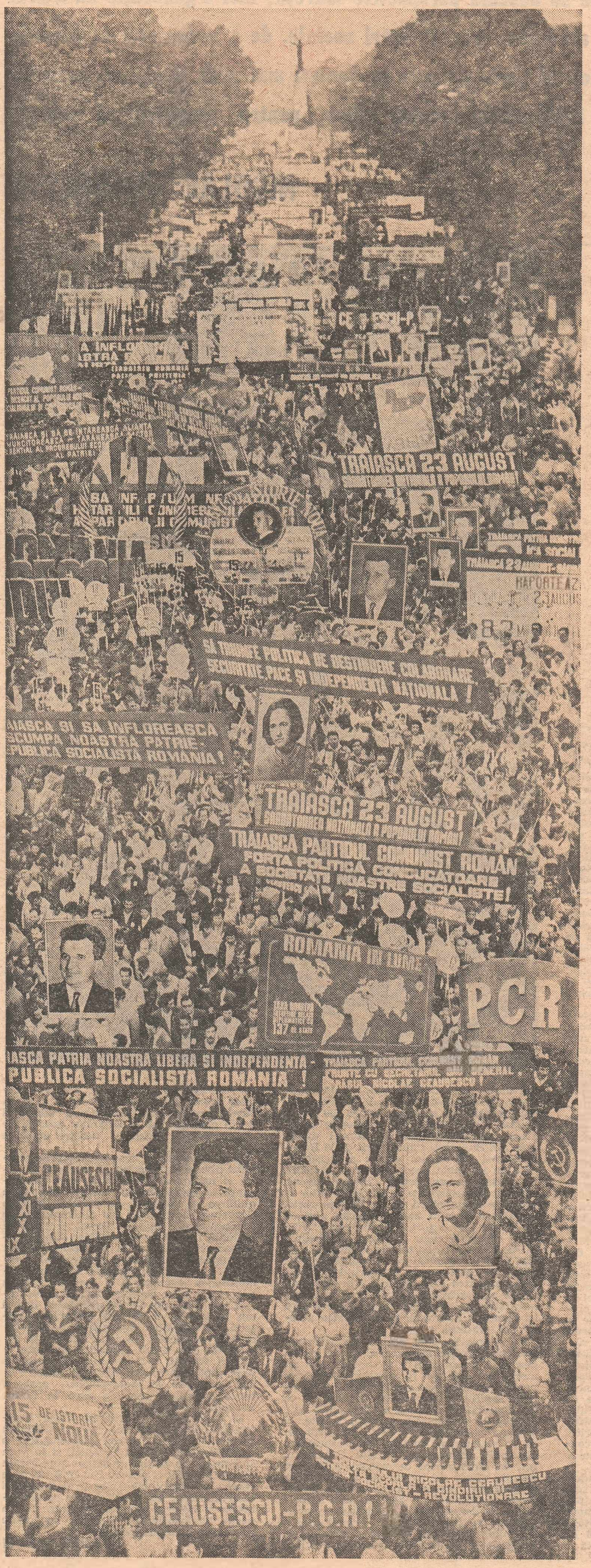

Tradiți

Tinerețe

Cît adevăr în fiecare lucru
și-n fiecare faptă —
suavă zi care cobori
din inimi
timp fără capăt
preaplin de imnul
dimineții
fără-de seamăn
pe străzi
în piață
către riu —
riul de rouă
cu care iarba
tainic e-n iubire
ca spaima-n păsări :
zbor și cîntec —

suavă zi care începi din inimi
cu bucurie-ave !

GHEORGHE DARAGIU ■

Partid

Roșie flamura, roșie
Citu-i
Istoria vie
Egală cu munții
Și marea
Și mîinile noastre
Strălimpezi —

Ascultă !
Ascultă-ntruparea !

Azuru-și presimte-n coloane
Robuste
Firesc înțelesul...

Simplu pe buze și-n suflet pulsea
Sensul : PARTID

MIRON RUSU B

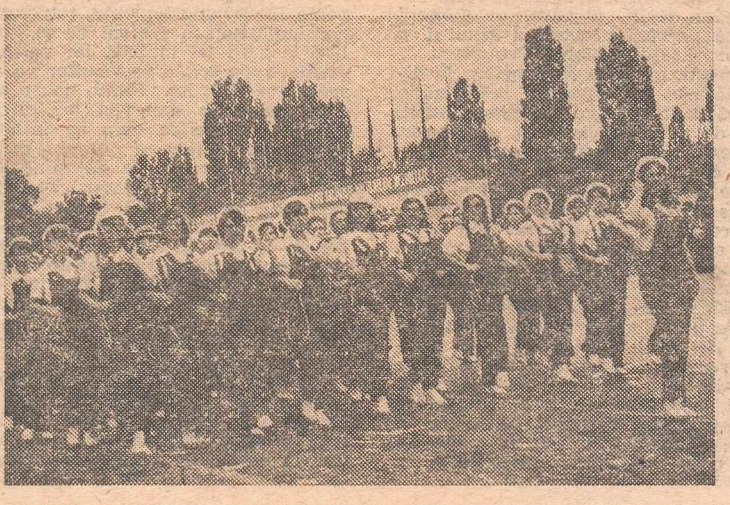

...la demonstrație din Piața Aviatorilor

Fel de a fi

E tînăr timpul arderii-n cuvinte
Cum tînăr se ivește din izvoare
Cunoașterea iubirii-i sens nainte
Dar veșnicia sa-i în răsuflare

O națiune care nu-și ascunde
Ideile prin fapte. Sieși clară,
Prin armonie se întrepătrunde
Înnoitor, cu-o vîrstă milenară

Sîntem patetici, da ! Ne știm precis
Și rostul firii și prin veac menirea,
Așa ni-e sufletul, la chip deschis,
Așa ni-e chipul, cum ne este firea

Avem, cum se mai spune-un fel de-a fi ;
Ni se citește-n ochi ce-avem sub frunte
Răspunsul la dilemă e A fi
Nu sîntem pentru dramele mărunte

Sîntem patetici, da, ne șade bine
Vrem ce simțim și ni-e simțire vrerea
Vrem omenia lumii care vine
Vrem pacea și aici ne stă puterea !

EUGEN EVU ■

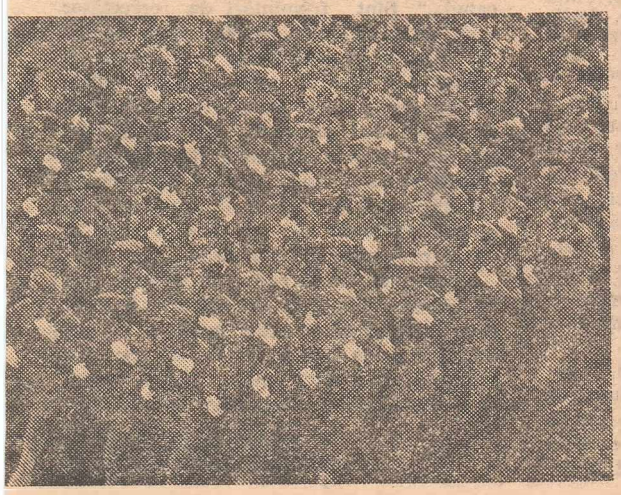

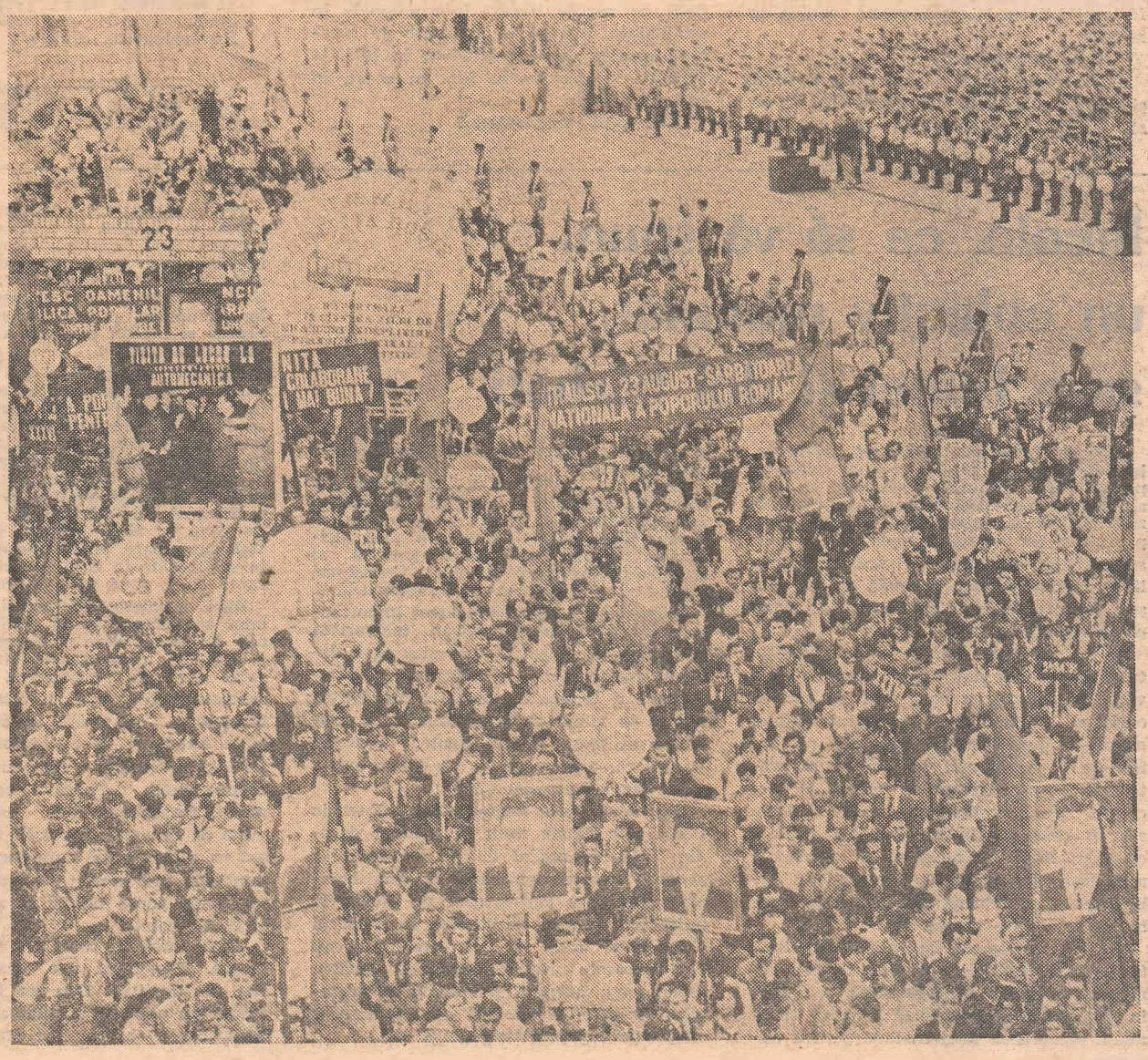

De 23 August m-am dus la Cluj

În ziua aceasta de august în care sărbătorcam cu toții, în întreaga Românie, 33 de veri petrecute de la Eliberare, m-am aflat în județul Erou, printre cei ce adăugaseră înaltei bucurii de suflet a națiunii o altă bucurie, aceea a gîndului împlinit, a faptei fierbinți: înfăptuirea cu 120 de zile mai devreme, prin vrednicie și inteligență, a planului pe cinci ani. Le erau vii clujenilor în inimi caldele cuvinte adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se bucurau nespus de aprecierile sincere, prietenești, de încrederea pe care secretarul general al partidului o avea în forța și capacitatea lor de a da viață visului, se bucurau nespus de urările de mai bine și mai mult, de urările de bunăstare și fericire. Am sărbătorit în această zi, alături de oamenii Clujului, nu numai pacea, dar și una dintre virtuțile ei de esență: rodnicia. Rodnicie de oameni harnici și frumoși.

Cînd am plecat eu la oraș, Apahida avea două fîntîni

Vasile Moldovan : născut la 13 iunie 1943 în comuna Apahida ; maistru la secția montaj a Întreprinderii constructoare de mașini „Unirea".

— Ce-i cu comuna aceasta, Apahida ?

— Cine ajunge la Cluj o știe mai mult ca nod de cale ferată, dar cine pleacă din ea știe că peste cinci ani va deveni oraș. Cînd am plecat eu spre Cluj-Napoca, Apahida avea două fîntîni la începutul și la sfîrșitul comunei sau invers. Acum au cu toții apă în casă, iar în viitor vor avea și o filatură pe care, probabil, o vom utila-o aici, la „Unirea".

— Cînd ați plecat spre Cluj-Napoca și ce a mai urmat ?

— Acum douăzeci de ani și n-a urmat nimic. Adică n-am mai plecat nicăieri pentru că m-am realizat aici : școală profesională, liceul la seral, școală tehnică de maiștri.

—Au mers șnur ?

— Nu prea. Liceul l-am urmat la seral și făceam mereu naveta. Ziceam că de ce să dau banii pe chirie, în oraș, cînd îi puteam da părinților, care nu prea aveau, și noi, acasă, eram cu toții zece. Acum părinții s-au prăpădit, iar din frați am mai rămas opt.

— Ce mașini se construiau la „Unirea" în 1960 ?

— Se făcea un război de bumbac, o mașină obișnuită acum, cu care nu-și mai bate nimeni capul, dar pe timpul acela era o mașină modernă.

— Ce mașini montați astăzi la „Unirea" ?

— Multe și sînt greu de enumerat. Dar vă spun că oamenii sînt deștepți și harnici. Am realizat pînă acum 40 de produse noi, dintre care două au primit medalii de aur la tîrguri internaționale în străinătate. Am să le amintesc pe acestea : mașina de filat bumbac, în 1975, la Plovdiv, și mașina de filat în uscat, în 1978, la Zagreb.

— Aceasta a fost ultima ?

— Da, dar am mai fi meritat și altele. După modul cum le-am pregătit, așteptam și alte medalii.

— Și de ce credeți că n-au luat medalii ?

— Avem o lipsă în felul în care prezentăm aceste mașini. Eu, ca tehnician, am fost la mai multe tîrguri. Trebuia să pun mașina în funcțiune și să demonstrez ce poate. Erau foarte mulți interesați, de pildă, la Lescovăț, în Iugoslavia. Dar ce să faci... Eu care cunoșteam mașina nu participam la contractări, iar cei care participau nu cunoșteau mașina. Ne completam precum chiorul cu șchiopul, dar de aici n-am prea cîștigat.

— Spuneați că v-ați realizat în acești ani, la „Unirea". Ce anume ați mai realizat ?

— Am un copil isteț și sănătos, soția mea lucrează tot la „Unirea", am primit casă în cartierul „Gheorghieni", cel mai frumos din municipiu.

— De unde știți ? Poate că „Grigorescu" e cel mai frumos.

— Citiți la anunțuri, în ziar, toți vor să vină în Gheorghieni.

— De cîți oameni răspundeți ca maistru și ce probleme aveți ?

— De 60, iar probleme sînt destule, însă cred că trebuie lucrat mai mult cu unii tineri. N-au simțit greul, au cam avut de toate și nu știu să prețuiască întotdeauna munca.

Ștefan Horasz ; născut la Oradea, la 11 octombrie 1931 ; reglor mașini-unelte la secția prelucrări mecanice, Întreprinderea „Unirea".

— La ce țineți foarte mult în viață ?

— La tot. La viața așa cum mi-am aranjat-o. Fiecare o face cum vrea și il duce mintea. Eu am încercat să am o viață cinstită. Am muncit și am dobîndit pe măsura acestei munci. Țin și la locul de muncă pentru că la „Unirea" lucrez de 26 de ani. Țin la caietul acesta pe care-l port mereu la mine fiindcă o parte din activitatea mea în fabrică, și mai ales cea politică, sînt secretar de partid al organizației de la „prelucrări", se află trecută în el. Asta nu înseamnă că dacă l-aș pierde nu mai rămîne nimic. Și, în sfîrșit, țin la colegii mei pentru că jumătate din viață sîntem împreună. La bine și la rău. Amîndouă sînt măsura a ceea ce facem.

— Și ce faceți la prelucrări mecanice, de pildă ?

— Toate piesele laminate și turnate pe care le trimitem la montaj ca piese finite.

— E frumoasă meseria de reglor ?

— Frumoasă. De munca, de priceperea reglorului depinde reușita utilajului la montaj. Eu pot executa o piesă cu douăzeci de operații, piesă care la montaj se prinde în patru șuruburi și gata, merge ca pe roate.

— Întotdeauna merge ca pe roate piesa ajunsă la montaj ?

— Nu întotdeauna, dar colaborăm. E firesc așa : nepotrivirile ca și rufele murdare le spălăm în familie. Țin prea mult la firmă și am pus prea mult suflet în cei peste douăzeci și cinci de ani ca să nu gîndesc astfel.

— Cum e cu rufele murdare de care vorbeați ?

— Pădure fără uscături nu există. Numărul lor depinde însă de noi. Cui să te vaiți că nu-ți merge treaba în secție ? Și apoi, ce democrație mai este atunci cînd nu ești în stare să-ți rezolvi împreună cu oamenii o problemă de disciplină sau chiar una tehnică ce se poate rezolva în secție ?

— Ce vă doriți mereu și nu reușiți întotdeauna să aveți ?

— Timp liber ca să stau acasă. Îmi iubesc mult căminul. Iată iar un lucru la care țin foarte mult, liniștea, armonia căminului, deși sînt căsătorit de un sfert de veac. Și, apoi aș vrea să fac o dată fotografiile, treaba asta m-a prins recent, fotografiile, le-aș zice eu, esențiale : familia, casa, fabrica, colegii de muncă, locurile la care țin.

— Care ar fi unul dintre locurile din țară la care țineți ?

— Comuna Galda de Jos din județul Alba, unde stau socrii și unde voi pleca sîmbătă.

— Prietenul dumneavoastră Moldovan spunea că mașinile de la „Unirea" meritau mai multe medalii de aur la tîrguri. Ce spuneți de asta ?

— Are dreptate. Trebuie să învățăm să fim și buni negustori, altfel se pierde o bună parte din valoarea muncii noastre aici, în fabrică. Mașinile noastre sînt ușor de întreținut și bine gîndite. Iată, mexicanii se interesează acum de mașina de cardat bumbac tip 4 C. O mașină foarte bună cu o producție de pînă la 40 kilograme de bumbac pe oră. Dar, v-am spus, mintea noastră nu ajunge. Concurența în lume este mare și noi ne străduim să ne facem datoria, ceea ce, chiar și la contractări, mi se pare că este lucrul esențial. Deci calitatea este datoria noastră, restul...

Încolo, ce să vă spun, un colectiv minunat, șase femei și doi bărbați

Eugenia Perțe este clujeancă get-beget. Își iubește mult orașul și n-ar schimba pentru nimic malurile Someșului cu cele ale Dîmboviței, deși ultimele sînt prevăzute cu metro. Iubește florile, curățenia, precum și un nepoțel frumos foc, de care se îngrijește ori de cîte ori are puțin timp liber. Încolo, o viață normală de om care și-a dedicat douăzeci și doi de ani muncii de cercetare.

În ultimii zece ani, în cadrul Institutului de chimie din Cluj-Napoca, a brevetat, împreună cu colectivul pe care îl conduce, 10 invenții în domeniul chimiei metalelor prețioase. O invenție pe an, într-un domeniu atît de delicat și pretențios, ar putea însemna un fel de cercetare contracronometru, dacă totul nu s-ar fi petrecut firesc, rezultat al unei orientări logice și necesare a cercetării românești, dar și al unei experiențe dobîndite în cercetarea fundamentală vreme de peste doisprezece ani.

„În 1958, ne spune Eugenia Perțe, după terminarea facultății, pe cînd făceam temeinic cercetare fundamentală, am ieșit în față tot cu o problemă practică și anume elaborarea unei metode pentru obținerea bioxidului de titan din ilmenita de la Bologa".

Explicația are darul să evidențieze cîte ceva din virtuțile cercetării aplicative, cercetare devenită prioritară prin înțelepciunea unei politici economice, prin luciditatea cu care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a știut să vadă temeiurile dezvoltării țării.

„Departe de mine să contest importanța cercetării fundamentale, mărturisea cercetătoarea clujeană, mai ales că îi datoresc foarte mult, dar cele mai mari satisfacții ți le oferă cercetarea aplicativă, legată de viață, de rezolvarea unor probleme de mare interes pentru prezent. Pentru că, printre altele, nu poate exista viitor fără un prezent solid".

Dar, fără prea multe pilde, Eugenia Perțe ține foarte mult la ultimul deceniu, cînd, în orașul de pe Someș, oraș renumit pentru splendida grădină botanică și pentru cartea care se învață în universitățile sale, mai exact, în cartierul Grigorescu, unde se află institutul, au fost elaborate primele tehnologii pentru recuperarea aurului, paladiului și argintului din diferite „resturi" care se numesc simplu palliag, pallidor ș.a.m.d.

Prima invenție s-a născut oarecum întîmplător, în 1970, în urma necesității rezolvării unui contract. Următoarele s-au împlinit însă pe baza unui plan riguros alcătuit, care a plecat de la două realități evidente : importanța recuperării metalelor prețioase pentru economia românească și înaltul profesionalism al cercetătorilor clujeni.

„Recuperarea platinei și rodiului din sitele catalizatoare uzate se realiza ceva mai demult în țară, dar proporția în care se făcea era nesatisfăcătoare. Sitele se importau, costau foarte mult și durata lor de viață era de numai 12 luni. Într-un an și ceva am pus la punct procedeul nostru care recuperează platina și rodiul cu un randament de 99,8 la sută și o puritate de pînă la 999,9 la mie, rezultate care sînt superioare performanțelor obținute în străinătate în ceea ce privește recuperarea celor două metale prețioase".

Dacă se poate vorbi de liniște în viața unui cercetător, atunci, e limpede, destinul Eugeniei Perțe și al cercetătorilor ei a devenit „zbuciumat" din anul 1970. Anul din care cercetarea a devenit și spectaculoasă și mai „terestră", în care a început să „se vadă", să se măsoare în fapte imediate, să se schimbe chiar condiția cercetătorului, făcîndu-l vedetă în timpul vieții. „Poezia" cercetării n-a murit, frumusețea unei nopți albe chinuită de cine știe ce soluție nu s-a schimbat cu nimic, după cum sacrificiul și renunțările sînt lucruri pe care un cercetător poate conta liniștit și azi dacă vrea să facă meserie.

„Cine intră în cercetare știe ce îl așteaptă. Cercetarea n-o termini după ce ieși din institut. Dau un telefon acasă, mamă nu pot să vin, mama e și ea bolnavă, dar n-am ce face, cine e mai sănătos, ajungi seara frînt de oboseală, te mai învîrți, gospodăria e gospodărie sau încerci să te amăgești că mai e, treaba mai iese și pe dos, nu ești în apele tale, aștepți să te culci, zici că noaptea ești mai liniștit, te mai aduni, da' de unde, ațipești, tresari, uneori sări de-a binelea crezînd că ți-a venit o idee, și dimineața, la institut, cu ochii cîrpiți, vezi că ideea e proastă. Te bucuri : și ideile proaste au importanța lor..."

Am priceput de la Eugenia Perțe că una dintre dificultățile chimiei metalelor prețioase constă în lipsa metodelor de dozare, normativul care le reglementează, vechi de mai bine de două decenii și cu totul depășit de realitate, făcîndu-ne, uneori, să plătim atît cît nu face, fiindcă una-i platina-platină și alta platina cu impurități.

„Noi, la institut, avem o metodă de analiză bună, dar trebuie să umbli atît, sînt necesare atîtea forme încît îți pierzi capul..." Sînt frămîntări de cercetător care, de fapt, nu-și pierde capul, pentru că unde e birocrație nu mai încape și poezie dar esențial este altceva : grija pentru punga țării, pentru o soluție mai rapidă și mai eficientă, aici profesionalismul și responsabilitatea participînd în „doze" sensibil egale, dovadă că cercetarea aplicativă are darul să rezolve „probleme arzătoare ale economiei", dar și unele probleme de conștiință.

„Încolo, ce să vă spun, un colectiv minunat, șase femei și doi bărbați, oameni tineri, pasionați, cinstiți cu care se lucrează destins într-o atmosferă pe care mi-am dorit-o întotdeauna. Este și aceasta o explicație a celor zece invenții...".

Pagină realizată de
RAZVAN BĂRBULESCU ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Reîntîlnire cu „Serata“

O reîntîlnire cu o peliculă de excepție, filmul „Serata“, după scenariul și în regia Malvinei Urșianu, ne-a oferit televiziunea în seara de 22 august. Un film dedicat comuniștilor, marelui act al revoluției noastre din August, un film despre noi, despre cea mai patetică pagină a istoriei neamului, și, în același timp, un film care, spre deosebire de atîtea alte pelicule, se detașează, credem, dintr-un restrîns și intraductibil (sau foarte greu traductibil) context local, ridicîndu-se la altitudinea ideilor general-valabile, la o audiență artistică și emoțională dintre cele mai largi.

Prin „Serata“, filmul de înalt profesionalism al Malvinei Urșianu, avem rarul prilej de a face o aplicație de principiu a adevărurilor de mai sus. Sîntem în fața unui film, după părerea noastră, instalat în universalitate de la primul la ultimul cadru, a unui film ce poate fi văzut, credem, oriunde, deși, cum spuneam, el vorbește în chip expres despre noi, despre noi într-o stare-limită, despre noi într-un moment unic, într-o noapte care a despărțit istoria în două. Paradoxal, această noapte istorică, noaptea de 22—23 august 1944, se desfășoară în cadrul unei serate. Nu se aud bubuituri de tunuri, nu se văd morți și răniți. Ecoul războiului pătrunde

(Continuare în pagina 16)

ILIE PURCARU ■

Filigrane în lemn

O poartă din Maramureș cioplită în duhul pădurilor locului, limpede întruchipare a năzuinței de așezare a lumii oamenilor în matca luminoasă a frumosului

Fotografie de V. LĂZĂRESCU ■

Neamul meu

Neamul meu, un neam de țărani,
N-au trecut niciodată de clasa întîi
Se încălțau cu pluguri, și-și arau singuri drumul
Dintre ei și alte clase sociale.

Cutele paralele de pe frunți
Le erau intersectate cu tăișuri de săbii
Cînd voiau să ajute geometria cu furcile
Demonstrînd
Că aria dreptunghiului fiecărui ogor
Nu era niciodată egală cu nevoile lor.
Și chiar dacă puneau capetele unora
Ca pe niște oale
În parii ce le îngrămădeau interesele,
La problema lor nu se găseau soluții
Pînă cînd n-au devenit
Donatori de sînge pentru revoluții.

ION ENACHE ■
mecanic auto — Vaslui

Mult e dulce

Melancolie

Melancolia își caută trup în mine, cum umbrele-noptate-n strane goale. Figuri idealizate, din miez de piatră licărită, îmi impresoară gîndul. Mă stăpînește, acum, numai versul lui Ion Pillat : **întîia frunză cade, întîia barză pleacă.** Suferința lunii cioplind în descreștere zilele. În cuiburi de rîndunică se zidește tăcerea și-și scoate ghimpii din talpa piciorului. Ce sînge va fi curgînd în vinele tăcerii ? Eu, care toată viața am vorbit și cu iarba și cu caii și cu singurătățile, n-o să aflu, probabil, niciodată prețul aurului. Chip de împărat smintindu-se într-o camee, soarele-mi face semn să mă uit după culmea munților. E o zi limpede și netedă ca un os de căprioară albind în prunduri. Vîntul scutură cetina seacă. Sus pe creastă se usucă și plesnesc la vîrfuri aripile de lemn cu care, noi toți, am plutit prea repede prin apele verii. Observ, puțin uimit, că și anotimpurile sînt ca generațiile ce săvîrșesc cultura. Și unele și altele se simt obligate să-și fie datoare în vorbe, dar numai după ce alea vechi au pierit biologic. Altminteri, nimeni n-are timp, semnul din umeri, al aripelor smulse, arde cu piraie negre numai stolul tău de păsări. Cînd pleacă berzele, lăsînd să se coboare unda celei dintîi ninsori cu funigei, se desface în mine zodia visării. Lotuși albi sporesc în unda unor triști ce nu mai dor. O forță aspră și desfrînată smulge lumi scufundate și le poartă vii prin unda ochilor întorși în timpul de dinapoia ființei. Nu mint, eu cred că cei mai mari visători sînt cei ce-au răbdat de foame sau n-au îndrăznit să și-o astîmpere azvîrlind săgeți în cîrdurile de cocori deschizînd căile migrației.

Scriu la o margine de iaz. Luntrea mea, cu botul în zăvoiul de arinzi, cu burduful în stuf și cu toate mințile în poveste, zăpăcită de călătoriile pierdute, de oalele cu jar vîrsîndu-se-n oglinzile valului, pare o biserică construită din șoapte. Care se leagănă, vestind crini galbeni. În timp ce melancolia-și caută trup în mine, cum umbrele-noptate-n strane goale.

FĂNUȘ NEAGU ■

EVENIMENT EDITORIAL: O adevărată enciclopedie a culturii strămoșilor noștri

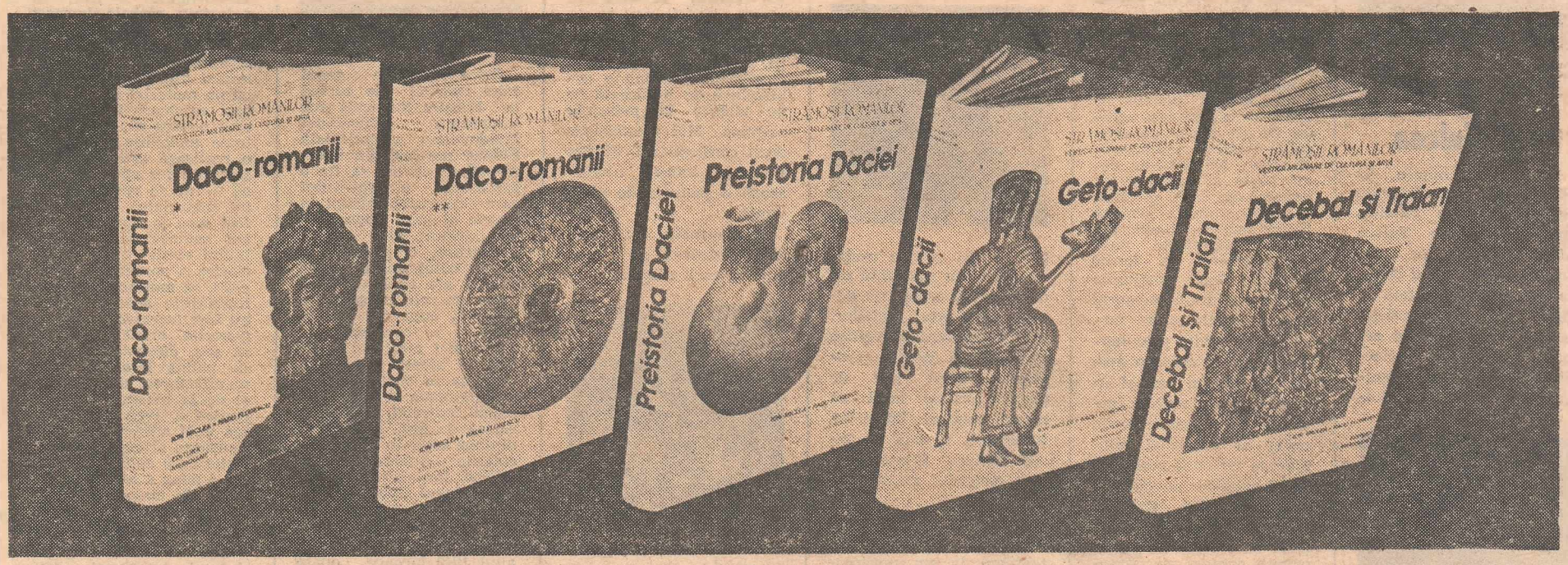

Fotografie de VASILE MĂNECAN ■

La sărbătorirea a 2050 de ani de la formarea primului stat dac centralizat, Editura MERIDIANE **aduce prinosul unei minunate izbînzi cărturărești. În condiții tipografice excepționale, cu o concepție superioară, beneficiind de devotamentul întru cultură al unui mare număr de specialiști, editori, graficieni, tipografi s-au tipărit în România cele 5 tomuri ale cărții-tezaur** STRĂMOȘII ROMÂNILOR — VESTIGII MILENARE DE CULTURĂ ȘI ARTĂ. **Autorii acestui monument editorial ce cinstește orice bibliotecă a lumii sînt** ION MICLEA **și** RADU FLORESCU. **În numerele viitoare vom reveni pe larg asupra acestui eveniment.**

În perioada 11—18 august, Teatrul în aer liber şi Sala polivalentă a hotelului din cadrul Staţiunii turistice pentru tineret Costineşti (adăugăm noi, şi plaja aceleiaşi staţiuni — şi vom vedea de ce), au servit drept cadru de desfăşurare a celei de-a III-a ediţii a Festivalului filmului pentru tineret, acţiune ce se integrează Festivalului naţional „Cîntarea României" — ediţie organizată de către Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste şi Asociaţia Cineaştilor din Republica Socialistă România.

Timp de şapte zile, serile s-au prelungit în vizionări pînă tîrziu, după miezul nopţii, dimineţile şi uneori după-amiezile (în funcţie de vreme) consumîndu-se în pasionante discuţii între public şi principalii realizatori ai unor pelicule proiectate în ajun. Caracterul pronunţat **de lucru** al festivalului nu s-a dezmînţit nici la aceasta a treia ediţie, ba, aş spune, chiar că el s-a accentuat, discuţiile şi întrebările fiind mai la obiect ca oricînd, stimulate, poate, şi de unele schimbări survenite în regulamentul de funcţionare, unele dintre ele fiind de bun augur, altele stîrnind suspiciuni — toate acestea relevîndu-se în seara festivităţii de decernare a premiilor.

Au fost prezentate publicului un număr de alte 7 filme documentare, 5 filme de animaţie şi, separat, în cadrul **„Galei filmului de amatori"** un număr de 8 scurtmetraje.

Iată şi palmaresul celei de a III-a ediţii a Festivalului filmului pentru tineret de la Costineşti — 1980: **Premiul pentru cel mai bun film :** „Mireasa din tren" ; **Premiul special al juriului :** „Proba de microfon" ; **Premiul pentru cea mai bună regie : Alexandru Tatos** şi **Nicolae Mărgineanu ; Premiul pentru cel mai bun scenariu : Corneliu Leu (pentru** „Casa dintre vînturi" — regia Al. Tatos) ; **Premiul pentru cea mai bună imagine : Nicu Stan** (pentru imaginea filmului „Mireasa din tren") ; **Premiul pentru cea mai bună muzică : Cornel Ţăranu** (pentru muzica filmului „Un om în loden") ; **Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină : Tora Vasilescu** (pentru **Ani** în filmul „Proba de microfon") ; **Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină : Mircea Diaconu** (pentru rolul **Ilarie** din filmul „Casa dintre cîmpuri") ; **Menţiune pentru cea mai bună interpretare a unui rol episodic feminin : Maria Junghetu** (pentru rolul **Gabi** din „Proba de microfon") ; **Premiul pentru cea mai bună interpretare a unui rol episodic masculin: Dorel Vişan** (pentru rolul **tatăl lui Filimon** din filmul „Mireasa din tren") ; **Premiul pentru cel mai bun film documentar :** „Din tată-n fiu" (scenariul şi regia **Eugen Gheorghiu) ; Premiul pentru cel mai bun film de animaţie :** „Nodul gordian" (scenariul şi regia : **Szilagyi Zoltan) ; Premiul pentru cel mai bun film realizat de cineamatori :** „Lumină şi întuneric" **(Cineclubul '70** al Casei municipale de cultură Timişoara) ; „Laser — 9" (Cineclubul şcolii populare de artă a municipiului Bucureşti).

HORIA PĂTRAŞCU

Stimate tovarăşe Păunescu,

În speranţa că rîndurile mele vor apare în revista „Flacăra", mulţumesc anticipat.

Şi încă ceva. Nu voi uita niciodată anul în care s-a scris „Imposibila întoarcere", an în care nopţile se transformau în zile, glasurile se ridicau şi coborau ca într-o biserică (trebuia să intervin atunci cu cafelele pregătite în casa noastră din Cotroceni). După aceea, dumneata ai plecat în America, scrisorile trimise de ambele părţi, scrisori pe care le păstrez şi acum...

Aţi făcut însă un lucru formidabil pentru soţul meu, ca dealtfel şi pentru mine: cele două pagini apărute de curînd în revistă, pagini frumoase, pline de sentiment şi de prietenie, chiar dacă uneori drumurile voastre s-au mai despărţit.

Vă mulţumesc eu, pentru că el n-o mai poate face. Incredibil, nu ? Dar cît de dureros.

Mulţumesc încă o dată,

ELENA PREDA

Scrisoare deschisă adresată Casei de filme nr. 4

Acum o săptămînă, venind în Bucureşti, am aflat cu stupoare, dar şi cu durere, următoarea veste: la Casa de filme nr. 4, se află în curs de definitivare, deci aproape de a intra în producţie, un scenariu al lui Ioan Grigorescu după romanul Intrusul **scris de soţul meu, Marin Preda. M-am mirat. Ştiam că scenariul acesta i-a fost prezentat lui Marin, care nu a fost de acord cu el; deci autorul încă în viaţă îl cunoştea şi nu şi-a dat aprobarea.**

Scenaristul Ioan Grigorescu şi Casa de filme nr. 4 cunoşteau bine acest lucru, atunci cînd au socotit că este momentul potrivit să treacă acum la faptă. De aceea, probabil, nu mi-au cerut şi mie consimţămîntul şi nici unuia dintre membrii familiei noastre. Scenaristul nu cred că a uitat ce i-am spus acum şapte ani de acasă, pentru a face aşa ceva. Ce a fost în gîndul său — pentru că de suflet nu mai vorbesc — nu ştiu. Nici nu a aşteptat scenaristul să i se pună lui Marin Preda placa comemorativă, că s-a şi înţeles cu tovarăşul director al Casei de filme nr. 4 (nu-i mai dau numele), care tovarăş director a şi aprobat tot ce era necesar, încredinţînd producţiei scenariul respins de Marin Preda. Trist lucru.

Scenarii după Intrusul **am mai primit acasă, nimeni nu vrea însă să ştie că există un scenariu scris de Marin Preda, pe care el însuşi l-a gîndit şi l-a dorit în felul său. Sau, mai exact, mulţi cunosc acest lucru, dar, cum se spune, ca în cinematografie... Nu doresc nimic în viaţă decît să apăr lucrările soţului meu, lucrări scrise cu trudă şi sînge, şi să-mi cresc copiii mei şi ai lui Marin Preda. Să nu creadă cineva că îmi va fi indiferent ce se întîmplă cu cărţile şi manuscrisele soţului meu. că nu voi veghea ca ele să rămînă în memoria cititorilor aşa cum au fost scrise şi că în durerea mea voi trece mai uşor peste unele fapte dezagreabile şi intolerabile.**

Doresc celui care a semnat şi celui care va spune „motor" (dar mă îndoiesc că o să spună) să audă de undeva, din infinit, vocea lui Marin Preda: „Nu sînt de acord".

Le va tremura mîna sau glasul ? M-aş bucura nespus şi în sinea mea voi spune că mai este omenie pe pămînt.

Ţin să menţionez că acest film i-a fost dat iniţial lui Lucian Pintilie, primul care dealtfel a vrut să-l facă.

Deci, tovarăşe director al Casei de filme nr. 4, nu uitaţi că mai existăm şi noi, cu sau fără voia dumneavoastră.

ELENA PREDA

Reîntîlnire cu „Serata"

(Urmare din pagina 15)

la modul monden, printr-o mereu reluată proiecţie de jurnale de front, desfăşurată în vecinătatea unui fumoar, cu imagini decolorate, cu o voce monotonă de crainic, cu efecte sonore voalate, îndepărtate, care fac „tolerabil" războiul în cadrul unui salon. Secvenţa e memorabilă, cu nişte virtualităţi care ating simbolul. În prima jumătate a filmului, autoarea vrea să ne spună că istoria are în această casă un statut auxiliar, subsidiar, subaltern. Istoria deci e „domestică", sau, mai exact, în societatea contrastelor pe care o explorează filmul, ea are statutul domesticităţii. Unul dintre eroii comunişti a îmbrăcat fracul şi se plimbă, aproape invizibil, prin salon, printre invitaţi. Un altul, eroul principal, Cristea, pare să aibă o natură dublă. E desemnat să rămînă stăpînul casei, moştenitorul unei uriaşe averi, poartă poza unui Julien Sorel brutal şi cinic, are o structură ofensivă ce-l prevesteşte unei mari cariere. Este greu să ţi-l imaginezi un om curat, un om cu vocaţia şi cu conştiinţa sacrificiului, un comunist. Curios, datele iniţiale, care acreditează portretul fals de mai sus, sînt premisele celuilalt portret, portretul final, se valorifică în portretul final, pe o altă funcţie. Dialectica acestei deveniri reprezintă, după opinia noastră, o performanţă de realizare artistică, fiindcă desfăşurarea eroului nu e făcută cu mijloace de suspense, nu se recurge la tehnica filmului poliţist, cea mai ispititoare în astfel de cazuri, ci, deopotrivă cu pregnanţă şi cu subtilitate, se sugerează virtualitatea unui drum dublu, a unei duble personalităţi. Cristea putea evolua plauzibil şi pe primul drum, el avînd, cum spuneam, datele unui Julien Sorel, el îşi putea asuma istoria la zi pentru sine. El preferă însă celălalt curs al acestei istorii, cel subteran, cel refuzat, cel izgonit din unghiul lumii „Seratei", pe care ambiţionează să-l aducă la zi, să-l legitimeze, să-l transforme în realitate istorică. Cristea conduce de fapt acest complicat proces prin care o istorie subterană, subiacentă acaparează Istoria, devine element motor, provoacă explozia revoluţionară. Treptat, casa e luată în stăpînire de revoluţie.

Profesorul, stăpînul acestei case cu funcţie simbolică, recunoaşte că ea, de fapt, nu-i mai aparţine de mult. Cealaltă istorie — anunţată obsesiv cu semnale radio, cu replici enigmatice, cu prezenţe stranii, cu ecouri îndepărtate de lovituri de tun, prizoniere unui colţ de salon — invadează imaginea, provoacă explozie, desparte pînă la urmă noaptea în două. Casa, ca realitate a unei istorii false, sare în aer printr-un seism. Secvenţa e antologică, ar fi putut-o semna, ca violenţă, Fellini, după ce aceeaşi casă ar fi fost construită de un Visconti. De ce ? Fiindcă totul, în ea, e rafinat, rafinat fără epatare, e un cadru al civilizaţiei româneşti care atinge, prin calităţile plastice, universalul. Citind cele două nume, pe Fellini şi pe Visconti, identificăm două modalităţi pe care autoarea şi le asumă, investindu-le cu o valoare proprie, autonomă, într-un scenariu şi o regie de zile mari.

Mulţumim televiziunii pentru această reîntîlnire cu o peliculă de excepţie, care, atunci cînd a apărut, n-a stat pe piaţă decît puţin, mult prea puţin pentru valoarea ei. Oare cei ce se ocupă cu difuzarea filmului n-au nimic de spus în această privinţă ?...

CAP LIMPEDE

PLASTICA

Trei pictori din Tulcea

Lucrările semnate de Maria Pelmuş, Eugeniu Barău şi Ştefan Pelmuş, trei pictori din Tulcea aflaţi la prima lor confruntare cu publicul bucureştean, stau unele faţă de altele într-o contradicţie fertilă. Ansamblul lor rezumă trei chipuri distincte de transcriere a semnificaţiilor realităţii şi, totodată, trei viziuni personale asupra puterii picturii de a-şi asuma un punct de vedere într-un dialog nesfîrşit.

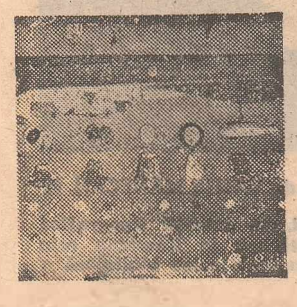

Sobră, sever structurată, lumea Mariei Pelmuş ne apare ca un univers scrutat fie de foarte departe, de la înălţimi ameţitoare, şi atunci orizonturile devin curbe şi peisajele se aplatizează, ca în planşele de fotogrammetrie aeriană fie de foarte aproape, din chiar interstiţiile unor roci îngheţate în forme primare, încît secţiunile lor ne readuc în memorie imaginea calcarelor numulitice, privită prin lentilele unui microscop magic. Şi într-un caz, şi în altul, materia respiră, impresia de teluric e certă, cîştig al expresiei subliniat de un simţ remarcabil al culorilor necesare.

Picturile lui Eugeniu Barău sînt, în fapt, naraţiuni care trădează de la primul contact un povestitor înnăscut. Şi a transforma o poveste într-o pictură, presupune o trecere peste un prag înaintea căruia, pentru mulţi, nu a existat niciodată un dincolo. Aparent nu departe de arta naivilor, prin compoziţii fantastice încadrate în peisaje fantastice, acest gen de pictură închide în el un mesaj savuros. Cheia lui, totdeauna, e dată de însăşi măsura fantasticului din propria noastră fiinţă.

În sfîrşit, prin pînzele lui Ştefan Pelmuş, ne întoarcem la un suprarealism brodat cu o acurateţe caligrafică, de miniatură medievală. Simbolul nu ne mai trimite la o anume esenţă, el este sau esenţa însăşi, sau foarte departe de ea, ca o convenţie a unei alte convenţii. De unde şi aerul de fragilitate bîntuind o arhitectură de o răceală ce ne trimite la peisajele cosmice. Mai meşteşugar decît confraţii săi, Ştefan Pelmuş, totuşi, traversează o penurie de elocvenţă.

În ansamblu, expoziţia se înfăţişează ca o reuşită cu care mişcarea artistică din Tulcea se poate mîndri. Pictura tulcenilor, astăzi, prezintă un paşaport cu vise valabile.

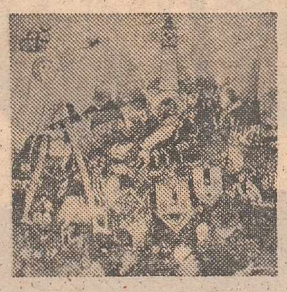

MIHAI PELIN

CARTE

Orice carte de genul celei apărute de curînd la Editura muzicală sub semnătura Elisabetei Moldoveanu şi intitulată **Folclor muzical din Scorniceşti** se cuvine să fie o sărbătoare a spiritului care celebrează mersul în istorie al unui popor ce şi-a alcătuit, de-a lungul veacurilor, o neasemuită zestre culturală, o zestre despre ale cărei dovezi luăm act prin cunoaşterea modului cum s-a statornicit şi se continuă în forme noi creaţia populară în satele româneşti. Comuna în spaţiul căreia cercetătoarea a cules un bogat material, inclus în cartea de faţă, face parte dintr-o zonă în care cercetările sistematice de folclor, iniţiate în 1928 de muzicologul George Breazul, au fost continuate în 1934 de Constantin Brăiloiu şi s-au intensificat din anul 1949 încoace, odată cu înfiinţarea Institutului de folclor din Bucureşti.

Cercetarea pe care a întreprins-o Elisabeta Moldoveanu a fost, în principiu, globală, în acest volum (primul, după cum declară autoarea) cele paisprezece sate ale comunei fiind reprezentate cu un material nu de aceeaşi amploare în primul rînd pentru că, firească, nu toate melodiile culese au o realizare artistică desăvîrşită iar apoi pentru că — ni se spune — nu tot materialul existent a fost scos la lumină. Pentru cunoaşterea ansamblului vieţii muzical-folclorice a comunei Scorniceşti, se mai arată în preliminariile acestei cărţi, au fost înregistrate toate genurile, oricît de intensă sau, dimpotrivă, oricît de palidă le-ar fi fost manifestarea, de la tineri şi de la bătrînii satelor, pentru a avea posibilitatea unei selecţii cît mai riguroase şi expresive, selecţie care cuprinde partea a doua a lucrării, „colecţia de melodii", compartimentată în cîteva secţiuni : folclorul copiilor, folclorul obiceiurilor, cîntecele bătrîneşti, doinele, cîntecele de leagăn, melodiile de joc.

D. CONSTANTINESCU

Supremaţia valorii

(Urmare din pag. 1)

arate întregul chip decît acelor colectivităţi pe care le exprimă nemijlocit. Eminescu este un poet universal, desigur. Dar pentru nici un popor mărimea lui de Luceafăr nu va putea fi mai exact şi mai profund înţeleasă decît pentru noi, românii. Fiecare popor va avea un cod unic, un simţ propriu al valorilor autohtone care-i aparţin şi care îl reprezintă. O valoare artistică naţională, certă, purtînd în substanţa sa mesajul uman, spiritual al unei colectivităţi se va înscrie însă, nu încape îndoială, şi între valorile reale ale umanităţii.

Valorile în artă, în literatură nu sînt posibile în spaţiul rigid, restrîns al unor dogme ; nu vor încăpea în tipare simplificatoare. Prin însăşi natura ei, creaţia este rezultatul unei permanente mişcări şi înnoiri în spirit, în modul de a recepta lumea înconjurătoare, de a te defini în raport cu lumea, cu universul. Există, desigur, norme, principii în artă. Fără cunoaşterea şi acceptarea lor nu ar fi fost şi n-ar fi posibilă nici crearea şi nici înţelegerea literaturii unui anume timp. Ceea ce s-a dovedit peren, general valabil, a fost preluat de artă în evoluţia ei, constituindu-se în ceea ce numim **tradiţie**. Dar tradiţia este pentru literatură, pentru artă, doar întîia parte a unui întreg, cealaltă fiind **inovaţia**, spiritul înnoitor, fără de care opera ar fi fost sortită să devină o copie a unor lucrări în prealabil validate, iar creatorul un iscusit artizan, un meşteşugar deţinător de reţete.

La un moment dat, cu 3-4 decenii în urmă, ignorînd specificitatea, caracterul irepetabil al actului artistic, teoreticieni grăbiţi să procusteze pagina scrisă în tipare simplificatoare au crezut că vor putea impune cîteva scheme, că pot obliga metafora la nemişcare şi personajele cărţilor la existenţe dirijate după reţete monotone, de împrumut. Aşa s-a născut dogmatismul şi aşa s-au născut lucrările unor autori ce au gîndit că pot să valideze teorii osificate din naştere. Falsă iluzie ! Şi ne va fi greu să spunem, azi, dacă preceptele rigide ale unor teorii simplificatoare, de un simplism agresiv privind creaţia au condamnat la existenţe efemere unele cărţi de literatură sau dacă acele cărţi au demonstrat, prin vacuumul lor, caracterul mult prea perisabil al tezelor dogmatice. Cert este că din două cîrje, oricît de şlefuite ar fi, nu se poate imagina un mers normal. Cu asemenea teze şi asemenea cărţi — ignorînd tradiţia şi specificitatea literaturii — ne-am întîlnit — şi cîteodată ne mai întîlnim — în perimetrul noii noastre literaturi. Ele şi-au urmat implacabilul destin al uitării. Creaţia autentică, viguroasă, cărţile care conferă profil distinct, personalitate literaturii de azi, urmează legile complexe ale creaţiei ; supuse examenului valoric, încercării timpului, ele au devenit bunuri spirituale valabile pentru generaţii şi generaţii. Refuzîndu-se prin însăşi raţiunea scrierii lor, schematizărilor, serializării, impunînd prin viziune personală, prin originalitatea mesajului, prin originalitate stilistică, fiind rezultatul unor structuri scriitoriceşti inconfundabile, devenind ramuri viguroase, cu personalitate de netăgăduit, chiar dacă se adună în una şi aceeaşi nobilă coroană — care este literatura română. În alţi termeni, aceasta s-ar traduce prin **diversitatea stilistică** a literaturii române, diversitate consacrată drept condiţie a dezvoltării creaţiei artistice, prin viziunea nouă, superioară, în care este gîndită creaţia în concepţia teoretică a partidului nostru, în opera teoretică a secretarului său general, literaturii afirmîndu-i-se cu legitimă rigoare teoretică particularităţile, specificitatea ca şi rosturile ei în viaţa omului şi a societăţii.

Chemate să întrunească, să înnobileze conştiinţe, literatura, arta în genere au statuate legi proprii, după care îşi dezvoltă şi afirmă valorile.

Integrînd în substanţa lor un nou umanism, revoluţionar — el însuşi incompatibil cu schematizările şi simplificările — cărţile adevărate ale acestui timp pun în lumină existenţa unei remarcabile diversităţi, de conţinut uman şi stilistice, expresie a autenticei libertăţi de creaţie, caracteristică acestor ani socialişti de înaltă construcţie spirituală. O diversitate cu atît mai amplă cu cît, la definirea ei contribuie **opere unicat**. Adică, acele cărţi pe care timpul le selectează pentru marea lor originalitate, pentru darul de a privi omul, omul etern, mereu din unghiuri inedite, revelatoare. Omul care a fost, este şi va fi măsura tuturor timpurilor. Statura unei literaturi fiind direct dependentă de statura omului pe care-l aşază în focarul cu multiple şi vii, eterne iradieri creatoare.

Sub semnul creaţiei

În esenţă, cultura gravitează în jurul marilor experienţe sociale. Sfera ei de cuprindere răsfrînge sfera însăşi a acestora şi poartă ca semn distinctiv, cu putere de matcă şi destin propriu uman, evenimentul sau şirul de evenimente care au dat un nou curs istoriei şi au întemeiat noi raporturi, noi relaţii pe tărîmul conştiinţei politice şi sociale. Un astfel de eveniment a fost acesta — 23 August 1944 —, momentul de vîrf, cel mai fierbinte al revoluţiei noastre de eliberare naţională şi socială, o victorie prin configuraţia şi pe frontispiciul căreia ne-am ales ca popor şi ca ţară cu un destin demn, socialist. Spiritul vizionar al acelei victorii de atunci, iluminat la flacăra luptei şi muncii comuniste, a străbătut oameni şi timp şi a dobîndit succesive confirmări, la scara întregii ţări, de la schimbarea în relief, economică, şi prin schimbarea în relief, morală, a tot ceea ce formează şi se pronunţă cu mîndrie azi, România, cu o căldură şi o dovadă de spirit dintre cele mai mari.

Cultura şi arta, creaţia în general, n-aveau cum să se situeze în afara revoluţiei şi, prin tot ce s-a realizat mai durabil în acest domeniu, ele au servit şi servesc revoluţia, o înnoire producîndu-se în chiar interiorul şi legităţile lor. Nu fără riscuri, desigur, şi nici fără experienţe care, uneori, au consumat dramatic unele destine şi au impus false valori. Drum greu de început, un drum al jertfei şi al căutării de sine, cum dealtfel în multe alte zone ale existenţei s-a întîmplat. Este vorba despre problematica valorii, dealtfel, despre condiţia şi dialectica acesteia, despre raporturile ei într-o lume care îşi schimba din temelii înfăţişarea şi care în mersul ei spre viitor, ea, această lume, putea să producă sau să treacă şi pe lîngă multe erori.

Ultimii cincisprezece ani din seria anilor de la eliberare şi pînă acum au însemnat, cel puţin sub forma evidenţei, şi anii care au dat cele mai profunde răspunsuri şi s-au materializat, în planul creaţiei, în unele dintre cele mai de seamă valori ale culturii noastre socialiste. Calitatea însăşi a vieţii rezumă în ea principii şi norme de natură valorică şi pune în faţa tuturor criterii sporite de exigenţă care privesc arta şi misiunea ei. Trăim sub semnul creaţiei şi fiecare, cu puterea şi talentul său, încearcă să aducă ţării o lumină a gîndului şi a sufletului său. Există şi un orgoliu, o patimă şi o dorinţă de-nalt ale creaţiei, o voinţă ca şi o nevoie, o sete de purificare, o nelinişte care le provoacă şi le uneşte pe acestea toate şi care, în cele din urmă, la forma temperaturii la cald în societate şi se constituie în laturi inseparabile ale ei. Creaţiile — ca o permanentă şi trează stare de spirit — devin mărturie a acestui timp, despre oameni şi pentru oameni.

A. I. ZAINESCU ■

ROMEO COSMOVICI — Casă dacică

Cronica literară

MIRCEA CIOBANU: „Patimile"

Cu **Patimile**, selecţie reprezentativă din poeziile sale de pînă acum, apărută în seria „Hyperion" a Editurii „Cartea Românească", s-a petrecut ca şi cu celelalte cărţi ale lui Mircea Ciobanu. Cărţile sale nu sînt descoperite în prima clipă a ieşirii lor în public, cu atît mai puţin sînt comentate încă înainte de a apărea în librării. Ele sînt, mai degrabă, „redescoperite" şi au parte de acest statut probabil datorită faptului că versurile lui Mircea Ciobanu impun dificultăţi şi se retrag unei prime lecturi, grăbite.

Impun, aceste versuri, o mare densitate poetică a spaţiului imaginar pe care îl cuprind între marginile reverberante ale înţelesurilor lor. Că Mircea Ciobanu scrie o poezie fără pauze de respiraţie, continuă şi deci egală în segmentele în care un analist ar descompune-o, e un fapt, care a fost remarcat. Cuvintele par a avea aceeaşi statură, aceeaşi înălţime, înaintînd ca un detaşament de soldaţi romani implătoşaţi, acelaşi, neresfirîndu-şi rîndurile, peste toate accidentele terenului parcurs. Nu, aşadar, cuvintele (de obicei nu multe) care sînt folosite, dar înţelesurile lor („răsfrîngeri" ale cuvintelor) se stîrnesc asemeni unei furtuni de nisip în toată raza, la un moment dat, a „vederii", a înţelegerii.

Cartea se deschide cu poemul **Augur**, un fals pastel de iarnă ale cărui elemente figurative încheagă, în fapt, o artă poetică : „De foame muţi, în arc de salt avar, / cu umerii lovindu-se de altul, / mai bine vezi cum lupii rîpa sar, / mai bine vezi cum unul după altul". E limpede că e vorba de saltul cuvintelor înseşi, în a căror suspensie se naşte poezia, ca o comandă suverană rostită parcă de dincolo de fiinţa poetului : „şi e seară, şi pieptul / altei staturi mă ascunde-ntre coastele albe". Viaţa artei se confundă cu arta vieţii, scrierea e o rescriere continuă a „cărţii", a existenţei, cîtă vreme omul se identifică „dublură" a fiinţei divine, agent al înfăptuirii voinţei acesteia, aidoma versului eminescian în care poetul simţea, înfiorat, că spune cuvinte rostite parcă de o străină gură. O invocaţie desprinsă din psalmii care, s-a spus, alcătuiesc volumul **Etica**, învederează această impresie : „Ca la mînie, ceara mi-a adus / promisa mască. La ce bun, părinte ? / Ce rugă-mi ceri ? Cuvîntul e zăbală / de fier amar — şi tac în aşteptarea / albastrelor dovezi. Ce rugă-mi ceri ? / În mîna ta voi sta şi nu voi şti / decît să-mi şterg în colţurile gurii / spuma roşcată, rana îndoită / de care spui că vrednic sînt, şi sînt". Umilinţa nu îneacă un accent de orgoliu care izbucneşte în versuri ce sfidează puterea destinului, a „scrisei" de la naştere : „Glas am, Uran, ca să te lepăd : vino, / loveşte-mi coasta şi-ndelung voi spune / — adus pe dunga ripilor — cuvinte / pentru auzul cui înşală moartea". Însă, intrată în „armura de-mprumut" a trupului şi avînd a învăţa „tot ceea ce se poate învăţa despre pierdere", fiinţa se apără în numele părţii de timp ce i s-a dat, în numele autonomiei creaţiei ce se consideră singură, pînă înţelege că înstrăinarea de propria-i durere poate să treacă ea însăşi drept leac şi, de vreme ce lupta împotriva morţii alături de propriul trup se anunţă prea lungă, îşi alege „adversarul" care nu cunoaşte nici odihna, nici somnul, şi a cărui vîrstă o măsoară eternitatea. Mircea Ciobanu scrie, se poate spune, o poezie a regăsirii spiritului în meandrele vremelniciei aşa cum substanţa umană îşi regăseşte ţăria în încercările „patimilor" : „Împins de glasuri, dat pe mîna serii / coboară treapta-ntîi. Sub Trapezunt, / dreptatea coridoarelor te-alungă ; / ungherele te-ntîmpină — şi varul / pe care-l ştergi cu umerii pe ziduri / e singura părere de zăpadă / a frigului din aer ; o, meandre. / La locul zis al tragerii la sorţi". Şi astfel, „sus, între suliţi, la vama de fier, unde gheara / urselor sfîşie-n lung, unde gerul ascute / muchia tăriei", acolo unde „te naşti pentru alte atingeri", timpul generează în nesfîrşirea lui o veşnică nuntire şi dragoste : „Patru sînt casele vîntului, vin de la patru / case de vînt să te chem într-o casă de nuntă. / Ţara mirată Chedar am pierdut-o sub ape, / ţara cu praguri şi arii o dăinuie norii, / crini o cutreieră negri ; la semnul tăcerii / stîlpii de seu i se sting — dar în liniştea mare / iarăşi aud cum alergi, şi neştirea ta sfîntă / are, să cînte la vreme, verigi de aramă, / sloiuri rotunde, chimvale şi grindină dulce".

Astfel de versuri par turnate ca monedele mari din metale grele. Iar dacă graba lecturii le poate ucide, aceasta se întîmplă nu pentru că lectura nu cuprinde cuvintele văzute ci pe acelea „nevăzute". Căci Mircea Ciobanu reuşeşte fapta dificilă de a da impresia că foloseşte mai multe cuvinte decît foloseşte de fapt. Ştie oricine că astfel se naşte poezia, fie că unul o scrie, fie că altul o citeşte.

D. CONSTANTINESCU ■

Duminica

Duminică dimineaţa, ecranizarea basmuiui „Tinereţe fără bătrîneţe şi viaţă fără de moarte" a captivat şi pe cei mici şi pe cei mari. Ne aşteptam să vedem basmul aşa cum îl ştiam din copilărie dar viziunea realizatorilor i-a sporit farmecul. Cîntecul ciocîrliei ce desface vrăji şi doboară răul, doina cîntată din frunză s-au împletit cu horele de la nunta voinicului şi-a fetei cucerită aşa de greu. Filmările au fost făcute de operatori talentaţi ce ne-au redescoperit minunate colţuri de ţară. E drept că adăugirile n-au totdeauna organicitate şi tocmai de aceea sînt momente în care împăratul din basm vorbeşte ca un mediocru preşedinte de sindicat. Aceasta mai ales cînd vehiculează concepte generale, fragmente de lozinci şi nu adevăruri calde, concrete, singurele care pot contribui la educarea prin artă a copiilor. Reproşuri ar mai fi, dar esenţialul rămîne — buna idee a Televiziunii de a îndrăzni să programeze filme româneşti în unele dimineţi de duminică. Credem sincer că un serial bine făcut cu Făt-Frumos n-ar fi cu nimic mai prejos decît Ivanhoe şi Robin Hood.

Pe cînd oare acest serial ?

După o bună emisiune de **Bucurii ale muzicii** dedicată exclusiv valorilor româneşti, am vizionat, şi pentru cititori, **„Voie bună în zi de august"**, emisiune cu bune şi rele care porneşte de la o concepţie învechită despre un spectacol realizat în studio, dar care nu poate opri apariţia lucrurilor de calitate : Mă opresc la formaţia 2½ din Caraş-Severin, descoperită — acum cîţiva ani — în cadrul „Antenei vă aparţine". Ei interpretează **Cîntecul de leagăn** al lui Şt. O. Iosif. Din nou s-a omis prezentarea autorului versurilor. Obicei cam frecvent ! Aşa s-a întîmplat şi la Ora tineretului, cînd au cîntat Vintilă şi Sterian. Trebuie semnalată exigenţa scăzută a unor vedete faţă de sine şi plăcerea lacomă de a apărea cu orice texte, melodii, cuplete şi la orice oră, pe micul ecran. Dealtfel, aceasta se întîmplă şi la numerele de umor, unde aceiaşi actori apar parcă din antichitatea TV, cu texte cînd bune, cînd proaste, hotăriţi parcă să nu mai lase locul nici unui actor sau nici unei actriţe tinere din numeroşii pe care o apariţie la TV i-ar onora şi i-ar consacra.

Este evident că redacţiile de muzică şi varietăţi ale TV sînt cele mai solicitate în această perioadă şi că ele nu pot emite numai capodopere în ritmul pe care-l impune un program de televiziune. Dar nici să dai toată ziua, bună ziua ABBA şi niciodată Bob Dylan, nu e drept, cum nu e normal să alegi dintre folkişti români pe cei mai puţin reprezentativi şi să eviţi lungi perioade pe Mircea Florian, Doru Stănculescu, Marcela Saftiuc, Radu Gheorghe, Dan Aldea şi atîţia alţii.

Indiferent de reproşuri, indiferent dacă eşti sau nu de acord cu ce-ţi oferă televiziunea în această latură a ei, un lucru e cert : suflului nou al televiziunii în genere, ar fi bine să-i ofere pricepere, talent şi dăruire cît mai mulţi **realizatori concreţi** de programe. Vorbăria plată din reportaje şi interviuri, textele stupide din muzica uşoară şi uneori din cea folk, liniile melodice prăfuite, orchestraţiile greoaie şi vlăguite, imaginile comode, superficiale trebuie tot mai mult înlocuite cu o nouă prospeţime a acestei meserii.

Se înţelege că nu vom vorbi în „Flacăra" despre emisiunea „Gala bucuriei" din motive de bun simţ, dar aceleaşi motive ne obligă să prezentăm cîteva nume pe care emisiunea le-a descoperit, le-a pus în circulaţie şi le-a dus la consacrare. Semnalăm marea voce a muncitoarei care este Veta Biriş, voce cu o întindere cum rareori ne-a fost dat să întîlnim. În aceeaşi emisiune, o voce extraordinară, puternică şi emoţionantă se numeşte Doru Chiaja. Cîntecul său **„Aşa-i românul"**, cîntec prezent în mai toate casele de ardeleni, a completat fericit peisajul de o vibrantă frumuseţe al Păltinişului de Sibiu. Parcă am fi asistat la vernisajul unei expoziţii de pictură naivă, pictură ce armoniza cu cîntecul :

„Ţara-i mănoasă şi în fericire
Poate oricine să trăiască-n ea".

sau

„Aşa-i românul cînd se-nveseleşte
Ca şi stejarul cînd înmugureşte".

Dan Aldea, cu cele două capodopere ale muzicii tinere **Lumină lină** şi **Om bun**, ne-a făcut să regretăm încă o dată rara sa prezenţă pe micul ecran. O cîntăreaţă de un deosebit farmec mi s-a părut cîntăreaţa din Dobrogea, turcoaica Ismail Elmas, cu un cîntec ce poate deveni şlagăr — Bilibom. Un remarcabil număr de jazz realizat de formaţia Radu Ghizăşan din Sibiu, parcă venea din feroasele şi neferoasele naturii.

În concluzie, o duminică bogată, cu un program TV ce n-a trecut pe lîngă ochi şi urechi, ci ne-a ţinut treji.

ELENA GRECESCU ■

Cu spatele la Belvedere

Stăm în centrul Vienei, lîngă Hotel Regina şi lîngă impresionanta Catedrală votivă.

Drumul, la orele zilei, prin Viena îţi ia imediat ochii. Mai toate clădirile au faţadele proaspete, în sensul în care prospeţimea pune în valoare vechimi tulburătoare. Parlamentul, Primăria, Hotelul Imperial arată ca nişte „noi construcţii vechi". Darul de a improspăta vechiul, conservîndu-i partea interesantă, ar putea interesa edilii şi proprietarii de blocuri nu numai din Viena. Mă gîndesc ce frumos i-ar şedea şi Bucureştiului să aibă cît mai multe clădiri care să trăiască în două secole : în cel în care au fost ridicate şi în cel de-al XX-lea în care au ajuns. Ca strugurii bine păstraţi, ce aduc farmecul lor aparte în pliţă iarnă sau primăvară, cînd încă nici n-au reînflorit viile, sau la începutul verii noi, cînd vinul din pivniţe primeşte semnal de revoltă şi fierbe, iar pe butuci florile izbucnesc fatal; ei bine, atunci să ai un strugure din recolta veche. Se apropie timpuri grăbite. Să păstrăm minunile vechi!

Viena e o recoltă veche, învingîndu-şi programarea înspre vara celuilalt veac.

Cînd mă gîndesc că pe aici a trecut Eminescu, aştept cu o emoţie de copil întrebări de la marele plîns care „nu mai poate străbate".

Sigur, bunurile imperiilor există şi pentru că bunurile ţărilor jefuite nu mai există. Acumulările de-aici, din Viena, ca atîtea acumulări imperiale, au vrut să lase pustiu mult din subsolul şi solul Transilvaniei. Cînd Coşbuc striga „Noi vrem pămînt !", Viena prospera dureros de cinic.

Cînd Muzeul de Istoria Artei strălucea sub cerul mai senin al Europei de mijloc, noi abia ne cuceream independenţa. O singură filă de calendar, 1877, uneşte două întîmplări: un muzeu de artă, un colier somptuos la unul din gîturile acvilei bicefale şi un muzeu dureros, de tranşee asudate şi însingerate. De durat, prin cinic paradox, au durat picturile şi sculpturile, nu cadavrele ostaşilor români (căci români erau moldovenii şi muntenii, nu erau vorbitori de moldoveană şi vorbitori de munteană). Cadavrele trebuiau înmormîntate, miroseau urît.

Figuri artistic umflate, boieri mari ai Muzeului senin al Vienei, de-aţi şti voi cîte cadavre de români v-au ţinut cuiele în pereţi ca să puteţi rămîne în tablouri! O ţară mică şi, vai, atît de des prădată, n-a avut vreme de pictură şi de sculptură, ca să-şi arunce fiii în tranşeele dintre două biserici, dintre două lumi, dintre două valori care, ciocnindu-se, ar fi prefăcut cu siguranţă Europa în propriul ei muzeu.

Minunată şi nedreaptă Vienă! Pentru civilizaţia pe care o păstrezi din veac în veac, s-o arăţi viitorului, pentru cultura care emană secret din fiecare colţ de piatră al templului tău, pentru lumina dulce, de bibliotecă şi salon de sculptură, de mamă aspră şi de soră de caritate a tuturor iluziilor, pentru tot ce însemni, îţi mulţumesc, cetate a luminilor şi a liniştii din Europa de mijloc, Vienă neutrală ! Dar pentru că exişti, pentru că poţi da acest exemplu, tu se cuvine să înclini, măcar unul din turnurile tale de veghe, şi să baţi măcar unul din clopotele acatistului tău cosmic, şi pentru Moldo-Valaho-Transilvania din care eu vin azi, pentru Daco-Romania chinuită şi ameninţată, pentru exemplul de sîrguinţă, de loialitatea faţă de libertate şi de simţ al solidarităţii planetare, pe care le-a dat şi le dă unei lumi, atît de puţin dispusă, azi mai ales, să dea exemple antimercantile.

Dumnezeu să apere Viena! Noi am apărat-o de atîtea ori.

★

Intrăm din nou la Muzeul de Istoria Artei din Viena. Mergem într-un loc precis, de această dată. Căutăm semnele noastre.

Parcă aş regăsi oasele unui frate ucis şi de a cărui lipsă întreaga familie, a noastră, se resimte.

Parcă aş regăsi dantura fără nici o carie a strămoşului meu, undeva în temelia altei ziditi, decît a noastră.

Parcă ar fi îngheţat în ciudate forme — aici, în Muzeul de artă din Viena — năduşeala sfîntă a obiditilor şi pătimiţilor Transilvaniei. Candelabre cu ţurţuri de sfîntă sudoare!

Parcă Dumnezeu însuşi ar fi trecut de partea altora, a celor mai pricepuţi la negustorie şi la cooperare pe bază de avantaj unilateral; parcă îngerii lui ar fi făcut toate trucurile posibile, toate şcolile scîrboase ale trădării şi vînzării.

Parcă văd curgînd pe obrazul de piatră al Vienei lacrimile bunicii mele. Ale bătrînei mele care nu ştia să scrie, ci doar atît: să plîngă.

Am în faţa ochilor Tezaurul de la Sînnicolau Mare — pe care, furat-furat, dar nici să-l numim astfel n-am avut voie, căci era „Tezaurul de la Nagysentmiklos". Forţa adevărurilor României pe plan mondial a impus şi schimbarea de titulatură. Acum apare, în fine, şi numele în limba ţării din care face parte Sînnicolaul. O consolare morală ! Tîrzie dar bună şi acum.

Căci tezaurul e aici, în sala XVIII a secţiei de orientalistică a Muzeului de Istoria Artei din Viena. Un paznic cu fălcile încleştate de atîta importanţă păzeşte tezaurul.

Vine un grup de copii, nu sînt mai mari de 6—7 ani. Profesoara, învăţătoarea, educatoarea, cine o fi, le explică. E şi aceasta o satisfacţie, să auzi cum învaţă copiii Vienei istorie folosind ca material didactic aurul Transilvaniei. O satisfacţie altoită pe trunchiul unor istorice fărădelegi. Căci altfel ar fi arătat România dacă bogăţiile ei rămîneau ale ei. Altfel ar fi arătat viaţa noastră, a românilor, dacă nu ne jefuiau cinicele imperii, între care cel austro-ungar a avut un loc de frunte, dar nu ştiu dacă totdeauna primul loc.

Era 1799 cînd un ţăran a descoperit, acolo, la Sînnicolau, un tezaur pe care i l-au luat, cu un vechi avînt negustoresc, nişte pricepuţi călători greci. Ei bine, aceştia au fost prinşi asupra faptului tocmai cînd încercau să-l vîndă, să-l speculeze. Casa de Habsburg a ştiut să mute temelia de aur a Sînnicolaului aici, la Viena.

23 de obiecte de aur, avînd 10 kilograme, sînt păzite, sub titlul lor de-acasă, de funcţionarii Muzeului din Viena. Ce aş înfige mîinile în aceste piese de 20—22 carate, să le arunc în balanţa noastră de plăţi!

Ce m-aş mai lua de gît cu paznicii acestui tezaur care nu e al lor, care nu e al Habsburgilor, care nu e al nici unui imperiu, ci al celor de la care a fost furat! N-am nici o revindecare, n-am nici o pretenţie teritorială, am numai sentimente.

Vienă, cîtă pătimită Transilvanie plăteşte splendorile tale! Şi coincidenţa sinistră a făcut ca dictatul prin care, într-o zi însingerată a calendarului, Transilvania era sfîşiată, să se semneze tot la Viena. Voi merge acolo să-mi miroasă pielea a trădarea marilor puteri fasciste, să simt în nări amintirea sudorii de porc a lui Ciano şi amintirea răsuflării de oţetar şi rufă fiartă a lui Ribbentrop !

Vienă, ce datorii ai tu faţă de izvoarele strălucirii tale!

Nu 7 căni, 11 farfurii, 2 pahare, un corn pentru vin şi 2 pocale, toate de aur, ci preţul lor în trudă şi suferinţă. Căci va veni fără îndoială o zi cînd aurul nu va însemna neapărat ce înseamnă azi. Atunci, aceste piese vor fi amintiri. Ce nu se va şterge niciodată e truda încorporată în ele, privaţiunile la care a fost supusă o naţiune, pentru ca — iată — acest aur să stea aici, la Viena, ca semn de tîrzie mîndrie a Casei de Habsburg.

Multe opinii converg în a preciza că acesta e tezaurul cel mai preţios al Muzeului de Istoria Artei din Viena. Existenţa, undeva, a unui tezaur atît de preţios presupune existenţa altundeva (şi a nume în locul de unde a fost luat) a unei absenţe la fel de preţioase în durerea ei.

Irecuperabil tezaur din Sînnicolau ! Ochii mei te privesc neputincios. Ca, dealtfel, ochii tuturor românilor care au trecut pe aci să te vadă şi ca, dealtfel, ochii tuturor celor care au privit măcar o fotografie a unuia din obiectele tale. Va mai putea, în veac, vreo justiţie incoruptibilă să redea ţărilor ceea ce li s-a luat într-un fel sau altul? Va mai putea săracul, căruia i-au murit atîţia copii, de foame, să ia de la cel bogat — drepturile sale înstrăinate cinic, cînd unuia din copiii rămaşi, de exemplu, unul din copiii bogatului îi e doctor galanton? Săracului şi copiilor ce i-au mai rămas ajunge să-i ajute cel ce a ajuns doctor prin raptul părinţilor săi asupra tuturor săracilor deposedaţi?

„Tezaurul din Sînnicolau" nu e singur. Ca într-un exil comun, în aceeaşi secţie, de orientalistică, la sala XVII — adică alături, de nici uşa nu se închide, un tezaur descoperit la 1797, expus azi în colecţia de antichităţi şi purtînd emoţionantul nume „Tezaurul din Şimleu Silvaniei".

Sînt 44 obiecte din aur. Din nou aur! Greutatea e de numai 2,5 kilograme, de această dată. Dar ce lucrătură! Ce senzaţie de irepetabil, de unicitate! 1 colier, 14 medalioane, reprezentînd diverşi împăraţi romani (cu cine, oare, din toate neamurile locurilor or fi rudă romanii?), 20 inele şi 3 broşe.

Am fost, deseori, la Şimleu Silvaniei. Prima oară în anul de tinereţe violentă 1962, cînd eram ziarist la „Crişana" din Oradea. Neguroase vremi şi fierbinţi. Şimleul era sediu de raion şi n-avea decît aspiraţii. Ce mai ţin minte este doar un perete de frunţi triste şi de guri tăcute. 1962, an al unei tinereţi ghemuite şi izbucnind în rare momente de autentică demnitate umană.

Acum, cînd îmi amintesc grijile acelei vremi, la televizorul deschis, Herbert Weissenberger, un cetăţean cu două cearcăne cît două zone de influenţă, vorbeşte despre grijile momentului. Căci vremea a avut grijă să ne aducă noi griji. El spune că a fost ocupată Kampucia şi că lideri ai lumii protestează. Apare crainica şi citeşte nume de oameni indispuşi de ocuparea Pnom Penhului.

Dar la Şimleu aveam să revin. Peste 2 ani făceam parte dintr-o brigadă a C.C. al U.T.C. şi era cu noi o tînără activistă frumoasă şi stranie. Am avut atunci o întîlnire cu elevii oraşului, din care nu voi uita atmosfera plăcută — atît de greu de creat — de intimitate şi, în acelaşi timp, de angajament imediat, al tinerilor acelora.

Eram o ţară fără trupe străine şi parcă se simţea asta în respiraţiile copiilor din şcoală. Apăruse, în 1964, „Declaraţia din aprilie" a partidului nostru, document de excepţională importanţă al demnităţii noastre naţionale.

Vorbeşte un preot, acum, la TV. Împotriva forţei. El numeşte folosirea forţei, deja, o crimă. Cum revin motivele de îngrijorare şi de solidaritate universală, peste ani !

Mă uit la „Tezaurul din Şimleu Silvaniei" şi mă uit la lupta de azi a ţărilor, de a nu fi furate, în continuare. Înţelegem oare noi, oameni buni, că sub zodia deposedaţilor soartei, sub zodia dezmoşteniţilor istoriei, ne aflăm cei mai mulţi şi că puterea noastră şi a Planetei e numai în noi ?

Viena e un oraş curat şi plăcut, dar dacă într-o singură zi nu-i funcţionează gunoierii, doar atît, gunoierii, Viena nu mai e Viena.

A fost alaltăieri seară, brusc, o pană de curent la Viena. S-au oprit toate surşele de energie electrică. O noapte de început de eră a cuprins brusc toată Viena. Maşinile luminau sfîşietor, a remuşcare şi dezastru.

La TV vorbeşte acum reprezentantul unui front de eliberare a Palestinei. Rar şi răspicat.

Maşinile cu farurile aprinse în noaptea neaşteptată păreau în Viena scoasă din priză nişte ruguri cu eretici. S-a pus pentru o jumătate de oră — cît a durat criza curentului — problema ereziei ce trebuie pedepsită. Calmii şi sigurii pe ei vienezii îşi ieşiseră din minţi. Ei n-au învăţul dezastrelor. Stau aici, apăraţi şi senini, într-o neutralitate exemplară. Numai un om lipsit de cele mai elementare sentimente de omenie nu ar saluta neutralitatea Vienei. O ţară fără arme e o oază de pace. Şi în largul devorat de viermii înarmărilor, al pămîntului nostru, e atîta nevoie de oaze de pace. Dar multe mame îşi pling încă fiii — robiţi oştilor — pentru ca neutralitatea unei Austrii să fie în siguranţă.

Şi iată, la Şimleu am fost să-l cunosc pe marele meu contemporan, descoperitor care şi-a cîştigat, în ultimii ani, un renume mai mult decît naţional, dr. Ioan Puşcaş, om de o supremă omenie, speranţă a gîndirii noastre originale. Şimleu Silvaniei renaşte, odată cu el, căci aci, în vechiul orăşel al frunţilor triste şi al gurilor tăcute, demnitatea gîndirii are o întruchipare concretă. La Puşcaş vin patrioţi şi vin străini de unde nu te aştepţi. Mulţi vin bolnavi şi pleacă sănătoşi de la Şimleu Silvaniei.

Soarta a dat o compensaţie Şimleului, căruia i s-a furat tezaurul, dar azi — în anii socialismului românesc — i s-a dat sursa unui nou tezaur. Iar la Spitalul lui Ioan Puşcaş lucrează fraţeşte doctori români şi maghiari pătrunşi de nobilul sentiment al datoriei faţă de om. Ceea ce e valabil la Şimleu e valabil în întreaga Românie. Am fost furaţi, am fost deposedaţi, am fost dezmoşteniţi, am fost crestaţi, am fost crucificaţi de imperii, dar — spunînd toate acestea — trecem mai departe, plini de speranţa că o dreptate ulterioară va veni, dar animaţi de energia construcţiei socialiste de azi în care toţi cetăţenii români, indiferent de naţionalitate, sînt fii egali. Cu lacrimi de regret, înconjuraţi de filistina compasiune a fitecui, nu pot trăi cetăţenii români la sfîrşitul acestui veac. De aceea mă uit la „Tezaurul de la Şimleu" cu ochii celui care a văzut fabricile de mare ritm ale judeţului — atît de furat cîndva, după cum vedeţi — Sălaj.

Vom reveni. Vom reveni asupra acestor momente.

Vom găsi noi soluţia pentru ca nimic din ce e drept să nu scape soluţiei drepte. Va veni echilibrul lumii.

Căci — aşa cum spunea preşedintele Nicolae Ceauşescu — „în vremea ocupaţiei străine în România au fost luate poporului român, sub diferite forme, valori de aproape 14 000 tone aur".

Eu văd aici doar o parte a acestui enorm tezaur de trudă şi lacrimi. Văd cele 3,188 kg argint, vechi din secolul VII, cuprinzînd 9 vase de argint şi cunoscut sub numele de „Tezaurul de la Cuciurul Mare". Şi mai aflu de cele 762 grame argint, risipit în 18 obiecte, adunate sub numele „Tezaurul de la Cernăuţi".

Şi văd iar, văd şi mă înfurie, figura acestui paznic care apără lucrurile mele de mine. Căci ele sînt mai mult ale mele decît ale tale, imbecilule. Dar tu eşti salariatul unei nedreptăţi oficializate. Diseară ai să-ţi bei berea şi ai să-ţi mănînci crenvurştii cu sentimentul datoriei împlinite. Ai păzit cu străşnicie „tezaurele" româneşti de nişte barbari. Dar află, zgîtie electronică, ştirbule şi cretinule, că barbarii aceia erau fiii acelei absenţe. Află că eu am mîncat marmeladă de 5,20 lei kilogramul, toată copilăria, crezînd că acela e maximum de plăcere şi de nivel de trai. Află că în România se mai stă la cozi la carne, că în România se mai munceşte — citeodată duminica, în vreme ce tu mă aperi de atingerea cu obiectele biografiei mele dramatice, de român furat şi pătimit. Poftă bună, şi noroc cu paharul tău de bere, pînă la urmă. Ce eşti tu ?

Cînd ieşim, fără să mai vreau să vedem altceva, Andrei se întoarce spre mine, e palid de emoţie şi zice : „Cît aur românesc ! Îţi vine să plîngi !"

Seara ninge peste Viena, o ninsoare ca un tîrziu şi meritat protest al candorii. Toate clădirile Vienei — aceste construcţii în gri masiv — capătă o aură scînteietoare. Pare că voalul unei mirese — răpită de necunoscuţi potentaţi — a rămas să se sfărîme fraged şi pur, nupţial şi atîtător, peste o lume care are multă nevoie de candoare şi de adevăr.

Ninge, ninge copilăros şi straniu. La Viena totul pare a ilustra un program dinainte stabilit, încît ninsoarea e o surpriză care ne poate costa. Ne ninge năvalnic, ne ninge sălbatic.

Ninsoarea povesteşte cu muţenia ei albă ceva din sufletul meu. Aici, în acest templu al culturii şi civilizaţiei din această parte de Europă, aici, unde mi-ar plăcea să mai revin, şi nu numai cînd va trebui să iau Premiul Herder, aici mă folosesc de ninsoare pentru a mă zbate, pentru a mă da cu capul de tot văzduhul şi de toate muchiile, de toate monumentele şi de toate ferestrele paşnicilor mei contemporani vienezi, mă folosesc de ninsoare pentru a plînge alb, răzbunător şi renăscător soarta unei patrii supuse tuturor jafurilor, tuturor năvălirilor, tuturor chirurgiilor şi tuturor cotiturilor ! Şi destinată unui mare viitor !

★

Deşi trec aproape în fiecare dimineaţă pe lîngă palatul Belvedere, 18 zile am evitat să intru. A fost porunca istorică a tragicului nostru Ardeal, a fost răzbunarea (măcar prin evitare) a umilinţei la care puterile fasciste au supus ţara mea, în anul 1940, a fost pur şi simplu reacţia mea elementară de blocare, de imposibilitate şi de pudoare istorică, ori de cîte ori mi-a trecut prin cap să intru în palatul Belvedere. Poate că amicul meu Valeriu Dinică, ataşatul nostru cultural la Viena, se va fi mirînd multă vreme, de ce, în ciuda unui program făcut de ai noştri, şi făcut bine, şi pe care l-am respectat în toate ale lui, de cinci ori am scos din program, direct sau indirect, drumul la palatul Belvedere.

Şi asta mi-a fost cu atît mai greu s-o realizez cu cît, repet, printr-o sinistră coincidenţă, palatul Belvedere se află vizavi de ambasada română. Diplomaţii sînt oameni realişti, viaţa i-a obişnuit şi continuă să-i înveţe să nu se ia după impulsuri, după sentimente, după senzaţii. Dacă le vine să plîngă, nu-i obligatoriu să plîngă, dacă le vine să strige pot surîde, aşa încît nu voi deplînge în paginile acestui jurnal vienez soarta „nenorocită" a românilor trimişi cu treburi la Viena şi care sînt obligaţi în fiecare zi să-şi amintească, prin locul în care e situată ambasada ţării lor, marea crimă săvîrşită de domnii Ribbentrop şi Ciano, de fapt de domnii Hitler şi Mussolini împotriva României, împotriva dreptăţii şi integrităţii ei.

Sanda Toma:

„Gloria cucerită sub culorile patriei merită toate eforturile!“

— Deci, te-ai ținut de cuvînt, Sanda Toma : ai adus sportului românesc frumoasa medalie de aur a probei de schif simplu-feminin, pe lacul Krilatskoe, la Jocurile Olimpice ! Am să încerc însă să evit să te întreb dacă a fost greu sau nu, fiindcă despre asta s-a mai vorbit la timpul respectiv, și apoi nu vreau, în nici un caz, un răspuns de complezență. Înaintea Olimpiadei ai refuzat cu îndîrjire pînă și cea mai mică declarație sau pronostic cu privire la concursul de la Moscova. De ce ai procedat așa ?

— N-am refuzat pe nimeni. Am spus doar că vom sta de vorbă abia după Olimpiadă. Nu-mi place să-mi iau angajamente, fără să fiu sigură că le voi putea ține. Iar un concurs rămîne un concurs, mai cu seamă cînd este vorba de cel al Olimpiadei. Chiar dacă plecam din poziția de principală favorită a probei.

— Ceea ce se observă este că nimeni nu se mai înghesuia acum să-ți ceară un interviu, poate tocmai pentru că faptul care era de îndeplinit s-a și îndeplinit între timp ! În ceea ce ne privește, aș dori să începem chiar cu începutul. Deci, care a fost drumul Sandei Toma pînă la medalia olimpică de aur de la Moscova ?

— Povestea e, în general, cunoscută, dar probabil că doriți să o auziți și din gura mea. M-am născut la Ștefănești, lîngă Prut, acum 24 de ani și jumătate. Tata, Vasile Toma, este achizitor de animale în comună, iar mama, Emilia, are grijă de gospodărie. Amîndoi sînt țărani. Am o soră, Viorica, absolventă a Facultății de medicină din Iași. Am intrat pentru prima oară într-un stadion la 15 ani, dar era un stadion de atletism, cel al liceului din Cîmpulung Muscel, unde am susținut examenul de admitere. Antrenorul Gheorghe Georgescu a vrut să facă din mine o aruncătoare de greutate, fiindcă după numai un an de antrenament eram socotită printre cele mai bune junioare din țară. În 1974, cu 14,54 metri, am ocupat locul al treilea la Campionatele naționale ale atleților seniori și în același an am susținut admiterea la Institutul de educație fizică din Timișoara. Aici am fost văzută, la o oră de specialitate, de profesorul Corneliu Răduț și nominalizată pentru ampla acțiune de selecție a federației de canotaj. Asta se întîmpla în toamna anului 1976. În 3 martie 1977, data cred că vă spune ceva, am susținut proba de bac la București, iar din 20 martie am sosit la Snagov. Am primit cheia camerei cu numărul 122 din pavilionul sportivilor de la Baza nouă, m-am mutat cu toate bagajele și... am rămas. Nu văzusem, cum s-a mai scris, pînă la acea dată un schif, și nici măcar nu știam că între canotaj și caiac-canoe există vreo deosebire. Am învățat ce e o vîslă, ce e o ramă, cum să-mi mențin echilibrul în barcă și așa mai departe. După un an, în 1978, am cîștigat titlul național la dublu-vîsle, împreună cu Olga Homeghi, și ea o nouă venită în lotul național. Din 1979 am trecut pe schiful de simplu. La Bled, la Campionatele mondiale, nu mă cunoștea practic nimeni, așa că n-am avut emoții. Dacă ajungeam prima la linia de sosire — bine, dacă nu — nu-i nimic ! Am sosit prima, ceea ce s-a socotit a fi o mare surpriză. La Moscova a fost altfel — acum toată lumea mă socotea favorită, toate adversarele mă cunoșteau, iar eu trebuia să cîștig. Am cîștigat. Asta-i tot !

— O clipă. Să nu uităm că din 1979, de cînd ai trecut pe schiful de simplu, n-ai mai pierdut nici măcar o singură cursă — fie că a fost vorba de regatele de la Bratislava, Grünau și Snagov, de Campionatele mondiale, de Spartakiadă, sau de concursul olimpic. În curînd, cu alte cuvinte, vei împlini doi ani de invicibilitate. Cum te simți drept „cea mai bună schifistă a lumii“, după expresia tuturor comentatorilor prezenți la Moscova ?

— Mă simt bine. Adică mă simt liniștită și cu datoria împlinită. Și mîndră că am reușit să aduc țării noastre o medalie de aur.

— Cum a fost posibil acest lucru ?

— Numai prin muncă, foarte multă muncă. Nu cred că s-a mai muncit în canotajul românesc, vreodată, mai mult decît am făcut-o noi, fetele de la „Viitorul“. Pînă nu demult, cîțiva ani mai în urmă, se făceau cam două, trei mii de kilometri de antrenament pe an, în vreme ce noi am ajuns și la nouă mii. Cine a rezistat a rămas, cine nu, ori s-a lăsat, ori s-a antrenat numai la club.

— Ce înseamnă o zi de antrenament pentru un membru al lotului național de canotaj ?

— Cam 55 km pe apă, plus o alergare sau un circuit de forță. Dacă vreți mai exact, programul nostru este cam așa. Ne sculăm la ora 6,30. De la 7 la 8,30 facem 15 km pe apă, iar de la 10 la 12 alți 20 km. Urcăm pe uscat pentru alergarea de 4—6 km, sau pentru circuitul de forță format din 12 aparate, pe la care trecem de trei ori. Într-o zi alergăm, în cealaltă facem circuitul. Halterele cîntăresc cel mult 30 kg, dar repetările ajung și la 80—90 numai pentru un singur aparat. Cu totul, cîteva bune sute de kilograme ! Mîncăm, ne odihnim puțin, iar după-amiază, de la 16 la 18, alți 20 km pe apă. Stingerea e la ora 22,30.

— Cîte zile pe an ?

— Nu știu exact, nu le-am numărat. Majoritatea, în orice caz. Inclusiv sîmbetele și duminicile. O dată la două săptămîni avem sîmbăta după-amiază și toată duminica libere. Dacă mergem la București, cînd venim înapoi ne simțim mai obosite decît după un antrenament de forță. Ne ieșim din ritm !

— Sîntem totuși după Olimpiadă. Nu vă odihniți ?!

— Într-un fel, da. Acum cîteva zile au avut loc Campionatele naționale, după care am primit o săptămînă liberă. Vreau să merg la părinți, la Ștefănești, fiindcă nu am mai ajuns acasă din ziua de 2 ianuarie. Pe 1 septembrie va trebui să ne prezentăm din nou la Snagov, fiindcă din 15 se dispută Balcaniada, care anul acesta se ține la Yanina, în Grecia. Vom avea, după cum am auzit, o lună de refacere — ori la Mangalia, ori la Felix, iar de la 1 decembrie începem pregătirile pentru noul sezon. În ianuarie mergem la Piatra Arsă, apoi intrăm la bacul de iarnă de la „23 August“, iar cum se dezgheață Snagovul ne mutăm înapoi și trecem pe apă. Principalul obiectiv competițional care urmează sînt „mondialele“ din vara anului viitor, de la München, unde am de apărat titlul.

— Revenind la Olimpiadă, aș vrea să ne povestești care a fost cel mai dificil moment în cursa pentru medalia de aur.

— Finala nu mi s-a părut a fi mai grea decît alte concursuri la care luasem parte. Am controlat cursa permanent, privind de la distanța de o barcă pe cele două canotoare care se luptau pentru locurile 2 și 3. Între ele a fost o luptă teribilă. În ceea ce mă privește, n-aș fi cedat decît dacă s-ar fi rupt vîslele în apă ! Mai greu mi s-a părut însă în serii.

— Ce s-a întîmplat atunci ?

— Am avut un start mai slab și după 250 de metri eram cam în spate. Următorii 250 metri i-am tras nebunește, cu toată forța și am luat un avans cam mare, o barcă și jumătate. Dacă nu cîștigam cursa intram în recalificări, ceea ce însemna o cursă în plus. La 500 metri parcă mi s-a pus o pînză pe ochi, am vîslit ultima jumătate a cursei mai mult cu ochii închiși, iar brațele și picioarele mi se mișcau doar din obișnuință, în stereotip. Am ieșit prima, dar revenirea de cam 2 km, cum se obișnuiește, n-am mai putut face-o decît din brațe, fiindcă picioarele nu le mai puteam îndoi. Două zile mi-a fost rău și numai dacă simțeam miros de mîncare. Apoi mi-am revenit, iar finala, cum am zis, mi s-a părut mai ușoară.

— Ce calități trebuie să aibă o canotoare ?

— Să aibă forță, dar nu numai în brațe, fiindcă se lucrează și cu picioarele, cu spatele, cu abdomenul, cu tot corpul. Să aibă o bună tehnică a vîslirii (fiindcă altfel, numai cu forța, nu faci nimic), plus simțul echilibrului bărcii pe apă. De asemenea, o mare rezistență. Pe soare, căldura te moleșește ; pe ploaie sau vînt, după efort te doare în gît. Dar ce nu te doare după o cursă ! Și, poate cel mai important, un moral de fier și o imensă dorință de a cîștiga, de a fi cea mai bună, lucru care se vede cel mai bine pe ultimii 10 metri ai cursei, acolo unde se decide în fapt învingătoarea.

— Se spune despre tine că ești „rea“, că nu te mulțumești doar să-ți învingi adversarele, ci vrei să le zdrobești pur și simplu. Cam așa ceva s-a întîmplat și la ultimele campionate naționale, cînd ai cîștigat cu aproape 30 de metri avans în fața celei de-a doua clasate...

— Nu-mi place să mi-o ia nimeni înainte. S-a vorbit de o posibilă concurență în cursa de schif simplu și am dorit într-adevăr să pun nițel lucrurile la punct !

— Cît cîștigi ?

— Am o retribuție de 1 400 de lei. Mai primesc din cînd în cînd o primă. În ultimii doi ani dinaintea Olimpiadei am indemnizație de lot. Asta-i tot.

— Și merită ?

— Merită. Știu că aici vă referiți la eforturi și privațiuni, dar merită. Gloria sportivă, gloria cucerită sub culorile patriei nu-i puțin lucru. Este mai curînd **totul !**

DUMITRU GRAUR ■

Din partea Clubului sportiv Chimia Rm. Vîlcea, primim următoarea scrisoare:

Fapte care dăunează fotbalului

Menționăm din capul locului că nu este în intenția noastră să solicităm vreun avantaj retroactiv pentru echipa de fotbal Chimia Rm. Vîlcea. Vrem să arătăm însă o seamă de fapte și unele stări de lucruri care în nici un caz nu ajută fotbalului românesc.

Este unanim recunoscut faptul că, în ideea de a se crea un climat propice desfășurării meciurilor de fotbal, arbitrii au fost investiți cu puteri practic nelimitate pe timpul desfășurării partidelor. Din păcate însă unii dintre aceștia uită (s-au se fac că uită) să-și îndeplinească atribuțiunile ce le revin. Astfel în trei dintre cele patru meciuri de campionat disputate pînă acum echipa noastră a avut de suferit în urma unor decizii cel puțin bizare ale arbitrilor. Spre exemplu la meciul cu U. Cluj Napoca din prima etapă jucătorul Carabageac Iacob a primit, meritat, un cartonaș galben, fapt consemnat și de trimisul ziarului Sportul, Laurențiu Dumitrescu în cronica meciului. În foaia de arbitraj întocmită de arbitrul Sever Drăgulici ca și în raportul observatorului federal Traian Șerbănescu a apărut însă cu cartonaș galben jucătorul Teleșpan Dumitru fapt pe care l-am aflat abia înaintea jocului cu Steaua cînd o telegramă sosită de la F.R.F. ne-a anunțat că jucătorul mai sus menționat nu are drept de joc. Memoriul înaintat de noi la F.R.F. nu a fost, din păcate, luat în considerare așa că Teleșpan a fost nevoit să suporte și o penalizare pe linie financiară făcîndu-i-se astfel două nedreptăți fără nici-o posibilitate de recurs.

Dacă în ceea ce privește prestația arbitrului Drăgulici la acest meci nu avem nimic de obiectat ne declarăm totala nemulțumire față de eroarea săvîrșită atît de dînsul cît și de observatorul federal.

Un alt exemplu asupra modului cum credem că nu trebuie condus un meci este cel al arbitrului Moraru (recuzat de marea majoritate a conducătorilor de cluburi prezenți la o ședință de lucru înaintea începerii noului campionat) care a validat golul al doilea al gazdelor în partida A.S.A. Tg. Mureș — Chimia Rm. Vîlcea, cu toate că a fost precedat de un fault grosolan asupra lui Cinică. De asemenea golul al treilea al localnicilor s-a marcat dintr-o lovitură liberă acordată pentru un presupus fault (una din cele paisprezece) dictate în ultimele 20 minute în imediata apropiere a careului nostru de șaisprezece metri. Tot în acest meci, jucătorul Teleșpan a primit cartonaș galben (deși era la prima abatere de acest gen) pentru că a oprit mingea cu mîna în jumătatea adversă de teren.

O manieră incalificabilă de arbitraj am întîlnit însă la Petroșani în meciul dintre Jiul și Chimia. După aspectul jocului, după ocaziile de gol gazdele meritau întradevăr să cîștige. Noi am pierdut însă datorită arbitrului de centru Al. Ioniță, care în min. 89 a validat un gol marcat în condiții total neregulamentare după ce în faza respectivă portarul Constantin fusese faultat în mod grosolan. Surprinzător de îngăduitor cu gazdele arbitrul de centru l-a sancționat cu un cartonaș galben numai pe jucătorul vîlcean Cinică „nedreptățindu-i“ pe Miculescu, Rusu, Grigore, Stoica, adevărați campioni ai durităților în acest meci.

Nu știm dacă maniera de arbitraj precum și grava greșeală a arbitrului Ioniță au fost premeditate. Ne-a surprins însă îngăduința cu care a permis ca și aut-urile să fie executate ca loviturile libere directe și, mai ales, manifestarea sa la înscrierea golului, o ciudată reacție de bucurie (a sărit în sus de parcă el ar fi marcat golul) reacție incompatibilă cu imparțialitatea de care trebuia să dea dovadă. La fel de ciudat ni se pare faptul că observatorul federal Balaşa D., l-a acordat arbitrului nota —3, echivalentă calificativului SATISFĂCĂTOR, în totală contradicție cu opinia corectă a ziaristului Adrian Vasilescu care a acordat conducătorului întîlnirii nota 4, clară dovadă de INCOMPETENȚĂ.

Ne întrebăm : oare opinia ziariștilor sportivi nu trebuie luată în considerare ? Și, dacă în societatea noastră cei care fură din avutul particular sau obștesc sînt aspru pedepsiți ne întrebăm : pe cei care fură munca, dăruirea sufletească a unor jucători și antrenori, pe cei care fură speranțele și încrederea suporterilor acestora, cine-i pedepsește ?

Președinte al Clubului sportiv Chimia Rm. Vîlcea
Prof. PETRE BERBECARU

Cronica șoselei

„În căutare de caș proaspăt!“

Deși numele localității Moțca, județul Iași nu are rezonanță din punct de vedere istoric ori economic, el reprezintă un important nod rutier, aici încrucișîndu-se drumul București—Suceava cu cel spre Tg. Frumos—Iași.

În ultimii ani, intersecția a fost modernizată, fiecare sens de mers dispunînd de cîte două benzi. Paradoxal, totuși, cei 15 metri lățime ai arterei rutiere sînt insuficienți pentru unii conducători de autovehicule, lucru care se va vedea din următorul caz.

În ziua de 11 august a.c., ora 14,00, din direcția Suceava spre București, circulau unul în spatele altuia, două autovehicule : 1-Iași-3137 (Dacia 1100) condus de Constantin D. și 21-Botoșani-2577, aparținînd Întreprinderii de transporturi auto Botoșani, Autobaza 3 Dorohoi, pilotat de Corneliu Acodrinesei.

Cu circa 50—60 metri înainte de centrul intersecției, conducătorul autoturismului se încadrează pe banda de lîngă axul drumului spre a vira la stînga pe șoseaua națională nr. 28 care duce spre Iași. Șoferul autotractorului observă manevra autoturismului și continuă să ruleze pe banda de lîngă acostament, spre București. La un moment dat, fără să se asigure, ieșeanul trece și el pe banda I, pentru a putea lua virajul la stînga în viteză. Autotractorul încearcă să evite coliziunea. El se înscrie cît mai mult pe dreapta, frînează puternic, intră cu roata din dreapta față în șanțul șoselei, dar nu reușește să evite lovirea autoturismului căruia îi botește puternic partea dreaptă. Apoi continuîndu-și drumul, intră în plin în cabina postului de control al miliției pe care o transformă într-un morman de cărămizi sparte și moloz. Dărîmăturile surprind și accidentează mortal pe C.A., în vîrstă de 50 de ani, locuitor al comunei Moțca, care se deplasa corect pe o potecă situată în apropierea șoselei asfaltate.

Cercetarea împrejurărilor în care s-a comis acest accident dezvăluie o întreagă „istorie“. Șoferul, împreună cu delegatul V.P. au fost trimiși la București de la Dorohoi să aducă cauciucuri pentru autocamioane. În vederea asigurării succesului „acțiunii“, cei doi plecați din Dorohoi la orele 15,00 și ajunși la Fălticeni la 18,00, au poposit în acest oraș pînă a doua zi la orele 11,00, spre a se aproviziona cu caș proaspăt. „Dacă vreți să vă întoarceți cu pneuri, li s-a spus la plecare, trebuie să deschideți usa cu picioarele, nu cu mîinile, cum face „fiecare muritor“. „Am înțeles dom'șef“, au răspuns cei doi într-un glas, urcîndu-se în cabina autotractorului.

La Fălticeni, însă, au avut ghinion, la caș de unde nu-i. „Nu se poate să nu găsim pe la stînile din jurul Romanului niște caș proaspăt“, l-a consolat șoferul pe delegatul care vedea deja extrem de reduse șansele de a se întoarce cu cauciucuri de la București.

Colac peste pupăză, autotractorul nu parcurge nici 3 kilometri de la ieșirea din Fălticeni și șoferul trebuie să oprească pentru a remedia o pană de cauciuc la una din roți. Operația durează mai bine de o oră, după care un alt ghinion : accidentul de la Moțca.

Șoferul de pe autotractor, bun, „da nu cine știe ce“. În 1975 sancționat cu retragerea unei trepte de salarizare pentru atitudine necuviincioasă față de pasageri (pe atunci era șofer de autobuz). La 30 mai 1977 primește aceeași sancțiune tot pentru comportare necorespunzătoare față de călători. Urmează la 13 iunie 1977 o altă sancțiune pentru transport nelegal de pasageri, pentru ca la 10 iunie 1979 să fie dat jos de pe autobuz pentru că a fost depistat conducînd autovehiculul sub influența alcoolului (în afara retragerii pentru o lună a permisului de conducere). În loc să fie trimis, zicem noi, să se reabiliteze, conducînd o autobasculantă pe un șantier, i se încredințează curse de transport interurban unde se cer aceleași calități ca unui șofer de autobuz.

Un șofer de autoturism care efectuează o manevră periculoasă. Unul de autovehicul greu care conduce nepreventiv, cu viteză mult prea mare pentru a recupera timpul pierdut și cel care urma să-l piardă în căutare de caș proaspăt, conducerea unei unități care încredințează cu ușurință curse interurbane unui șofer care nu merită acest lucru și care în plus nu-și controlează subalternii, iată factorii care au făcut posibilă comiterea unui accident în care și-a pierdut viața un om complet nevinovat.

Colonel VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim

Doar la masa tratativelor...

Printr-o fericită coincidență, în zilele ce au urmat celui de-al XII-lea Congres, și-a găsit consacrarea în cadrul O.N.U. o inițiativă de răsunet a României socialiste, inițiativă ce a decurs nemijlocit din pozițiile fundamentale ale politicii promovate de partidul și de statul nostru. Comitetul pentru problemele politice și de securitate al Adunării Generale a O.N.U. a adoptat atunci, prin consens, un proiect de rezoluție elaborat de țara noastră — căruia i s-au alăturat 24 de state în calitate de coautoare — intitulat : **„Reglementarea prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state"**. Ecoul ei puternic, capacitatea de a realiza un larg consens, s-a datorat, fără îndoială, concordanței evidente cu imperativele actualității, cu concluziile oferite de evenimente.

Această inițiativă a României — a cărei valoare și utilitate au fost confirmate prin evenimentele lunilor din urmă și care au relevat necesitatea respectării normelor de drept internațional în relațiile dintre state, pentru folosirea metodelor politice în soluționarea diferendelor — are la bază concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind căile și mijloacele concrete de făurire a unei lumi a păcii pe Terra. Esența acestui concept a fost, astfel, exprimată de secretarul general al partidului : „Trebuie făcut totul pentru soluționarea oricărui conflict numai pe calea tratativelor, pentru evitarea izbucnirii altora noi, pentru normalizarea relațiilor dintre toate statele. Este necesar să fie respectate normele de drept internațional unanim recunoscute, să se dea dovadă de reținere și moderare în soluționarea diferitelor probleme, să nu se recurgă la acțiuni de nici un fel care pot să ducă la încordare, la înrăutățirea vieții internaționale".

Promovînd neabătut, cu principialitate, conceptul soluționării politice a tuturor diferendelor dintre state, prin discuții directe între părțile implicate, România pornește de la imperativul obiectiv al excluderii forței și amenințării cu forța din raporturile internaționale. Evenimentele în întreaga lor desfășurare au demonstrat, cu puterea evidenței, că recurgerea la forța armată nu rezolvă problemele în suspensie, ci, dimpotrivă, le complică, le agravează. Consecințele sînt lesne de înțeles : în locul unei soluționări reale, de durată, definitive, problemele se ascut, divergențele cresc, apărînd tensiunea între țările implicate. În condițiile conexiunilor din zilele noastre, deteriorarea atmosferei se poate extinde, creînd noi factori de încordare, dînd naștere unor stări de animozitate ce fac dificile relațiile între state și subminînd pacea. Utilizarea forței nu poate fi un răspuns la problemele complexe. Indiferent de cauzele lor, intervențiile militare dăunează popoarelor în cauză, abătîndu-le de la preocupările fundamentale, ale independenței, ale asigurării progresului economic. Evenimentele din diferite zone ale planetei — fie că este vorba de Orientul Mijlociu, de Africa, sau de Asia — au relevat că folosirea forței, recurgerea la soluția armată n-a făcut decît să pericliteze pacea în zonă și lume.

Este adevărat, în lumea contemporană, există numeroase probleme dificile — unele provenite din îndelungata dominație colonială, altele din situații mai recente, în contextul luptei pentru sfere de influență și zone de dominație. Viața a dovedit că, oricît de complexe ar fi problemele, nu trebuie să se renunțe în nici un moment la efortul pentru stingerea focarelor de tensiune și conflict prin negocieri politice. Acest punct de vedere al României și-a găsit deplina confirmare. Căci prin strădanii neobosite probleme dificile au putut fi rezolvate la masa tratativelor. Iar în cazurile în care negocierile s-au înlocuit prin apelul la forță s-a ajuns la un impas periculos. Baza pentru reglementarea pașnică a problemelor litigioase o reprezintă stricta respectare a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului sacru al fiecărui popor de a fi singurul stăpîn al destinului său. Din aceste principii — ansamblul indivizibil, construcție armonioasă, unitară — decurge ca un corolar logic și firesc necesitatea renunțării la forță și la amenințarea cu forța. Condiția esențială pentru progresul pe calea negocierilor este să se manifeste voința politică necesară, pornindu-se de la interesele fundamentale ale popoarelor implicate, de la interesele de pace și destindere ale tuturor popoarelor.

Cu luciditatea caracteristică conceptului românesc de politică externă, cu spiritul de înaltă răspundere ce caracterizează politica partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că trebuie făcut totul pentru soluționarea oricărui conflict numai și numai pe calea tratativelor. Este un punct de vedere realist ce-și găsește expresia în acțiunile practice întreprinse de România în viața internațională. Glasul României socialiste se face auzit cu putere, îndemnînd la realism, la o atitudine lucidă, care să țină seamă de interesele reale ale păcii mondiale. Chemarea la dialog, la căutarea negociată a soluțiilor, convingerea că prin tratative problemele, oricît ar fi de complicate, pot să-și găsească o reglementare durabilă, ține seama de învățămintele istoriei, ale unei istorii mai îndepărtate și mai recente, ca și de exigențele prezentului.

Masa tratativelor este singurul loc la care problemele complicate ale contemporaneității trebuie discutate și soluționate. Doar la masa tratativelor pot fi obținute răspunsuri pozitive la întrebările epocii...

AL. PINTEA

CAMERUN : Imagine din Yaunde, capitala țării

Pe urmele vikingilor

Erik cel Roșu. Un nume intrat de multă vreme în legendă. Porecla „cel Roșu" i-a fost dată nu numai fiindcă avea părul și barba roșii, ci și deoarece adesea mîinile și spada îi erau înroșite de sîngele celor care i se împotriveau. Într-o luptă cu una din familiile vrăjmașe au pierit majoritatea rudelor sale. Erik a reușit să se salveze împreună cu tatăl său — Thorvald — și a părăsit Norvegia. Ajuns în 972 în Islanda, a găsit cele mai bune pămînturi ocupate. Puterea era deținută de cîteva familii de proprietari de pămînturi și de negustori. Erik și-a înjghebat o gospodărie modestă într-o zonă stîncoasă. După moartea tatălui său s-a căsătorit. Nici căsătoria nu l-a ajutat însă să prospere, astfel încît la parte la luptele dintre familiile din partea locului și în 982 este scos în afara legii. Fiindcă nu mai putea rămîne în Islanda și nici nu se putea întoarce în Norvegia Erik hotărăște să plece în căutare de noi pămînturi. Pornește spre vest aducîndu-și aminte că auzise că în urmă cu circa 50 ani cîțiva navigatori zăriseră apărînd din ceață întinderi mari de pămînt cu numeroase fiorduri. Sosește în Groenlanda (pămîntul verde), iar după 3 ani se întoarce spre a-și convinge prietenii să-l urmeze. În 986 Erik revine în Groenlanda în fruntea unei expediții de 25 vase dintre care numai 14 au ajuns la destinație. Cei 400 membri ai expediției — femei și bărbați — însoțiți de animale domestice s-au stabilit în diferite fiorduri. Într-adevăr, în fiordurile meridionale au fost găsite numeroase vestigii vikinge : resturi de nave, de case, arme, schelete. În Erikfiord au fost descoperite urmele gospodăriei întemeiate acum 1 000 ani de către Erik precum și temelia bisericii creștine pe care soția sa a ridicat-o după ce populația a trecut la creștinism. În jurul gospodăriei lui Erik au fost găsite urmele caselor celor din sat. Casele se sprijineau una de cealaltă și comunicau între ele. În case stăteau mai multe familii — pînă la 50—60 persoane. Vikingii se ocupau mai ales cu creșterea vitelor. Își construiau grajdurile — foarte mari — cu aceeași grijă cu care își construiau și casele, din piatră și turbă, cu acoperișuri din lemn. Au fost descoperite și rămășițele casei lui Erik pe care acesta și-o construise mai departe deoarece nevoind să se creștineze nu voia să stea lîngă biserică. Erik a continuat să creadă în zeii vikingi. Întreaga sa familie — la îndemnul fiului său cel mai mare, Leif, întors de curînd din Norvegia — s-a creștinat. Din această cauză în familia lui Erik au început neînțelegerile La Gardar — locul unde se întîlneau vikingii pentru a lua cele mai importante hotărîri — se văd, de asemenea, urmele construcțiilor vikinge. De aici a pornit expediția lui Leif care după cum afirmă saghele a descoperit America înaintea lui Columb. Se spune că un tînăr navigator islandez — Bjarni — fiind nevoit să se abată din drum din cauza furtunii a zărit în ceață țărmurile noului continent. Leif a ținut să verifice cele afirmate de Bjarni. I-a cumpărat vasul, a angajat oamenii cei mai curajoși care fuseseră cu el și a pornit în căutarea lumii noi. Urmînd curentul a urcat coasta occidentală a Groenlandei, a traversat strîmtoarea Davis și s-a găsit în fața unor întinderi muntoase aride și înghețate cărora le-a dat numele de Helluland (pămînt stîncos). A urmat drumul spre sud de-a lungul unui țărm păduros — Markland (pămînt păduros) — și a sosit în fața unei întinderi de pămînt care era Terranuova. Fiindcă erau multe vii, Leif a numit-o Vinland (țara vinului). Saghele spun că după călătoria lui Leif au urmat altele și că unul dintre frații lui Leif și-a găsit moartea în Vinland ucis de săgeata unui indian. Așezările vikinge din Vinland au avut o scurtă durată fiindcă în Groenlanda arta navigației și-a pierdut importanța și spiritul de aventură care-i mîna pe vikingi să caute țărmuri necunoscute s-a stins. Pe lîngă toate acestea, în secolul al XII-lea clima a început să se înrăutățească. Multe ghețuri aflate în derivă au făcut aproape imposibilă navigația. Vegetația și proviziile au fost compromise. Cel mai de seamă obstacol în calea menținerii vikingilor pe aceste teritorii l-au constituit eschimoșii. Cînd Erik și tovarășii săi au sosit în Groenlanda au găsit numeroase urme de locuire a eschimoșilor, mai ales resturi de case și unelte. În acea perioadă eschimoșii dispăruseră de pe acele teritorii, dar după 1 000 au început să-și facă apariția și să se instaleze la nord de vikingi. Cînd a început frigul eschimoșii s-au deplasat spre sud în urmărirea vînatului. Vikingii nemaiputînd naviga și nici cultiva pămîntul din cauza înghețului, au devenit vînători. Ciocnirea dintre cele două populații a fost inevitabilă pe acele pămînturi golașe și incapabile să asigure existența omului. Eschimoșii mai înzestrați și din punct de vedere fizic și din punct de vedere „tehnic" au ieșit pînă la urmă victorioși. Vikingii, independenți din vremea lui Erik, au acceptat în 1201 suzeranitatea regelui Norvegiei, renunțînd la independență în schimbul unor privilegii comerciale care nu le-au fost acordate niciodată. În schimb au fost supuși la taxe și impozite care le-au zdruncinat economia. Mai tîrziu li s-a interzis să folosească navele și să mai facă negoț. Astfel, între 1350 și 1500 coloniile vikinge s-au stins încetul cu încetul.

NICOLAE N. RĂDULESCU

Mondo umano ?

Flagelurile și pudicitatea

De mai multă vreme intenționez să scriu ceva despre Sahara și paradoxurile ei. Ultimul termen nu-l folosesc pentru a frapa ci pentru că, deși e greu de crezut, Sahara n-a fost dintotdeauna egală cu deșertul. Dealtfel, un studiu atent și meticulos al cunoscutului istoric francez Marcel Brion arată din plin aceasta. Se știau deja cîteva lucruri despre lumea frescelor din Tassili dar ultimele cercetări vin să vorbească despre faptul că, odată, Sahara era un adevărat Texas african. Apropierea cu această cunoscută regiune contemporană vrea să însemne bogăția solului și, mai ales, a subsolului, vitalitatea locuitorilor respectivi, intensitatea deosebită a ritmului vieții de pe acele meleaguri într-o perioadă bine definită. Și, de ce să fim ipocriți, poate apropierea avea și ceva din spectaculosul sau duritatea unor confruntări umane.

Dar a trebuit să amîn din nou proiectul demitizării sahariene pentru că, iată, tragedia din imediata apropiere a acestei zone, din Sahel, face ravagii tot mai mari. Mai mult decît atît, proporțiile pe care le luase seceta (catastrofală, catalogată atunci) din anii 1968—1974, au fost cu mult depășite și în multe colțuri ale lumii așa ceva nu spune nimic, nu se știe de ce sau, din convenție, pare a nu se ști de ce.

Căci, iată, în 12 mai a.c. revista engleză „The Economist" scria : Exact de-a curmezișul Africii, din Senegal și pînă în Somalia, se răspîndește foametea. În Sahel, regiunea din sudul deșertului Sahara, condițiile sînt chiar mai grave decît erau în aceeași perioadă a anului 1973... În 1973, în Sahel au murit aproximativ 150 000 de oameni". Și articolul continuă cu o prezentare a situației — tot mai dramatice — pe țări, Senegal, Mauritania, Mali, Volta Superioară, Niger, Ciad, Uganda, Kenya, Somalia, Etiopia. Dincolo de foamete mai este ceva : deșertul. Cel care, din 1960 a înaintat cu 100 km spre sud, într-un ritm anual probabil de 7 sau 8 km.

La 30 iunie și revista americană „Time" vorbea despre „recolta disperării" din Africa estică, despre „scenele de foamete și disperare (ce) au devenit o realitate teribilă pe cuprinsul unui grup vast de pămînturi incluzînd regiuni din 12 țări și care depășesc ca mărime întreaga Europă occidentală", despre milioanele de refugiați care se înăbușă în taberele „de ajutorare sordide, unde mii de oameni au murit deja de pe urma subnutriției și a bolilor multiple provocate de foamete".

E adevărat, statele africane respective, individual și în comun, au lansat unele programe. Dar tot adevărat este că acele state au dispus — și dispun încă — de mari resurse la care fostele metropole și, uneori, prietenele lor au fost foarte sensibilizate. Spre deosebire de flagelurile de azi pe care, probabil, le ignoră din pudicitate.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

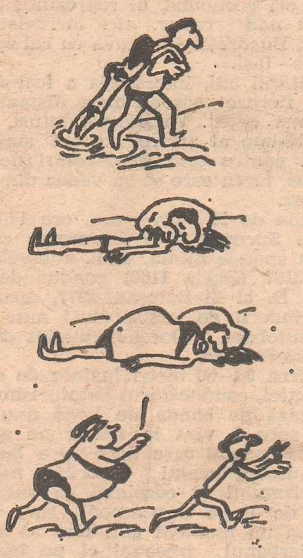

(După „Jez" — Iugoslavia)

Ochii și urechile lumii

Morala practică a bridge-ului

Concursul internațional de bridge care se desfășoară chiar în aceste zile la Mamaia ne dă din nou ghies și ne trezește iar pofta să omagiem unul din jocurile cele mai ingenioase și mai grele din cîte a inventat mintea noastră, joc cu cărți, dar mai deloc de cărți sau de hazard, avînd de înfruntat multe prejudecăți pînă la deplina recunoaștere a frumuseții sale, cu nimic inferioare, să zicem, șahului care conține și el o luptă cu șansa însă nimeni nu-și va îngădui a-l numi joc de noroc. Bridge-ul, nici el nu e un joc de noroc ci o civilizație în patru oameni, o morală a două perechi de inteligențe dotate cu o anume tehnică sau, cum rezumă unii mult mai competenți decît mine, un joc de partener, avînd în vedere deci o psihologie de cuplu, un acord de gîndire, cu prietenii și adversități, cu sensibilități care cer ocrotire, atenție, o cultură sufletească străină de mitocănie și violență ; duioșia, demnitatea, respectul persoanei, plăcerea de a te înțelege cu cel din față se pot învăța la bridge mai bine, mai eficace și mai concret decît din nu știu cîte studii pedagogice, care cheamă la virtuți abstracte și reci.

Într-unul din cele mai celebre tratate ale acestui joc, cel al francezului Albarran, un capitol de bază (ignorat, din păcate, chiar de jucători care se cred mari...) este acela consacrat moralei unde se stipulează obligațiile unui bun jucător, oricînd asimilabile cu caracteristicile unui om bun : de pildă, a nu jigni, a nu cicăli pe cel care a greșit, a fi convins că și tu poți greși ca și partenerul tău, a nu te răsti, a nu striga urît, a trata cu umor și cu pace erorile cele mai flagrante. (Din bridge am dedus că lumea stă nu doar pe un echilibru al terorii, dar și pe un altul — echilibrul erorii.) Ca lecție de umilitate necesară, jucătorul bun nu va spune niciodată că e bun ci că tinde spre o medie superioară. Bridge-ul e un joc, poate singurul, care deține în vocabularul său de toate zilele expresia : „mulțumesc, partener !“ rostită cu plăcere la încheierea unei reușite licitații, adică a unui dialog inteligent. Fără dialog, fără comunicare între cei doi, nimic nu se poate construi, nicăieri, și nici aici, unde ai zice că nu faci mai mult decît să te distrezi. Distracția e însă o inițiere — printr-un cod care trebuie stăpînit — într-o morală practică a perechii, de unde și celebra vorbă după care „o căsătorie trebuie să treacă prin proba bridge-ului...“ Vorbă exagerată, care nu îndulcește totuși brutala reproducere, în timpul jocului, a multor mecanisme conflictuale din multe case : tendința spre dominația unuia, orgoliile nesuferite, aroganța „deșteptului“ în fața timidului, încăpățînările trufașe — într-atît de intim e legat jocul ăsta, de se și cheamă „pod“, cu viața...

Eu, unul, cel puțin, nu joc bridge pentru a ajunge mai bun ca Garrozo — las' că greșelile mele nemaipomenite nu se compară cu greșelile lui nemaipomenite — ci ca să-mi perfecționez omenia, în cîteva date ale ei, esențiale și în alte domenii, mă rog fumos, ale vieții.

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(După „Eulenspiegel“ — R.D.G.)

Note de drum

Tezaurele Erfurtului

Dacă n-ar fi claxoanele mașinilor, vitrinele cu mărfurile lor atît de moderne, ai avea impresia că te-ai întors în alt secol atunci cînd străbați străzile acestei vestite așezări turingiene, înființată cu 1200 de ani în urmă.

Pe zidurile caselor ce au aparținut cîndva unor negustori bogați se împletesc, într-o adevărată dezlănțuire barocă, motive ornamentale de o inepuizabilă fantezie.

Mergînd printre casele din Erfurt, ai impresia că răsfoiești un vechi manuscris, împodobit cu o neostenită migală. Fiecare nouă clădire ce-ți intră în raza privirii îți dă senzația că te afli în fața unei file dintr-un album de stampe unice. În lumina filtrată, gălbuie, a soarelui, culorile lor vibrau intens, cu o paletă infinită de nuanțe, în ocru, vișiniu, verde și carmin.

Casele-tezaur din Erfurt — unele dintre ele aflate, asemenea altor mari monumente ale lumii, sub ocrotire UNESCO — poartă și astăzi, înrămate în șerpuiri de stuc auriu, denumirile străvechi: „Zum Breiten Herd“, „Zur Hohen Lilie“, „Zur Engelsburg“.

Stiluri și epoci: baroc, medieval, renascentist, au rămas săpate în această „cronică de piatră“, cum a fost denumită strada principală a orașului-muzeu: Michaelistrasse.

Multe din clădirile orașului au dealtfel dimensiunile reduse, delicate, fragile ale unor exponate, ale obiectului prețios, prea prețios pentru a-și îngădui monumentalitatea.

Dar impresia de a fi călător într-o pinacotecă este și mai puternică atunci cînd străbați acea valoroasă relicvă, faimosul Krämerbrücke, podul negustorilor de mărunțișuri, păstrat în forma inițială din anul 1325 cînd a fost construit.

L-am văzut pentru prima oară noaptea, în lumina unor reflectoare savant disimulate. Ele însufleteau reliefurile căsuțelor liliputane, așezate de o parte și de alta a podului boltit, înviorînd miraculos culorile pastelate. Atmosfera locului evoca într-atîta o așezare medievală, încît parcă vedeai mișunînd pe caldarîmul păstrat în forma dintii o mulțime pestriță, zgomotoasă de negustori ambulanți, meșteșugari și saltimbanci descinși din Till Eulenspiegel. Pe aici vor fi trecut nenumărate caravane ducîndu-și mărfurile dintr-un capăt în altul al Europei, prin răscrucea aceasta de drumuri negustorești care a grăbit îmbogățirea și faima orașului.

Nimic nu pare să se fi schimbat de atunci în căsuțele înalte și înguste, strînse unele în altele. În liniștea stranie a nopții, ele îți dădeau impresia că sînt nelocuite încurajîndu-ți fantezia ce te întorcea în plin secol al XIV-lea. Doar în vitrinele de la partere își etalează frumusețea sobră o cupă de argint sau o carte veche îmbrăcată în marochin, singurele exponate ce nu trădează atmosfera locului.

Dar nu numai Krämerbrücke te poartă cu secole înapoi, ci și faimoasa „Bursa pauperum“, o străveche casă a studenților, atestînd faptul că cea dintîi universitate a orașului și-a deschis porțile în anul de grație 1392, avîndu-l printre studenții ei, peste mai bine de un secol, pe Martin Luther. Despre viața artistică a așezării vorbește elocvent Muzeul istoric și de artă, celebru nu numai pentru galeria sa de pictură, dar și pentru inestimabila colecție de piese prețioase din preistoria și istoria Erfurtului.

Din înălțimea colinei unde se află monumentala bazilică Sfîntul Severin, construită între secolele XII—XIV și renumită pentru grupurile statuare ale fecioarelor înțelepte și nebune, am auzit într-o dimineață cu aer străveziu — cînd toate sunetele vibrează cu rezonanțe metalice — faimosul clopot „Gloriosa“ ale cărui bătăi sînt ele însele o cronică sonoră a orașului.

El va fi vestit multe din marile ore în care locuitorii Erfurtului și-au manifestat statornica aspirație către libertate începînd cu nenumăratele revolte împotriva unor suzerani plini de cruzime, episcopii de Maiența.

Sînt faptele evocate pas cu pas de inscripții și statui, de așezări și incinte care atestă nu numai un mare respect al trecutului, ci și o nestăvilită dragoste pentru frumos.

Din această dragoste trebuie să se fi născut și gustul cultivării speciilor rare de flori, gust care a făcut din locuitorii Erfurtului cei mai mari horticultori ai Turingiei.

Și dacă în scurtul răgaz în care am vizitat orașul n-am apucat să fiu martora nici uneia din faimoasele expoziții de flori, mi-au rămas întipărite în minte formele stilizate ale florilor din motivele ornamentale renascentiste ce au înscris casele orașului printre marile monumente de artă ale lumii.

MARIANA CEAUȘU

Dacă ești cuminte, îți cumpăr un monstru

Invazia monștrilor este aproape, ne anunță revista italiană „Panorama“. Avangarda lor a intrat în orașe, agitînd tentacule sau labe păroase, emițînd urlete înspăimîntătoare, împroșcînd sînge. Primul obiectiv strategic — vitrinele magazinelor specializate în vînzarea jucăriilor. Al doilea, camerele copiilor între 6 și 12 ani.

Născută în laborator, din creierele „fecunde“ ale designerilor de jocuri pentru copii, moda „horror game“ (jocul oroare) face numeroși prozeliți între micuții din S.U.A. și Europa vestică. În Franța, spre exemplu, a apărut pe piață un rechin uriaș din plastic cu fălcile comandate de un arc sensibil. Copilul trebuie să extragă din gîtlejul fiarei pești și oseminte de animale fără a atinge cumva gura, care s-ar închide ca o capcană prinzînd mîna neîndemînatică. O societate multinațională, INVICTA (cifră de afaceri 30 miliarde lire italiene în 1979), a stîrnit un val de entuziasm (?) în rîndul vizitatorilor tîrgurilor de jucării de la Milano, Nürenberg și Paris cu jocul său intitulat „Axecution“ (rezultatul fuziunii cuvintelor englezești secure și execuție). La realizarea lui concură schelete, tibii, cranii, ghilotine al căror scop este „să alunge frica de moarte de care suferă mulți copii“ (Gianbattista Fiorini — director al filialei italiene a firmei amintite). În primele 5 zile de la apariția jocului, pe piață s-au vîndut 10 000 de exemplare și cererile continuă să curgă.

O altă jucărie interesantă — în opinia fabricanților și negustorilor — este cea intitulată „Florile carnivore“. Copilul, cu ajutorul unor catapulte, aruncă insecte din plastic între petalele larg deschise ale unor flori viu colorate. La cea mai ușoară atingere, acestea se închid pentru a-și „devora“ prizonierul.

Urmărind linia crudei mode și fabricile de jucării electronice s-au convertit la oroare, continuă „Panorama“. Boris este un broscoi fioros care înaintează amenințător spre copilul terifiat. Acesta, înarmat cu un pistol spațial, trebuie să nimerească ochii oribilului batracian pentru a-i opri cursa.

S-a sfîrșit vremea cînd, jucîndu-se de-a doctorul, copiii luau temperatura păpușilor, le înveleau în pleduri călduroase, le îngrijeau. Fabricanții le oferă jocul „Dentist“, îndemnîndu-i să extragă, cu instrumente electronice, dinții unei păpuși care în timpul „operației“ emite urlete îngrozitoare.

Vampiri gigant, ihtiozaurieni care devorează oameni, arme sofisticate, umanoizi spațiali înspăimîntători — acestea sînt jucăriile anului 1980 oferite copiilor occidentali, familiarizați cu violența și crimele. În cursa oribilităților sîngele apare ca o descoperire „salutară“ a strategiei comerciale. Jucăriile care varsă sînge cînd le ataci sînt cerute „de marea doză de agresivitate care zace în fiecare copil“ aprecia Sandro Copagnioni de la firma italiană Atlantic.

Oare pentru a-și consuma excesul de agresivitate sînt îndemnați copiii să se transforme, în joacă, în mici bestii crude și violente ? De ce trebuie să aibă la îndemînă jucării care-i obișnuiesc cu moartea, cu sîngele și urletele de durere ? Pentru educație ? Ciudată ootică asupra fenomenului educațional. Ciudată și nocivă. Copiii văd și vor. Părinții, ca oriunde în lume, își refuză greu odraslele. Agresivii producători, adevărații monștri la urma urmelor, pîndesc și influențează din umbră preferințele țîncilor. Rezultatul nu e greu de întrevăzut. Cifre de afaceri cu numeroase zerouri în coadă pentru creatorii „răului necesar“, înclinație spre teroare, violență, crimă pentru copii nevinovați.

IOAN ROȘCA

Jurnal african (IV)

„Strada măștilor“ din Freetown este o stradă ca oricare alta : îngustă, șerpuind în pantă și astupată masiv de un du-te-vino de curioși care își găsesc în contemplarea prelungă a oricărui obiect expus pe tarabe o metodă sigură de a-și omorî timpul. S-ar părea că timpul se omoară aici în masă din moment ce strada măștilor nu se golește decît seara tîrziu. N-am văzut pe nimeni cumpărînd, în schimb majoritatea, fără intenția achiziției, cotrobăie prin rafturi și prin stivele aglomerate pe trotuare, palpează minuțios artizanatul mare și mic, se tocmește și se confruntă dar nu cu graba și îndărătnicia furnizate de un obiectiv precis, ci cu lenea melancolică pe care o impune un comerț... „imponderabil“, fără finalitate practică, un fel de artă pentru artă dincolo de banalul profit...

Într-adevăr este uimitoare plăcerea generală de a dialoga molcom și de a nu trage nici o concluzie, aceasta în numele plăcerii de a conversa sub un soare torid, adesea atît de copleșitor încît ai impresia că toate contururile se moleșesc și aerul devine irespirabil ca aburul greu și compact din preajma unui cazan sub presiune. Probabil că strada măștilor s-a născut din speranța că va fi cutreierată de turiști, dar turiștii întîrzie să apară, cel puțin în numărul scontat. Oricum, măștile și statuetele adunate în mormane aici, nu ilustrează o simplă abundență de produse artizanale, ci cu mult mai mult, o acumulare de emoții transferate în materia lemnului, în lut sau în metal. Din toate regiunile, artizani de toate vîrstele și-au trimis aici munca de un an sau mai mulți, kitsch-ul lipsește cu desăvîrșire și o cascadă de etnografie curată izbucnește de peste tot cu o simplitate și o ineficiență remarcabile.

Cel mai tulburător contact cu sensibilitatea africană cioplită în esențe tari l-am avut însă departe de forfotul îndărătnic al străzii, în plină junglă, în afara Freetown-ului. Pe autostrada care leagă capitala de centrul de conferințe Bintumani, autostradă flancată strîns de apele oceanului, se bifurcă la un moment dat un drum îngust de pămînt bătătorit care se înfige în plină vegetație luxuriantă, un drum simplu fără indicatoare sau borne kilometrice. Pe acest drum, de o parte și de alta, dormitează colibe, pitice și întunecoase, construite parcă pentru un sezon. Într-una dintre ele, un bătrîn meșter își afișa, nu se știe pentru cine, rodul muncii sale : pe pereții colibei, una lîngă alta, splendide măști, totemuri, simboluri misterioase, stăteau agățate într-o incredibilă aglomerare care se desfășura pînă în vîrful de con al colibei și coborau apoi în fața intrării, formînd două uriașe stive. Printre ele, liane și vietăți ale junglei, măștile, flora și fauna coexistînd într-o comuniune legitimă. M-am apropiat de acest ciudat sanctuar cu o curiozitate firească, am început să admir exponatele și bătrînul fără să mă întrebe dacă vreau cumva să cumpăr a început să demonteze stivele și să-și desfășoare de-a lungul drumului averea. Îmi explica aproape cu o tenacitate a detaliului o semnificație sau alta a stilului ținut, mamoko, kabala... introducîndu-mă într-un univers pe care nu-l mai întîlnisem niciodată într-o asemenea pură simplitate. Nu făcea comerț, ultima oară vînduse o mască cu doi ani în urmă, printr-o pură întîmplare, muncea senin, trăia sub limita modestiei, și la întrebarea dacă este fericit așa, s-a uitat mirat la mine și a dat din umeri de parcă nici nu s-ar fi putut altfel, lumea lui era solid organizată și nimic nu l-ar fi putut deranja decît o schimbare, oricare ar fi fost ea. Aș mai fi stat acolo, sub lumina măștilor, dar peste cîteva ore trebuia să iau avionul spre Accra, bătrînul a simțit precipitarea mea și ritmul febril de abia reținut și atunci s-a grăbit și el, a luat o statuetă, mi-a îndesat-o în sacoșă și aproape m-a rugat s-o arăt copiilor acasă și să le povestesc. Nu mi-a spus ce anume, de parcă lucrurile ar fi fost de la sine înțelese. Apoi s-a întors liniștit să-și adune la loc stiva și să dăltuiască mai departe.

RADU BUDEANU

Sportul ca mișcare de idei

Inaugurăm astăzi, chiar pe această copertă, o nouă pagină dedicată sportului, mai exact a mișcării de idei în sport. Este o mai veche dorință a revistei noastre, aceea de a pune la dispoziție unor specialiști (sportivi, antrenori, ziariști ș.a.) un spațiu tipografic, nu o rubrică fixă, în care să-și exprime liber opiniile, chiar dacă uneori ele nu coincid cu ale noastre. Dar este evident, numai în felul acesta se poate realiza o exprimare cît mai complexă a fenomenului sportiv, din ciocnirea de idei rezultînd în cele din urmă calea cea mai dreaptă spre adevăr. Această pagină, a sportului ca mișcare de idei a fost anunțată, într-un fel, de prezența rubricii lui Cornel Dinu („Omul care joacă"). Alături de el astăzi semnează fostul său coechipier de club și de echipă națională, Mircea Lucescu («„Căpitanul" de pe Wembley», așa cum a fost numit actualul hunedorean, pe cînd se afla în fruntea monomului tricolorilor), ca și antrenorul Constantin Teașcă („Ce rău v-am făcut?!", titlu inspirat de cartea purtînd același nume), un mai vechi colaborator al nostru, înscriși la cuvînt în această săptămînă. Îi așteptăm de asemenea, atît pe Ștefan Covaci (căruia i-am propus deja să semneze în revista noastră), pe Cristian Țopescu, cît și pe Nicolae Proca, Viorel Mateianu, pe alți specialiști ai sportului de la noi, care doresc să contribuie și pe această cale, prin ideile lor, la creșterea interesului pentru un sport sau altul.

Așa e fotbalul!

Cu ani de zile în urmă, revista „Flacăra" îmi pusese la dispoziție un colț de pagină unde răspundeam multor interesați în ale fotbalului. „Poșta fair-play" — așa era intitulată rubrica — și-a încetat activitatea atunci cînd, „încetățenit" bucureștean, acceptasem propunerea unui autentic conducător al clubului de prestigiu european Steaua, să fiu antrenorul echipei de seniori. Acum sînt solicitat din nou de a scrie la această prestigioasă revistă, alături de alți specialiști (antrenori, jucători, conducători, ziariști, scriitori etc.), mai ales că încă mai sînt membru al mai tuturor forurilor obștești ale mișcării noastre sportive în general, și ale fotbalului în special.

Deocamdată, să vă fac cunoscut — chiar eu și nu prin intermediar — ceea ce știu că așteptați: cazul F.C.M. Galați. Mi-am luat ingrata sarcină ca în vara anului 1979 să fac ca această echipă să nu mai fie pasageră în divizia A. În precedentele patru promovări nu șezuse decît cîte un singur an. Ce s-a întîmplat în ediția 1979—1980, știți de-acum. Fără nici un transfer, cu un lot valoric subțire și numeric redus, dar muncind ca nicăieri pînă acum, s-a reușit ca ECHIPA să participe în continuare în „A". Totuși, trebuie menționat faptul că dacă în finalul campionatului nu jucau cinstit F.C. Baia Mare, Politehnica Timișoara și Politehnica Iași, nu știu care ar fi fost deznodămîntul...

Calitatea multor jucători, analiza federației, condeiele unor specialiști ne-au întărit convingerea că ridicînd calitatea valorică a echipei, prin transferarea unor jucători deosebiți, și intensificînd și mai mult antrenamentele vizibile și invizibile, în anul competițional 1980—1981 nu vom mai da bătaie de cap zecilor de mii de entuziaști și tuturor acelora care ne-au pus la dispoziție mijloacele necesare. De aceea am început pregătirile mai de timpuriu, la ele participînd și o serie de jucători care vroiau să se transfere la F.C.M. Galați. Numai că unii nu au reușit la facultate și s-au reîntors la echipele

Ce rău v-am făcut?

de baștină. Cîțiva, pentru motive dubioase, după circa o lună de stat în Galați, au dispărut. În sfîrșit, Bumbescu, Leac și alții nu au primit încă acordurile de transfer ale cluburilor (cum s-a întîmplat, de exemplu, cu Nicolae, Kallo, Grigore, Dumitru, Iovănescu ș.a.), pentru că, deocamdată, regulamentul de transferări este făcut în exclusivitate numai pentru cluburi..., nu și pentru jucători. Dar cel mai grav fapt s-a produs cînd 4 jucători de bază (unul fost titular al lotului național de tineret) au dispărut la 10 iulie..., reintegrîndu-se în echipă la 12 august. De asemenea, Nicolae Florea și Constantinescu nu s-au mai prezentat la echipă nici pînă astăzi. Cum toată pregătirea s-a făcut numai la Galați, antrenînd într-o zi pe unii, în altă zi pe alții (zilnic eram confruntat cu problemele lor de școală, de familie, de facultate etc.), iar Marin Olteanu, timp de două etape antrenor secund, a stat în a treia acasă, deabia de săptămîna trecută mă străduiesc să încheg o așa-zisă echipă.

Eșecurile din primele patru etape — deși în primele trei rezultatele puteau fi altele, în cel de la Hunedoara pierzînd net ca joc, ca rezultat și ca mentalitate de a trata fotbalul (!?) — vin să confirme că, de fapt, ce semeni, culegi. Numai că cei ce stau alături de noi nu merită o asemenea „palmă", motiv să cred că vor acționa de asemenea manieră, încît să ne așezăm cu picioarele pe pămînt: Cu atît mai mult cu cît un jucător ca C. Zamfir, nou venit la Galați, acuză permanent că adversarii lui direcți sînt... nebuni, cum pot alerga așa?; iar alții au început iarăși să acuze stilul de muncă și nu duritatea competiției la care singuri s-au înhămat.

În ceea ce mă privește — la ora cînd scriu aceste rînduri — vreau să rămîn tot căpitan de vas, încercînd să mai salvez de la înec încă o dată această navă, neuitînd în ruptul capului că, deocamdată, mă număr printre antrenorii care nu au retrogradat niciodată vreo echipă. Ar fi mare păcat, mai ales pentru diriguitorii și pasionații fără egal din Galați.

CONSTANTIN TEAȘCĂ ■

Gînduri pentru tricolori

S-a discutat mult în presa ultimelor luni despre echipa națională, despre selecția și pregătirile ei. S-au emis păreri, s-au făcut propuneri, s-au schimbat antrenori secunzi și lucrurile au rămas la fel. Băieții vin și pleacă de la convocările lotului în aceeași stare de spirit, nici de exaltare, nici de amărăciune. Mai rău, poate — de indiferență. De aceea aș vrea să mă adresez lor astăzi, aici, în coloanele acestei reviste. Lor, pentru că pînă la urmă fotbalul începe și se termină cu ei. De toți și toate ne putem priva în jocul de fotbal, numai de jucători nu. Este și motivul pentru care cred că o muncă de reconstrucție a echipei naționale ar trebui să înceapă cu jucătorii. Nu este vorba de o reconstrucție fizică, ci de una morală, psihică, de angajament și atitudine.

...Am stat lîngă voi, băieți, în ultimele întîlniri din primăvara acestui an. V-am cunoscut îndeaproape calitățile și defectele voastre. Vă pot spune că nu sînteți cu nimic mai prejos decît generația mea, cu toate că ei s-au numit Dembrovschi, Dumitrache, Dobrin, Radu, Răducanu, ș.a. Din contră, aș putea spune că ați mai dobîndit ceva — o forță fizică pe care noi n-am avut-o, în schimb sînteți sub nivelul forței noastre colective, a acelei forțe dobîndite prin înțelegerea că în spatele nostru stăteau, așteptînd, urmărindu-ne, milioane de speranțe, de trăiri, că noi reprezentam ceva și pe cineva. Și atunci am hotărît să trăim ca frații, dînd întîietate echipei, convinși că numai ea poate produce valori și nicidecum invers. Am jucat, am cîștigat, am și pierdut, dar înfrîngerile ne-au ambiționat de fiecare dată, transformîndu-le în victorii. Începutul a fost greu, am debutat dezastruos la Lisabona, cu Portugalia: 0—3, dar ne-am strîns, înverșunîndu-ne și reușind în celelalte.

Pe voi v-am simțit blazați, neîncrezători în forțele voastre, timizi acolo unde de fapt ar fi trebuit să fie vigoare și entuziasm. N-am simțit nici un moment

„Căpitanul" de pe Wembley

că alcătuiți cu adevărat o echipă. Erați mult prea preocupați de propriile voastre probleme. O echipă trebuie să fie în primul rînd, prin atitudine — indiferent de valoarea componenților ei, indiferent de individualitățile care le prezintă — o echipă de salahori. Munca naște muncă, ca și prietenie. Știu, nici rezultatele din ultima vreme nu v-au ajutat. Pentru că, de fapt, acestea creează acea stare de spirit capabilă să vă adune, să vă împrietenească, să vă propulseze. Știu, aveți și voi nevoie de o vorbă bună. Prea s-au repezit mulți asupra voastră, criticîndu-vă pentru fiecare gol primit, pentru fiecare pasă greșit dată, pentru fiecare dribling făcut în plus. Dar sîntem și foarte mulți alături de voi, participînd la fiecare reușită sau nereușită a voastră, înțelegîndu-vă. Construcția unei echipe naționale cere răbdare, înțelegere și continuitate. Dar, în primul rînd, cere o muncă de echipă, în care fiecare să aducă ce are mai bun în el. E un moment important pentru fotbalul nostru și în voi stă posibilitatea redresării lui. I-am văzut pe englezi la Campionatul european. Sînt buni, sînt tari, dar au o anumită rigiditate în joc, de care fantezia voastră ar putea profita. Important este să înțelegeți că victoria sau înfrîngerea stau în posibilitățile voastre și nicidecum în slăbiciunile adversarului. Știu, am trecut și eu prin asta, v-ați angajat la un lucru extrem de greu. Vor veni perioade dificile, dar cît de frumoase, cu nopți nedormite din cauza tensiunii jocului, cu clipe de așteptare care vi se vor părea interminabile, cu senzații de sufocare în preajma partidelor, din cauza emoțiilor și a incertitudinii rezultatelor, dar și cu descătușarea aceea totală odată cu intrarea în teren, în vuietul mulțimii și a scandărilor sacadate: România, România!

Asta este ceea ce vă așteaptă. Pregătiți-vă să faceți față îndemnurilor dar și speranțelor noastre. Aveți o misiune grea, băieți! Și trebuie s-o duceți la capăt. Voi toți, împreună, și nicidecum doar Balaci, sau Adrian Ionescu, sau Ștefănescu, sau Bölöni. Cînd veți înțelege necesitatea forței colective, cînd veți ajunge să vă bucurați sincer unul de succesele celuilalt, atunci totul vi se va părea mult mai ușor. Dotați sînteți, de încrederea publicului vă bucurați, rămîne ca voi înșivă să credeți în posibilitățile și succesul vostru. Iar pentru aceasta, nimic din ceea ce veți face să nu vi se pară prea greu. Satisfacția de a reuși va estompa de departe toate privațiunile la care voi v-ați supus, conștient, în toată această perioadă a calificărilor. Merită, vă spun eu că merită!

MIRCEA LUCESCU ■

Omul care joacă

Entuziasmul ramurei de măslin

Din această săptămînă echipa națională, regăsindu-și la Snagov sediul tradițional de pregătire, va începe practic sezonul oficial de toamnă al acestui an, luînd-o puțin înaintea echipelor de club ce vor primi botezul examenelor internaționale la jumătatea lui septembrie. Vor fi zile și luni de confruntări grele, încărcate de aceleași speranțe ce mențin mereu aprinsă flacăra entuziasmului de care nu duce lipsă fotbalul nostru. Numai că acest entuziasm indispensabil victoriilor în fotbal apare destul de rar în teren și, mult mai rar în ultimii ani, în sufletul și cugetul acelora de care depinde existența sa binefăcătoare. Stăpînirea de sine, puterea de a face totul pentru a duce ce ai început la bun sfîrșit, ardoarea, seriozitatea și entuziasmul cu care se prind în muncă, sînt calități ale popoarelor ce sînt și caracteristici dar pot fi și foarte bine construite. Bineînțeles, în timp... Sîntem un popor entuziast, ce a știut să-și rezolve favorabil de multe ori momentele grele cu care a fost confruntat, apelînd numai și la această calitate cu care ne-a înarmat natura. De ce n-am face uz de ea, acum, cînd lipsurile în joc ale primului chemat în „arenă", echipa națională, nu a fost greu să fie constatate și, dureros, fluierate, de prea mulți? Filosofia decisivă a omului este aceea că „el se naște bun"... Se poate ține cont de acest precept nu numai la nașterea sa fizică, ci și atunci cînd el începe, în parcursul vieții, oricare acțiune la care este chemat. Sigur că obligațiile pe care îi cerem să le rezolve trebuie pregătite, depind de realitățile societății, și că în fotbalul nostru s-au făcut mari greșeli de organizare tocmai din partea oamenilor care știau și puteau să-l ajute cel mai bine, cunoscînd lumea jocului. Dar, dacă și așa, în condiții dificile, create parcă cu bună știință, trecem peste adevăr, considerînd jucătorul, antrenorul, spectatorul sau cronicarul mult mai „răi" decît putem imagina, argumentînd cu talent machiavelic — de fiecare cînd avem nevoie, așa-zisa periculozitate socială a ceea ce de fapt nu fac — orice portiță de scăpare în fața adevăratei răspunderi, suferința ce naște renunțare pentru aceste subiecte ale fotbalului, chemate nedrept la o judecată nefirească nu poate decît îndepărta succesul și mai mult... Este greu de stabilit cine dă primul și mai ales de acționat pentru stabilirea clauzelor inițiale ale contractului fotbalului nostru: societatea sau jucătorul? Dacă această problemă de mare importanță ar fi rezolvată și ea printr-o hotărîre de dărnicie entuziastă a societății, obligațiile jucătorilor ar fi mult mai precise și ei ar trebui să răspundă mult mai atent de ceea ce fac, evitîndu-se cantonamentele impuse acum de cel care la venire a vrut să le desființeze (!), căderile fizice din joc sau fiolele alcoolmetrice la care tinde să se ajungă. Ca să nu mai amintesc de ordinele date de a cîștiga la scoruri dinainte stabilite... partide încă nejucate. Jocurile oamenilor, de la atletism la fotbal, nu pot fi ordonate dar pot fi pregătite să învingă în condiții optime... cu oameni pricepuți. Ele sînt mișcări libere, născute și antrenate de spiritul uman. Neînțelese și nepregătite, ele refuză din neputință cununa victoriei, iar pe aceea a ordinului nu o pot purta oricît de încinsă ar fi... infirmînd realitatea. Nu este rușinos să recunoști limitele umane. Atunci cînd ți le știi, ești capabil să le și depășești. Poate și de aceea recompensa primelor victorii olimpiene a fost ramura de măslin și nu metalul ce se poate confecționa **„oricum"** și **„oricît"**, azi...

CORNEL DINU ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 1 617, 1 623; Secția politică-economie **(Lionel Nițescu,** N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) — 1 623; Secția cultură-cenaclu **(George Arion)** — 1 619; Secția probleme social-cetățenești **(Adrian Dohotaru)** — 1 618; Sector știință, sport **(Ovidiu Ioanițoaia)** — 1 606; Secția reportaj-anchete **(Mihai Pelin)** — 1 618; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1 787; Sector fotoreportaj — 1 595; Secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782, 1 621, 1 744; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136—137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI. 2 LEI

41 505